

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 7-80 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vesel Božič

našim prijateljem in prijateljicam!

Božično pismo „Domovinarjem“ in „Domovinaricam“

Slabo božično darilo v obliki novih davkov — Dohodnino bomo prihodnje leto še plačevali — Vsi na delo za „Domovino“; vsak čitatelj naj dobi vsaj enega novega naročnika! — Razpis nagrad za najmarljivejše nabiralce novih naročnikov — Zamudnikom, ki ne poravnajo zaostale naročnine, se bo s prihodnjo številko pošiljanje lista brezpogojno ustavilo

Ob Božiču proslavljamo prihod Onega, ki je prišel na svet, da reši s svojo krvjo človeštvo. Zato so božični prazniki dnevi ljubezni in miru. Okoli božičnih praznikov so se pri raznih narodih udomačili razni običaji, ki sicer nimajo mnogo skupnega s proslavo Odrešenikovega rojstva, a so vendar lepi in povečujejo slovesno razpoloženje. Božič je nekaj skrivnostnega, ne da bi človek sploh pomislil, v čem obstoja ta skrivnost.

«Mir ljudem na zemlji!» se razlega v naših dušah. Sovražniki si podajajo roke, prijatelji utrjujejo svoje prijateljske vezi, otroci radi pohitijo ob tem času iz tujine domov k staršem, ali pa prihajajo osamelimi starši k svojim sinovom in hčerkam, da skupaj proslavijo Božič.

Zelo je razširjena ob Božiču navada obdarovanja. Starši obdarujejo svoje otroke, sorodniki dajejo deci, ki jim je prirasla na srce, lepa darila, ženini se spominjajo svojih nevest s primernimi darovi. Ob božičnem drevesu ali pa ob jaslicah se zberejo na sveti večer domači, ki so prišli zopet skupaj morda od vseh vetrov ter se razgovarjajo o novih in starih časih, dokler ne pride ura, ko se posamezni dvignejo in se podajo v mrazu in snegu v domačo cerkev k polnočnici.

«Mir ljudem na zemlji!» Letošnji božični prazniki v Sloveniji ne bodo razkošni. Darila bodo majhna, ker

pretežna večina Slovencev bije težak boj za svoj in svoje družine obstanek.

Naše gospodarske razmere so obupne spričo ogromnih davčnih bremen, ki leže kakor mra na Sloveniji in jo tišče k tlom, da komaj diha. Ves obupen boj proti davčni preobremenitvi malo zaleže, saj radikalno davčno politiko, koristno le za Srbijo, podpira celo SLS, večinska stranka z davki najbolj preobložene pokrajine v državi.

Ni nam vlada hotela dati božičnega darila v obliki odprave davčnih neenakosti.

Klerikalsko - zajedničarsko - radikalna večina v Narodni skupščini je odklonila predlog Kmetško-demokratske koalicije, naj bi se s prihodnjim letom 1928. odpravil tudi v prečanskih krajih kruti davek dohodnine,

katere Srbija in Črna gora sploh ne plačuje. V novem letu bomo torej v prečanskih krajih še dalje plačevali znatno višje davke kakor v Srbiji in Črni gori. Odločen nastop samostojnih demokratov in radičevcev, združenih v Kmetško-demokratski koaliciji, ter ostale opozicije pa je vladi vendarle šel nekoliko do srca. Vlada je čutila, da mora biti teh krivičnih neenakosti v plačevanju davkov enkrat konec in da ne sme preveč napanjati loka, pa je sklenila, da se dohodnina odpravi vsaj v letu 1929. To je vlada storila pač tudi zaradi tega, ker se Srbijanci branijo uvedbe dohodnine, ki jo je predvideval načrt zakona o izenačenju davkov.

Odprava dohodnine šele v letu 1929. pa, žal, ne bo pomenila nikakih olajšav, ker je vlada obenem sklenila, da se bodo morali ostali davki povišati v toliki meri, da bodo nadomestili izpad dohodnine.

Nikakih olajšav si ne obetamo, vendar pa se bodo vsaj davki izenačili in potem bodo davkoplačevalci po vsej državi vsaj enako obremenjeni; bodo torej enih misli in se bodo, kakor upamo, obrnili proti sedanjim vladnim krmilarjem in jim pri volitvah pokazali hrbet.

Kljub kruti davčni preobremenitvi v Sloveniji, kljub številnim zahtevam, da je treba davke omiliti, kljub s točnimi podatki podprtim dokazovanjem, da hiti Slovenija na rob prepada pod težo davkov, so

klerikalci potom ljubljanske in mariborske oblastne skupščine naložili Slovincem za prihodnje leto še za 40 milijonov dinarjev oblastnih davkov in taks.

Lepo božično darilo za Slovenijo, ki menda še ni dovolj izmzgana!

Pa pustimo to žalostno poglavje in vsaj ob božičnih praznikih ne razmišljajmo preveč o tem! Praznike bomo kljub temu praznovali po starih šegah in navadah. Mraz in sneg bomo tudi imeli, kakor to mora biti v tem času, sicer bi nam manjkalo po vseh praktikah predpisani božični nakit.

Sedaj ob praznikih bo dovolj časa, da se naši prijatelji in prijateljice tudi malo vržejo na delo za «Domovino».

Nismo Slovenci bogati in še moramo šteti hude dajatve državi, vendar malenkostno naročnino za naš list zmore vsakdo kljub vsem bridkostim in težavam. «Domovina», ki se je splošno priljubila med slovenskimi podeželani,

vrši najhujši boj proti neenakostim v državi in proti krivični porazdelitvi davkov;

zato jo je treba še bolj podpirati in širiti. Čim številnejša bo fronta «Domovinarjev» in «Domovinaric», tem mogočnejše se bo slišal njen glas in tem bolj se bo uvaževala njena beseda. Delati za list, ki se dosledno in odločno bori za enakost, pravico in poštenost,

bodi častna dolžnost vseh naših prijateljev in prijateljic.

Ne strašite se onih, ki zlohotno in zahrbtno rujejo proti nam ter Vas skušajo odvrniti od nas, ne bojte se politizirajočih duhovnikov, ki v zlorabi svojega vzvišenega poklica sipljejo v svojih političnih pridigah ogenj in žveplo na «Domovino», ker so pozabili, da njihov poklic ni v politiki in v zlorabi cerkve v posvetne namene!

Možje in žene, mladeniči in mladenke, ki imate zdrav razum, sodite s treznim preudarkom, ali je grda gonja proti našemu listu upravičena

in ali govori resnico duhovnik, ki ji očita nemoralo ali brezverstvo. Vsi, ki berete «Domovino», morate soglasno izjaviti, da se je zlagal duhovnik, ako je obrekoval naš in Vaš list, in da je delal «Domovini» krivico. Ali je takšno početje združljivo z vzvišenim duhovniškim poklicem? Ali takšno početje, ki ima na sebi znak očitne krivičnosti, ni celo škodljivo svetosti vere?

Odgovor na vse te krivice proti «Domovini» bodi v tem, da stopite vsa na plan in da sedaj ob praznikih pričnete nabirati nove naročnike in naročnice.

Žrtvujte se za dobro in pošteno stvar, žrtvujte se za Vaše glasilo, ki zagovarja Vaše koristi, ki Vam prinaša zabavne in poučne spise ter je za majhen denar celo leto vsak teden Vaš dober tovariš, zagovornik in svetovalec.

Da malo vzpodbudimo naše prijatelje in prijateljice, razpisujemo

za najmarljivejše nabiralce in nabiralke novih naročnikov in naročnic lepe nagrade.

Prvi pogoj je: Zbrani novi naročniki morajo plačati najmanj po polletno naročnino (vsak po 15 Din). Kdor bo zbral največ novih naročnikov, bo dobil lepo vezano knjigo «Življenje in svet» (dva zvezka), kar predstavlja lepo vrednost.

Nabiralci, ki zberejo vsaj 10 novih naročnikov, bodo prejeli po eno lepo knjigo. Teh knjig bomo imeli več na izbiro in si bo lahko vsakdo, ki bo izpolnil potrebne pogoje, izbral eno iz te zbirke, ki jo bomo objavili pozneje. Od vseh ostalih zbiralcev, ki bodo dobili vsaj 5 novih naročnikov, bomo izžrebali trideset za darila po eno knjigo, ki si jo bodo prav tako lahko izbrali izmed onih, katere bomo imeli na razpolago.

Vsem se seveda ne bo posrečilo doseči števila, ki bi prišlo v poštev pri nagradah. Naj ti nabiralci zaradi tega nikar ne vržejo puške v koruzo, nego nam pošljejo naslove novih naročnikov z naročninami, kolikor jih je, četudi morda samo enega. Tudi samo za enega novega naročnika bomo hvaležni. Sploh naj

vsak «Domovinar» smatra za častno dolžnost, da pridobi najmanj enega novega naročnika.

Po enega novega naročnika, ki bi plačal vsaj polletno naročnino, lahko dobi vsakdo. Mnogo Vas je, ki ste zvesti naši čitatelji in čitateljice; če vsi dobite po enega naročnika ali naročnico, se bo naša fronta podvojila in bo pomenila mogočno armado. Glas časopisa s takšnim številom naročnikov bi pomenil veliko silo, bi se vse drugače vpošteval in bi njegova borba za naše pravice vse več zaigla. Torej

na delo za naš in Vaš list brez oklevanja, brez omahovanja in brez strahu!

Nagrade se bodo razdelile koncem januarja. Do takrat nam pošljite vse zbrane naročnike z naročninami!

Sedaj pa še zadnji opomin zamudnikom:

S prihodnjo številko se bo ustavil list vsem, ki na vse številne naše pozive ne poravnajo zaostale naročnine.

Teh zamudnikov je k sreči samo še par. Samo teh par se še ni rešilo očitka, da so malomarni, da ne poznajo svoje častne dolžnosti in da omalovažujejo naše delo. Prepričani smo, da bo do prihodnje številke plačana vsa zaostala naročnina, ker ne moremo verjeti, da si bo katerikoli naš naročnik dal vzeti list, ki mu je nedvomno moral tako prirasti k srcu, da ga ne more več pogrešati.

Oni redki,

ki zaradi kake izredne nesreče res ne morejo plačati zaostale naročnine, naj nam to sporoče z zadostno utemeljitvijo.

Tem se bo plačilo začasno še odložilo, ako bom videli, da dejansko ne morejo zadostiti svoji dolžnosti.

Vsem «Domovinarjem» in «Domovinaricam» želimo lepe praznike in mnogo sreče v novem letu!

Slovenija mora propasti v davčni poplavi

**Kljub obstoječi, vse gospodarsko življenje ogrožajoči davčni preobremenitvi nalagajo klerikalci Slovencem potom ljubljanske in mariborske oblastne skupščine še nove oblasne davke in takse — Klerikalna večina v Ljubljani že odobrila nove davščine — Klerikalci v Beogradu proti odpravi dohodnine v l. 1928 — Do-
hodnina se bo odpravila šele l. 1929., a se bodo zato povečali ostali davki**

Davki v Sloveniji se občutijo vedno težje; davčna preobremenitev naše siromašne pokrajine je po tolikih letih začela že naravnost ogrožati obstanek posameznikov. Ako bogate družbe še nekako prebole ogromne dajatve, morajo nepremožni sloji naravnost pristradati denar za davke. Siromaki, ki nimajo toliko dohodkov, da bi mogli res tako živeti, kakor bi se moral življati vsak človek, ki dela, morajo še od tega svojega beraštva odšteti hude davščine. Mnogi delavski otroci gledajo le skozi prste, kadar bi morali dobiti kruha, mnog kočar, celo mnog imovitejši kmet mora otepati nezabeljen krompir, da lahko plača davke. Kmetije se zaradi davkov zadolžujejo, obrtniki životarijo, velika podjetja hirajo. Stare stanovanjske hiše zaradi ogromnih davščin, ki jih morajo odšteti, sploh ne vržejo nikakih čistih dohodkov, temveč je pogosto treba lastniku še doplačevati, da sploh lahko obdrži čast lastnika hiše.

Protesti proti takšni davčni preobremenitvi se ponavljajo že celo vrsto let od vseh strani in vetrov. Čitali in čuli smo stvarna dokazovanja, da tako ne gre naprej. Zato smo verjeli in pričakovali, da nas kakšni novi davki ali povišanje

starih davkov ne more več doleteti, pa vendar nas je doletelo.

Ne da se lahko verjeti, a se je kljub temu zgodilo, da sta klerikalna oblastna odbora v Ljubljani in Mariboru predložila obema oblastnima skupščinama proračuna z novim občutnim davčnim bremenom.

Proračun ljubljanske oblastne skupščine za leto 1928. izkazuje okrog 55 milijonov dinarjev izdatkov, katerih kritje se predvideva s prispevki države (v zmislu uredbe o prenosu državnih poslov na samouprave), z dohodki raznih oblastnih institucij, a za ostanek je predlagal oblastni odbor uvedbo novih davščin, ki so: posebna oblastna doklada k državni trošarini na alkoholne pijače, davek na kavarne, gostilne in plesne prireditve, davek na premog, davek na avtomobile in motocikle ter 25odstotna doklada k državnemu davku na dobiček družb, ki so zavezane na javno polaganje računov.

Klerikalna večina ljubljanske oblastne skupščine je ne glede na stvarne ugovore in nasvete opozicije proračun sprejela in odobrila nove davščine, ki bi ne bile potrebne, vsaj ne v tej višini, če bi SLS, ki sedi v vladi, znala izposlovati zadostne državne prispevke za posle, ki jih je pre-

Soteščan:

Tajnosti grajskega stolpa

(Povest iz davnih časov.)

(Dalje.)

«Ves sem ti na uporabo, ako si prišel radi mene,» je potrdil vitez njegovo zaupanje.

«Zanašam se na tvojo pomoč, zakaj daleč naokrog je znana tvoja hrabrost in postrežljivost.»

«Ne hvali me kot otroka,» je zardel spričo tolike hvale.

«Sprejmi jo, ker jo zaslužiš. Slišal sem, da tvoj zadnji poset na Orlovju ni bil brez uspeha...»

Viteza je oblila rdečica, zakaj dobro je vedel, kam meri njegovo namigovanje. «Od zadnjega potovanja imam res mnogo dobička, pa tudi nekaj škode,» je priznal. «Našel sem cvetlico, skrito med trnjem, zvezdo med oblaki na mojem nebu, izgubil pa sem prostost srca, ki je od onega hipa navezano na plemenito mladenko...»

«Ne žaluj po prostosti, zakaj veliko bo tvoje plačilo,» ga je knez bodrilno potrkal po rami.

«Dovoli mi opazko,» je pristopil odposlanec. «Plemkinja z Orlovja ti ni rojena za zakonsko družico...»

«Vem, da me nadkriljuje in da ne zaslužiš ajene ljubezni,» je vzdihnil vitez.

«Dejstvo je nasprotno: Gizela ni vredna, da jo pogleda plemič, kaj šele, da bi postala vitezova zakonita žena...»

«Njena lepota in ljubeznivost je več kot naslov in plemstvo...»

«Dekle ti ni enako po rodu in zato ne more živeti na knežjem dvoru. Razen tega jo še oskrunja madež — zločinstvo njenega očeta. Pripovedujejo, da je bil umorjen, dognalo pa se je, da živi ter se ukvarja s prepovedanim čarodejstvom. Nedolžnemu človeku je naprtil izmišljeni umor ter ga je zapodil v smrt na vešalih.»

«Očetova pregreha ne more omadeževati čast mladenki, ki ni sodelovala pri takem hudodelstvu. Njene roke so čiste, o tem sem prepričan.»

«Zakon s hčerjo zločinca bi ti bil v sramoto, katero ne boš nikdar izbrisal. Pomisli, da ga zasleduje tajno sodišče, ki bo razkrilo njegovo krivdo. Kmalu bomo vedeli, ali je živ ali mrtev in ako mu dokažemo sleparstvo, tedaj bo govoril rabelj, ki ga bo objel z vrvjo ali poljubil z železom.»

Vitez se je prestrašil. Zaupno je gledal kneza, kateremu se je poznalo, da vzdržuje resnost umetno na obrazu.

«Strašna usoda čaka orlovškega barona,» je povzel odposlanec. «Osramočeno bo njegovo ime in njegovi otroci bodo poslani v prognanstvo. Premisli, preden boš potrdil tako zakonsko zvezo.»

«V prognanstvu bo potrebovala Gizela še več opore — prijatelja, ki ji bo lajšal težke ure. Pripravljen sem odložiti naslov in viteško opravo ter ji slediti kamorkoli in ostati pri njej na najbolj samotnem kraju.»

«Pokoriti se boš moral knezu ter se zadovoljiti s premestitvijo na kako drugo mesto.»

«Tukaj me ne omajejo ne grožnje ne obljube, njene ljubezni ne zamenjam za vse bogastvo in odlikovanje.»

«Ali ne veš, kaj pripovedujejo o baronu? In vse to je moralo biti znano Gizeli, a je trmoglavo molčala. Zakaj je pustila obesiti tujca, ako je vedela, da je nedolžen?»

«Verujem v njeno poštenost: kar pa je pri tem nejasno, bomo razčistili in dognali. Takrat jo bomo videli daleč od očetove hudobnosti, čisto kakor solnce med oblaki.»

«Dokazali ji bomo prikrivanje očeta, ki živi natihem, dočim se je dal pred javnostjo umoriti in pokopati. Celotlačani bodo s prstom kazali za tvojo zaročenko.»

«Nehaj, sicer se bom izpozabil... Sramotno je blatiti človeka, ki se ne more braniti.»

«Premagaj se,» ga je miril našemljenec. «Pravijo tudi, da je Gizela pod oskrbstvom nekoga, ki se izdaja za zdravnika, v resnici pa je navihani vohun — on, zavoljo katerega si ti objezdil vso okolico, skrival pa se je prav takrat na Orlovju. Graščakinja je vedela zanj, a ga ni hotela izdati, tudi skrbi ti ni zaupala, katere si opazil začrtane v njeno lice. Kdor pa zataji zločinca tajnemu sodišču, zapade smrtni kazni.»

Vitez je tremutno prebledel, kmalu pa se je dvignil iz zadrege ter se je postavil v zagovor za nedolžnost svoje zaročenke. «Tukaj je moje življenje,» je stopil pred zakritega sodnika. «Z orožjem sem jo pripravljen braniti.»

vzela oblast od države. Slovenija plačuje ogromne davke državi, ki bi zato morala vrniti tudi primerne prispevke za izročene posle.

Slične davščine uvajajo klerikalci tudi v mariborski oblasti, vendar pa so nižje odmerjene kakor za ljubljansko oblast; ocenjene so na blizu 14 milijonov dinarjev. Nedvomno bo klerikalna večina tudi v Mariboru odobrila proračun z uvedbo novih dajatev.

Spričo uvajanja novih dajatev v oblastih bi bilo pričakovati, da bodo klerikalci potem v Beogradu vodili malo pametnejšo davčno politiko, kar se pa ne dogaja.

Ko je minuli petek na seji Narodne skupščine stavila Kmetstvo-demokratska koalicija nujni predlog za odpravo dohodnine s 1. januarjem 1928., so klerikalci glasovali z radikali proti predlogu. Klerikalci torej ne priznavajo, da je Slovenija, ki je po dohodnini najboljčutnejše prizadeta, res preobremenjena z davki. Davčna nenakost bo torej še dalje obstojala v letu 1928. in bo na eno osebo prišlo v Sloveniji za 1 m polkrat več davkov kakor v Srbiji.

Prilika, da se dohodnina, ki je v Srbiji ne poznajo, odpravi tudi v prečanskih krajih, je bila sedaj pred novim proračunom najugodnejša. Klerikalci so zato, da lahko ostanejo še v vladi, podprli vlado proti prečanskim interesom, čeprav zastopajo sami prečansko pokrajino, in so tako postali izdajalci prečanskih koristi. Zavrgli so tiste zahteve, ki so jih svoječasno, ko so bili še v opoziciji, neprestano ponavljali v najostrejših oblikah.

Vlada je sicer nekaj dni pozneje sklenila odpravo dohodnine, toda šele z letom 1929., in to deloma na pritisk in odločen nastop opozicije, deloma pa zaradi tega, ker Srbija odklanja uvedbo tega davka, ki jo je obljuboval načrt zakona o izenačenju davkov. *Olajšav pa nam odprava dohodnine ne bo prinesla, saj je vlada obenem sprejela sklep, da se vsi ostali davki povisajo za toliko, kolikor znaša dohodnina.*

Po vsem tem se vidi, da bodo morda davki v letu 1929. že izenačeni, a ne olajšani. Naša zahteva pa je, naj se neposredni davki obenem z izenačenjem omilijo, sicer se prečanstvo, zlasti Slovenija, ne bo dvignilo iz gospodarske krize, v katero jo je pomagala pahniti baš dosedanja davčna preobremenitev, ki traja že celo vrsto let.

Našemljenec je odnehal; nasmehnil se je vitezu ter mu rekel: «Prijetelj, močna je tvoja stanovitnost. Krvi ti ne bo treba prelivati, zakaj hotel sem te le poskusiti, ali si vreden najboljše mladenke naše pokrajine. Tvoja odločnost me je iznenadila, primoran sem, da se razkrijem.»

Iztegnil je roko in snel krinko z obraza. Vitez in knez sta ostrmela — pred njima je stal pravi baron z Orlovja. Na razkritem obrazu ni bilo znamenja hudobnosti, vsaka poteza je bila izrazita in skrbno urejena, poštenost in plemenitost sta mu odsevali z jasnega čela.

Knez se je vznejevoljil, premotril ga je od nog do glave ter mu je dejal: «Otmar, take šale ti ne dovolim. In celo pod krinko tajnega sodišča se drzneš nastopiti? Pozivam te na zagovor; gorje ti, ako ne boš mogel opravičiti svojega dejanja. Tajno sodišče ne trpi zasmehovanja.»

Knezove grožnje niso barona prav nič oplašile. S porogljivim nasmeškom je stopil pred poglavarja, ponovno je razgrnil plašč in pokazal znake tajnega sodišča.

«Oprost, ker sem se prenaglil,» je knez v zadregi popravljal. «Mož, ki nosi tako znamenje, ni slepar in nima šale na jeziku.»

«Tvoje začudenje pa vendar ni bilo brez vsake podlage,» ga je begal orlovski baron. Spustil se je predenj na kolena in nadaljeval: «Odpusti mi, ako sem se pregrešil zoper knežjo milost, naloži mi primerno pokoro.»

«Vstani,» je zamahnil knez. «Podvreči se boš moral preiskavi zaradi obtožbe, ki je na-

Oblastne podpore za pospeševanje kmetijstva

Podpore bodo velikega pomena le, če se bodo razdeljevale nepristransko.

Kakor beremo, bo imel ljubljanski oblastni odbor prav čedno vsoto za podpore v kmetijske namene, za povzdigo živinoreje, vzdrževanje vzornih hlevov, svinjakov in gnojničnih jam.

Vse to je prav lepo in se prav lepo sliši. Pri tem pa nas, žal, navdaja nezaupanje v te podpore. Bojimo se, da se bodo podpore kakor nekaj pred vojno od deželnega odbora tudi sedaj pristransko delile po pripadnosti k stranki in ne po resnični potrebi.

Na ta način je delil podpore bivši deželni odbor kranjski, ko je bil popolnoma v klerikalnih rokah. Klerikalni pristaši in priganjači, zlasti klerikalni podeželski veljaki, so bili teh podpor deležni, četudi jih niso bili potrebni. Ni se vprašalo po potrebi, ampak samo po pripadnosti k stranki. Posebno se je mnogo dalo na to, če je bil dotičnik priporočen iz župnišča. Tako so prišli tedaj z deželno podporo klerikalni veljaki, večinoma bogatini, do lepih hlevov. Niso se gospodje prav nič ozirali na resnične potrebe in premoženjske razmere ter vnemo gospodarja po zboljšanju kmetijstva.

Tako se je tudi postopalo pri premiranju živine. Klerikalni pripadniki so bili deležni prvih in največjih premij, četudi je njihova živina zastajala za ono kakšnega naprednjaka, kateremu se je priznala le kaka malenkost zavoljo lepšega, da pristranost ne bi bila preočitna.

Bojimo se, da bo sedanji oblastni odbor hodil po istih potih pristranosti. Razni znaki kažejo na to. Kolikor smo mogli videti v tej kratki dobi oživotvorjenih oblastnih skupščin, oblastni odbor vestno posnema postopanje bivšega deželnega odbora. Tudi klerikalni pristaši na deželi že več ali manj javno govore in se bahajo s prihodnimi podporami od strani oblastnega odbora.

Če se bo to zgodilo, bodo še hujši in srditejši boji, zavist in sovraštvo med kmetjskimi pristaši raznih strank. Navadno ni najboljši in najvzornejši gospodar ter živinorejec ta, ki je le prestrasten strankar, kar vidimo posebno pri klerikalcih. Njemu je vse prej kakor gospodarstvo in napredek, posebno še, ker se kot strankar

perjena proti tebi. Strašne reči imaš na vesti: dal si se razglasiti za mrtvega, da si se odtegnil zaslišanju cerkvenega oblastva, nedolžno kri si prelivaj — krivice, ki vpijejo k nebu za maščevanje. Vse to boš moral pojasniti.»

«Pripravljen sem ti ugoditi. Dvignil bom zagrinjalo ter te povedel na prizorišče, kjer ti pokažem nepričakovane zanimivosti.» — To izrekši je slekel plašč, stopil je pred kneza ter mu dejal: «Oglej me natanko in povej, ali se nisem izpremenil.»

«Zdi se mi, da si se precej predrugačil, odkar sem te videl zadnjič na bojišču.»

«Postaral sem se in osivel — posledice dolgotrajnega jetništva...»

«Baron z Orlovja — jetnik?» je osupnil knez. «Menda nismo na drugem svetu?»

«Poglej me natančneje, zakaj silno se motiš v moji osebi...»

«Ves si — od nog do glave — nekdanji baron z Orlovja...» ga je knez spoznal po daljšem motrenju.

«Potemtakem pa mož, ki se bavi na Orlovju s prepovedanim zlatarstvom, ni baron, pa tudi ne lastnik graščine,» je razkrinkanec slovesno poudaril.

«Skrivnosti so nerazumljive,» se je knezu vrtilo pred očmi.

«A čim so razkrite, niso več skrivnosti,» se je nasmehnil baron. «Poslušaj in ne odreci mi pravice do plemstva in premoženja, katerega se je polastil ropar, ki je skrit na mojem gradu.»

lahko zanaša na obilo podporo od oblastnega odbora, ki je istih strankarskih misli.

Kakor v ljubljanski oblasti tako se bo postopalo, seveda, tudi v mariborski na temelju slepe strankarske pristranosti. Če hočete, da bodo te podpore res obrodile uspehe in povzdignile poljedelstvo, živinorejo in druge kmetijske panoge, jih delite nepristransko, brez vsakega strankarskega ozira, le po resnični potrebi in gospodarski vnetosti po napredku in zboljšanju. Tedaj bodo te podpore šele prava dobrota in spodbuda za napredek našega kmetijstva.

Klerikalci so bili ovira napredka

Zadnjič smo zapisali, da so prav klerikalci bili tisti, ki so že od nekaj ovirali vsak duševni napredek. „Domoljub“ niso včas te besede, ki jih poskuša z veliko ogorčenostjo ovreči, dasi pri nas vsak človek, ki je količkaj zasledoval naše politično življenje zadnjih desetletij, dobro ve, da se je ves napredek pri nas vršil v neprestanem boju s SLS ter z zaostalostjo in predsodki posameznih klerikalnih veljakov. Ako „Domoljub“ piše, da zgodovina našega naroda pokazuje čisto nekaj drugega, moramo mi reči, da je to velika neresnica. Priznamo le to, da je klerikalizem spričo spremenjenih razmer že v marsičem moral popustiti od svojega nazadnjaštva. Res, tudi to je napredek, pod pritiskom razmer seveda.

Klerikalci niso iz lastnega nagiba prav nič ustvarili. Če so se udeleževali posamezni duhovniki v veliki meri na prosvetnem, socialnem in gospodarskem polju, niso to bili klerikalci današnjega kova in so večinoma zametavali klerikalizem. Ti duhovniki in z njimi mnogi možje posvetnih stanov so lahko bili globoko verni in resnično pobožni, a zato še niso bili klerikalci. Pravi možje so delali in se udeleževali s svojimi zmognostmi za napredek in blagostanje naroda, ne da bi iskali pri tem kakih dobrot za sebe, še manj pa kake politične moči. Ti naši stari možje so bili strpni v vsakem oziru. Niso poznali sovraštva do morda politično drugače mislečih. Niso svojih zmognosti in talentov zakopavali v dviganje jalovega klerikalizma. Njihovo delo je bilo posvečeno napredku in boljšemu življenju naroda, a ne politiki, ker so bili po svojem prepričanju mnogo bolj napredni liberalci kakor

«Kakšni neumljivi zapletljaji! Silno sem radoveden.»

«Moj oče je imel nezakonskega sina, ki mi je po obrazu in postavi popolnoma podoben. Že kot otrok ni kaj dobrega obetal; ušel je svoji materi iz siromašne kočice med cigane, s katerimi se je potepal, dokler ni dorasel in odšel k vojakom.»

Dolgo let nisimo prejeli o njem nikakega poročila. Medtem mi je umrl oče in zapustil svoje imetje. Srečno sem živel s svojo soprogo in s hčerko Gizelo, ki je bila pravi blagoslov najinega zakona. Toda kratki so bili dnevi zakonske sreče. Kruta smrt mi je ugrabila zvesto družico, ostala mi je le še Gizela kot spomin na najlepšo dobo mojega življenja. Izročil sem jo skrbni vzgojiteljici, ki je postala njena druga mati.

Bridka izguba moje soproge mi je nakopala težko bolezen, zdravniki so spoznali, da je v nevarnosti moje življenje, zato so me poslali v gorsko zdravilišče. Tam mi je streigel star puščavnik, ki me je čudežno iztrgal gotovi smrti, vendar pa bi bilo bolje, ako bi bil podlegel.»

Zakril si je obraz z rokami, v grlu mu je zastala beseda. Navzoči so v napeti pozornosti čakali njegovega nadaljevanja.

«Čim sem nekoliko okreval, sem se pripravil na odhod iz tihega gorovja. Močen glas me je klical domov na Orlovje, čemur se je protivil spomin na nezacelelo rano, na smrt moje blage soproge. Kako naj živim brez nje doma, kjer bi mi vsak grmiček šepetal o njej in vsaka stezica govorila o njenih stopinjah? Vzlic vabilu svoje edinke sem se

klerikalci. Zagrizeni klerikalci pa niso še nikdar in nikjer napravili kaj dobrega.

A vaše združništvo? To ni nastalo iz potrebe in za koristi naroda, ampak zgolj iz strankarskih namenov, da bi uničili naprednomisleče trgovce in obrtnike na deželi in v mestih, ker prav ti stanovi so vam prvi pokazali rogove.

Posnemali ste nemške krščanske socialiste. Kakor oni skušajo uničiti socialne demokrate, tako ste mislili tudi vi zatreti vsak napreden živelj med nami Slovenci. Ker vse to ni bilo zgrajeno na zdravi podlagi, zato je tudi toliko polomov z vašimi konsumi. Koliko kmetov je zaradi vaših propadlih zadrug moralo v Ameriko po zaslužku, o tem nečete ničesar slišati in vedeti. Ako bi ne bilo vojne in izrabljanja povojnih razmer v svoj dobiček, bi še bilo pri nas vse več polomov, pri katerih bi bili najhujše prizadeti res najrevnejši sloji.

Najbolje stori „Domoljub“, če kar opusti ta prepir, ali pa vsaj ne uporablja tistih egorčenih besed, ker ne bo z njimi nikakor ovrgel resnice. Pri svojih ne preveč pretekanih pristaših morda že, pri drugih pa se bo samo osmešil. Ali naj morda začnemo naštevati prosvetne in kulturne delavce, ki so se morali boriti s klerikalnim nazadnjaštvom? Vzemimo samo pesnika-duhovnika Gregorčiča, katerega je hotel klerikalizem ugonobiti. Kdo je hujskal pred vojno proti šolam? Kdo še danes na deželi bije najokrutnejši boj proti vsaki svobodnejši misli, označujoč jo za brezverstvo? Politične pridige po cerkvah, združene z najhujšimi grožnjami s peklenkim ognjem, strahovanje preprostih, manj razmišljajočih ljudi z verskimi zlorabami, borbe duhovščine za nadoblast nad vsemi posvetnimi izobrazenci pač ne pomenjajo napredka na prosvetnem in kulturnem polju. To pomeni zmešanje pojmov v preprostem človeku, ki na ta način izgubi zmisel za razlikovanje med vero in politiko ter popolnoma otopi. V mestih se pokazujejo klerikalci seveda naprednejši, ker se v mestih ne dá tako lahko v kalnem ribariti. Toda čim bolj prihaja klerikalizem do moči, tem bolj se tudi po mestih razkrinkuje ter pokazuje svoj pravi obraz, ki mu je priimek nazadnjaštvo. Res izobraženih ljudi se je klerikalizem še vedno bal, od svojega prvega početka dalje.

Priloge in širite „Domovino“!

umaknil v gorsko samoto daleč od puščavnikove kože, zatopil sem se v premišljevanje, katero smer naj si izberem za odhod. Tu sva se nenadoma srečala s polbratom, ki je v lovski opravi prežal na zverino. Drug drugega sva se ustrašila, nekako prisiljeno sva se objela ter si stisnila roke.

Povabil sem ga s seboj na Orlovje, da si bratsko razdeliva premoženje, kar je ošabno odklonil, češ, da ne berači in ne mara delitve, ker mu kot starejšemu sinu itak pripada vse očetovo imetje. „Pota usode so čudovita,“ mi je zagrozil. „Do smrti bom gotovo prišel ter se polastil vsega, do česar imam dedno pravico.“

Brat se je po izbruhu svoje jeze nenadoma pomiril, ostal je pri meni v gorski koči, kjer mi je privlačno opisoval tujino, pripovedujoč o njenem bogastvu, slavi in lepoti. Moje zanimanje za nepoznane kraje in hrepenenje po slavi je pričelo živeti, ponudil se mi je za spremljevalca, svetujoč, da naj se takoj odpraviva na potovanje. Odsvetoval mi je povratek na Orlovje, češ, da se bova predolgo zamudila, trdeč da je njegova vrnitev vezana na določeno uro. Tako me je premotil, da sem zapustil domače gorovje in odpotoval proti daljnemu vzhodu. Tamošnji vladar je pripravil vojno proti številnemu sovražniku ter naju je sprejel kot prostovoljca v prve vrste.

Posamezne praske in napadanje se je razvilo v srdito bitko. Bojeviti sovražni vojniki so me odsekali od naše čete ter me obkolili. Krepko sem jih odbijal v nadi, da me bo rešila naša posadka, boreča se v bližini. Videl

Politični pregled

V političnem položaju še ni bistvenih sprememb, ki bi dovoljevale presojo, kedaj bo nastala resnejša vladna kriza, ki se pripravlja že toliko časa in bo spričo napetih razmer morala nastati. Te dni je bil ministrski predsednik

Vukičević dvakrat v enem dnevu v avdijenci pri kralju,

obakrat po poldrugo uro. V političnih krogih se pripisuje tem dolgim razgovorom velika važnost. Težkoče vlade že obstojajo v tem, da so med radikali kakor v demokratski zajednici neprestani notranji spori, ki zdaj popuščajo, zdaj zopet vzplapolajo in groze vreči vlado.

V prav neprijetni zadregi je vlada zaradi davčnega zakona.

Večina v Naredni skupščini s klerikalci vred je odklonila predlog samostojnih demokratov in radičevcev (Kmetkodemokratske koalicije), naj se takoj s 1. januarjem 1928. odpravi dohodnina, krivičen davek, ki se pobira le v prečanskih krajih, dočim ga Srbija ne pozna. Nekaj dni nato je vlada sklenila, da se bo dohodnina vendarle odpravila, a šele z 1. 1929. Vse leto bodo torej še veljale davčne neenakosti in krivice po sozastlugi

klerikalcev, ki so pozabili, da jih je Slovenija poslala v skupščino

in ne morda Srbija ali Črna gora. To tesno navezanje klerikalcev na radikale, s katerimi klerikalci glasujejo slepo proti slovenskim koristim, je kaj čudno. Morda je združenje obeh strank, o čemer se je že mnogo govorilo, prav blizu.

V finančnem odboru se je nadaljevala proračunska razprava.

Na dnevnem redu je bil te dni proračun ministrstva pravde. Poslanec dr. Žerjav je ostro kritiziral naše pravosodstvo, katerega stanje je od leta do leta slabše. Dr. Žerjav je obtoževal ministra pravde, da je prvi začel z odkritim strankarstvom pri postavljanju sodnikov v Sloveniji.

sem svojega brata, kako se je prerival s sulico in hitel proti meni. Mislim sem, da mi prinaša rešitev, toda ko je došel do mene, je dvignil orožje ter mi ga nastavil na prsi. Ze sem čutil njegovo ostrino — takrat pa ga je zavratno napadel sovražnik, s katerim se je moral boriti.

Onesvestil sem se — tako me je zbolela rana — in padel kot mrtev na zemljo. Zavedel sem se šele v sovražnem taboru daleč od naše posadke, bil sem jetnik poveljnika nasprotne vojske. Najprej so mi scelili rano, na kar so me vrgli v ječo, kamor mi posijalo solnce. Tu sem se mučil nekaj tednov, da pride smrt ali rešitev. Odvedli so me v puštinjo, kjer sem moral z drugimi jetniki opravljati težka dela. Ugasnilo mi je zadnje upanje v povratek na Orlovje, kjer se je hudobni brat samovoljno nastanil in oblastno zagospodaril. Nihče v okolici ni slutil, da je dobila graščina drugega gospodarja, vsi so ga smatrali za pravega lastnika in dediča očetovega premoženja.

Strašno je bilo moje jetništvo ob misli, da živi na mojem domu slepar, ki se je postavil za očeta mojemu otroku; noč in dan se zviavl v premišljevanju, kakšna usoda jo je zadela.

Sovražnik je bil naposled premagan, moral je skleniti premirje ter izpustiti ujetnike, tako mi je po dolgih letih zasijala zlata prostost. Zajezdil sem konja in nastopil potovanje v domovino. Gnalo me je hrepenenje po Gizeli in maščevanje nad nasilnikom; tak sem dospel v domovino ter se zatekel k tajnemu sodišču. Popisal sem mu svoje doživljaje in kri-

O italijanskem rovarstvu proti naši državi se v zadnjem času manj čuje, dasi italijansko časopisje kot po navadi dalje obrekuje in psuje Jugoslavijo.

Proti fašistični gonji

se odločno postavlja francosko časopisje, ki izjavlja, da Italija ne sme dobiti pravice za vmešavanje na Balkanu. Vobče pa se opaža, da je Italija precej zmernejša, odkar ima naša država prijateljsko pogodbo s Francijo. Francije, ki predstavlja veliko vojaško silo, se Italija vendarle boji.

Te dni je bil

poravnani spor med Poljsko in Litvo,

ki je skoro dovedel do izbruha vojne med obema državama.

Širna Kitajska je še vedno pozorišče vseh mogočih dogodkov.

V Kantonu so se uprli komunisti,

medtem ko je bilo vojaštvo odsotno. Komunisti, 20.000 po številu, so razorožili policijo in prevzeli oblast, ki pa ni trajala dolgo. Nacionalisti so v težkih bojih premagali komuniste, katerih je padlo ali bilo ranjenih nad 3000. Ko so nacionalisti zopet zavzeli Kanton, so polovili in postrelili na tisoče upornikov, med njimi več ruskih komunistov, ki so bili očitno v zvezi z uporniki.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Iz občinskega proračuna, ki je bil te dni razporejen, posnemamo, da bodo za prihodnje leto znižane občinske doklade na direktne davke in na vino. Znak dobrega občinskega gospodarstva! — Na seji občinskih odborov in interesentov je bil izvoljen pripravljalni odbor za ustanovitev vodne zadruge, ki naj bi s pomočjo države in oblasti izvedla uravnavo domačega potoka skoro od izvira do Jačke ter izsušenje zaradi poplav ob bregovih potoka nastalega močvirja. Zadruga bo ustanovljena za občine Gornji in Dolenji Logatec, Rovte in Hotedrišico. Lastnikom prizadetih zemljišč pristop k zadrugi toplo priporočamo. — V nedeljo smo videli na Sokolskem odru igro brez žensk, »Re-

vico, povzročeno po lastnem bratu. O tem je bilo sodišče že poučeno in mi je dovolilo, naj ga primerno kaznujem. Odpravil sem se na Orlovje, med potjo pa sem izvedel o bratovi nasilni smrti; slišal sem tudi, da se je Gizela iz šibke deklice razvila v krepko mladenko.»

«Lepa je kakor jutranja zarja,» jo je pohvalil vitez. «Vedno jo vidim pred sabo, a se je ne morem nagledati.»

«Prava je tvoja ljubezen,» ga je oče prijel za ramo. «Ljubil si jo celo takrat, ko je njeno čast pokrivala sramota. Pojdi in osvoji si njeno srce zdaj, ko so se razpršili oblaki usode. Dam ti s sabo svoj blagoslov, ki naj te spremlja, dokler boš hodil na njeni strani.»

Ginjen se je zahvalil vitez očetu za plemenite besede ter mu je poljubil čelo. «Ljubim jo kakor svoje lastno življenje,» mu je slovesno zatrdil. «Zato pa hitimo, da jo iztrgamo usodi!»

«Izpovedba dvornega krvnika me napolnjuje z novim strahom,» je zaskrbelo graščaka. «Ako lažni baron ni bil umorjen, tedaj mu je Gizela uboga sužnja, ker se mu mora pokoriti, nima pa nikogar, da bi ji stal na strani. Vem, da so prazne govornice o njegovi smrti, marveč se je umaknil v skrivališče, kakršnih je mnogo na Orlovju, kjer se ukvarja s čarodajstvom, blodeč za srečo in bogastvom...»

«Obenem pa snuje načrte za izdajstvo,» je knez nenadoma pripomnil. «Neznanec, ki biva na Orlovju pod krinko zdravnika, je njegov privrženec.»

«Kakšna je njegova zunanost?» je zanimalo barona.

(Dalje prilož.)

pošteva, če ne verjamemo, da je bila štorasta policajeva žena res ženska. Nastopilo je nekaj novih fantovskih moči, ki upravičujejo prav lepe nade. Par vlog, zlasti sodnikova in policajeva, je bilo za naše razmere odlično zasedenih in tudi drugi niso zelo zaostajali. Hvaležen material za energičnega režiserja. — Vesele božične praznike vsem prijateljem in somišljenikom!

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Občinske volitve bodo v naši občini 15. januarja 1928. Dasi so te volitve za našo občino velikega pomena, ni opaziti pravega zanimanja zanje. Večina se izgovarja, da je itak vseeno, kdo je župan, saj čudežev ne bo mogel nihče delati. Naše mnenje je pa, da mora biti zlasti v bodoče v naši občini župan preudaren in podjeten mož, ker gospodarske prilike postajajo vsak dan neugodnejše in bo treba misliti na to, kako bi se dale izboljšati. Vinoreja peša na vsej črti; to je splošno znano in treba bo podvzeti potrebne korake, da se tej panogi pomaga zopet na noge. Dolgovi posestnikom vidno rasejo in tudi v tem pogledu bi bila županova dolžnost, da zastavi ves svoj vpliv, da pridejo ljudje do cenenih kreditov, sicer bodo visoke obresti vse končale. V področje občine in župana spada brez dvoma tudi pospeševanje obrta. Do danes se v tej smeri ni storilo nič, da, celo ovire so se delale obrtnikom, kar jasno priča o naši zaostalosti. Obrtnik in kmet morata korakati roko v roki, sicer je vsak napredek nemogoč. Kontrolo nad tem mora voditi župan. Kdor smatra župansko mesto le za častno mesto, ta samega sebe vara. Župan in občinski zastopnik sta to za občino, kar je gospodar za kmetijo. Dober gospodar napreduje, četudi ni vse z zlato posejano; isto pot gre tudi dober župan. Politika se mora v občini nehati. Bodočnost nas vseh in naše občine je v rokah volilcev. Zanimajte se zaradi tega pravočasno za to, komu boste izročili občino. Skrajni čas je, da se sedanjim razmeram napravi za vedno konec.

OSELICA NAD ŠKOFJO LOKO. H koncu gre leto, v katerem je bilo mnogo političnih bojov. Imeli smo trojne volitve, pri katerih so nasprotniki na napredne može metale razne očitke in klevete ter iskali «paragrafe», da bi njim škodovali. A je že tako: kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pada. To se je zgodilo nekemu, ki se prištevava med najboljše poznavalce «paragrafov». Prišel je z njim v nasprotje, tako da je iz strahu

pred posledicami neprostovoljno prispeval precejšen znesek za električno centralo. — Dela pri obnovitvi električne centrale dobro napredujejo. Če ne bo prehude zime, bo do pomladi že zopet obratovala. — Sedaj je zapadel sneg in bomo lažje prevažali les s sanmi, ker za voz je cesta skoro neuporabna, posebno če je slabo vreme, ker cestni odbor nima sredstev za izboljšanje. Kakor je podoba, mu manjka tudi volje in sposobnosti. V logaškem okraju ter v sosednih Žireh se je cesta že dobro popravila. — Naročniki «Domovine», ostanimo tudi v prihodnjem letu zvesti ter pridobimo še več novih naročnikov! — Vodnikove knjige smo tudi prejeli, in smo prav zadovoljni z njimi. Vabite se, da vsi ostanete člani še za naprej. Pridobivajmo novih članov, da bomo število članov pri nas podvojili. — Vsem bralcem in bralkam «Domovine» vesele božične praznike in srečno novo leto!

PODZEMELJ. V nedeljo 11. t. m. je predaval po maši v stari šoli g. dr. Küssel o higieni doma. Mnogobrojna množica poslušalcev je z zanimanjem sledila njegovim izvajanjem. Minulo nedeljo je nastopil dramski odsek tukajšnjega prosvetnega društva «Bela Krajina» s petdejkano «Lovski tat» v Gradacu na odru tamkajšnjega telovadnega društva Sokol.

BREZJE PRI BLANCI. V torek 27. t. m. bo ob 12. član ki sestane krajevne organizacije SDS za Brezje v gostilni g. Travnerja. Vabljeni so vsi. Za člane je udeležba obvezna. Razgovori zelo važni.

BRASLOVČE. V nedeljo 11. t. m. so se vršile v Braslovčah občinske volitve, pri katerih je sijajno zmagala napredna fronta; dobila je od 25 odbornikov 17. Združene napredne stranke se tem potom zahvaljujejo vsem volilcem, ki so pripomogli do absolutne večine naprednjakov v občinskem zastopu. Našim nasprotnikom ponavljamo v uho, da ima laž vedno kratke noge in da se z njo ne pride daleč. — To se je videlo tudi tokrat. — Josip Omladič.

PODSREDA. Izid volitev v občinski odbor je klerikalne korifeje popolnoma potrj. Njihova lista je dobila 38, napredna pa 80 glasov. Z zelo najlepimi sredstvi je SLS agitirala zase. Omeniti moramo, da je igral prvo vlogo občinski bik. Zatrjevalo se je namreč pri agitaciji, da je SLS preskrbela bika, pri čemer da ni imela občina nikakih stroškov. To je neresnica. Res pa je, da

je bil pritisk od zgoraj, da si občina mora nabaviti bika. K temu so država, občina in sedanji posestnik bika prispevali vsak po eno tretjino. Sedaj si pa klerikalne veličine prisvajajo neke nevenljive zasluge glede nabave tega bika. Zakaj še niste volilcem povedali popolnoma s prodajo stare šole. Kake izredne lastnosti dičijo voditelje klerikalne stranke, je razvidno iz naslednjega: Neki možak, ki si domišljuje, da je v političnem oziru precej spredaj pred svojimi somišljeniki, je svoječasno pri občinski seji očrnil nekega domačina, češ: «Ta je celo na petek jedel svinjska jetra.» Mož se je nad tem spodtikal in predlagal, naj se to ovekoveči v kroniki. V prihodnje se bržčas taki predlogi ne bodo več stavili, ker so možaki gori omenjenega kova že lahko uvideli, da se njihovi predlogi ne vpoštevajo in se njihove zasluge ne znajo ceniti. Morda se tudi nočejo ceniti.

ZIBIKA. V nedeljo 18. t. m. je imela tukajšnja krajevna organizacija SDS svoj redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število uglednih kmetovalcev. Za predsednika organizacije je bil soglasno izvoljen g. Joško Gobec, kmet v Zibiki. Ostali odbor nam je pa tudi porok, da se bo naša napredna misel širila in naša organizacija jačila. Poročilo o oblastni sreski organizaciji je podal okrožni tajnik g. Malgaj. Priglasilo se je 16 novih članov k organizaciji in lepo število novih naročnikov na «Domovino». Tako je prav, je tako naprej in uspehi ne bodo izostali. Zdravo!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Tajništvo sreske organizacije SDS v Šmarju pri Jelšah želi vsem krajevnim organizacijam, njihovim članom, poverjenikom in vsem naprednjakom vesele božične praznike in prav srečno novo leto. Malgaj.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Ugleden gospod je naročen na «Domovino». To pa peče neko žensko tako hudo, da je nekega dne tega gospoda ognjevit napadla in mu med drugim rekla: «Sežgite ta nesramen list!» Oj, ti ženska, kakšna je tvoja izobrazba! To predržnost bomo, ako ne boste mirovali, nekoliko natančneje orisali. Za enkrat Vas opominjamo: ne dražite nespametno svojih političnih sovražnikov, mirnega in dostojnega gospoda, ki ni niti politično opredeljen, pa pustite pri miru!

NOVA CERKEV - PODLEHNIK. Občinske volitve so minule. Borba, ki se je vršila, je bila od nasprotnih strank nelepa. Nekateri nasprot-

Ivan Petrovič.

Klic iz dalje

(Povest iz prejšnjih časov.)

Dva mlada človeka, recimo jima Hartman in Vilibald, je izza mlada družila sorodnost duš. Oba sta bivala v Berlinu. Imela sta navado, da sta se v mladostni življenjski radosti vsaj po enkrat na leto otresla morečih službenih poslov, ki so ju težili, ter jo popihala in se skupaj podala na kako popotovanje. Hotelo se jima je juga, kakor severnim ljudem sploh. Tako sta že v nekatero smer prepotovala južno Nemčijo, si privoščila divno vožnjo po Renu in videla najodličnejša mesta. No, to pot se jima je posrečilo, da sta se otresla službenega jarma za dalje časa nego navadno. Zato sta hotela uresničiti načrt, ki sta se bila že dolgo bavila z njim. Nadihati sta se hotela italijanskega zraka in se preriniti vsaj do Milana. Izbrala sta si pot čez Draždane, Prago in Dunaj v deželo čudeš, čije pojave nosi marsikdo ko pestro, romantično bajko v snu svojega srca.

Ko sta zapustila vrata prestolice, se jima je šele prav jelo veselja širiti srce v novi življenjski radosti, kakor pač po navadi lepi cilj popotovanja šele tedaj prav živo zagledamo pred seboj, ko zadrči voz na plano. Vse malenkostne življenjske skrbi so za nami in naprej, naprej hoče veseli duh. Prsi se širijo in čudovite slutnje se dramijo, ko zauka in zakliče glas poštnega roga v sinjo daljino. Brez sleherne nezgode sta prijatelja srečno prispela v Prago, a nato sta hotela nadalje-

vati pot brez prestanka dan in noč do Dunaja, kjer sta nameravala ostaniti nekaj dni. Takoj onkraj Prage sta čula mrke govorce o roparstvih sredi ceste, da, celo o neki tolpi, ki baje ogroža pota. Ker pa se medtem ni pripetilo niti za las nič takega, kar naj bi bilo potrejevalo tiste govorce, se nista nič več menila za to.

Jelo se je bilo že večeriti, ko sta prišla v Sudonješice. Tu jima je svetoval poštar, naj vsaj ne nadaljujeta poti takoj, ker se je pred par dnevi zgodilo nekaj, česar že leta in leta ni bilo slišati. Med Veselijem in Trebnjem je namreč roparska drhal napadla poštni voz, težko ranila dva potnika ter ta dva in voz docela izropala. Vojaštvo, ki naj preišče gozdnato pokrajino, je že na nogah. Naslednji dan že upa dobiti natančnejša pojasnila on, poštar, pa bi storila prav, ako jih počakata.

Vilibald je bil voljan storiti po poštarjevem nasvetu, Hartman pa, ki je vedno rad veljal za srčnega in v takih nevarnostih neustrašenega, je vztrajal na tem, da potujeta dalje, češ, da lahko še pred nočjo dospeta v samo štiri ure oddaljeni Tabor. Tudi ni misliti, da bi si roparska drhal, ki ji je že vojaštvo za petami, upala prodreti semkaj, pač pa je upati, da se je razbežala v svoja skrivališča.

Ko je zdajci pripravil Vilibald pištolo za strel in nabasal dvocevko, se je Hartman smejal, češ, da se Vilibaldu kaj malo poda potovanje v Italijo. Tam da se mora takale dogodivščina, kakršne se zdaj boji, primeriti vsakemu potniku, ako hoče vtisniti svojim potopisom pravi značaj. Vilibald pa se ni dal

nikakor premotiti, da ne bi bil vzel in nabasal tudi Hartmanovih pištol, ki jih je bil sicer ta za svojo obrambo vzel s seboj, a jih je prazne prav skrbno zaprl v kovčeg. Vilibald je pripomnil, da je potrebno, kadar človek gre dogodivščinam nasproti, pripraviti se dovolj za časa tako, da jih lahko prestane.

Vedno temneje in temneje so se zbirali večerni oblaki. Prijatelja sta bila zapletena v živahen razgovor in nista nič mislila na nevarnost, ko nenadoma počil strel. Iz gostega grmičevja plane nekaj divjih pajdašev. Eden izmed njih popade konje za vajeti, medtem ko se drugi trudi, da bi potegnil postiljona z njegovega sedeža.

Medtem pa, ko se postiljonu posreči, da udari z bičem roparja po obrazu in se tako reši napada, vzame Vilibald s svojo dvocevko drugega tako izborno na muho, da se temeljito zadet zgrudi na tla. Hartman hoče sprožiti svojo pištolo proti roparju, ki je planil nad voz, a v tem hipu začuti, da ga je ranil strel. Vilibald ustrelil še iz druge cevi svoje puške proti roparju, medtem pa mahne postiljon po konjih, ki skokoma zdirjajo v galopu. Za seboj čujejo zdaj pokati strel na strel in divje, besno kričanje.

«Ju-hu,» zavriska postiljon, ko premerijo že dobršen kos pota, «juhu, zdaj je dobro, zdaj je dobro, lovci gospoda grofa so tu!»

Vse se je zgodilo v trenutku. Presenečena zbog preteče nevarnosti in venomer v nape-tem pričakovanju novega napada sta se zavedla šele, ko je postiljon ustavil na novi postaji. Dasi je krogla le s strani ranila Hartmanovo desno roko, je vendar tako krvavel

niki so se posluževali vseh sredstev, s katerimi so ljudi v silo in podlim obrekovanjem pridobili zase. Oni volilcem, ki so šli neustrašeno za nami, izrekamo prisrčno hvalo, a onim, ki so kot strahopetni zajci ostali doma, zlasti pa tistim, ki so se dali podkupiti za cigarete «Sava», izrekamo naše sožalje. Bodo še prišli časi, ko Vas tudi mi ne bomo poznali. Imamo Vas točno v evidenci, ne mislite, da Vas ne poznamo. Na svidenje Vam kličejo odborniki Združene gospodarske stranke.

ŠT. ANDRAŽ PRI VELENJU. Jako razveseljivo je dejstvo, da število naročnikov «Domovine» vedno narašča, in to tembolj, ako pomislimo, da je bila pred par leti pri nas «Domovina» še skoro nepoznana. To vedno rastoče število «Domovinarjev» pa seveda strašno jezi naše klerikalne veljake. Zavedajo se namreč, da se s tem močno majejo njihova tla. Od tod vsa njihova jeza in sovrašтво proti «Domovini», ki jo označujejo kot protiverski list, od tod njihovo preziranje naročnikov «Domovine». Toda vsa njihova jeza jim nič ne pomaga, kajti «Domovinarji» pač niso takih misli kakor klerikalni gospodje, ampak rodi prav nasproten uspeh: s svojim grmenjem sami delajo najboljšo reklamo za «Domovino». Novo leto se bliža. Sedaj je najboljša priložnost, da odgovorimo na besedičenje naših nasprotnikov s tem, da povsod razširimo naš list, pa naj nasprotniki še tako besne. Mi nismo od nikoga odvisni in zato nam tudi nihče ne bo ukazoval, kaj smemo brati in kaj ne. V vsako hišo «Domovino»! To naj bo naš cilj, za kojega dosego žrtvujemo vse svoje moči!

SV. TROJICA V SLOVENSKIH GORICAH. Nj. Vel. kralj je odlikoval z zlato, odnosno srebrno medaljo za civilne zasluge člane tukajšnjega gasilnega društva, in sicer g. Jakoba Kovačiča, učitelja v pokoju, Jožefa Krambergerja in Ferdinanda Vogrina. Dne 12. t. m. je sreski poglavar g. dr. Ipavc v navzočnosti članov gasilnega društva v slavnostno okrašeni dvorani gospoda Ernesta Goloba slovesno dekoriral odlikovance. V lepem nagovoru je naglašal g. sreski poglavar zasluge slavljencev, želeč jim, da bi še dolgo vrsto let nosili odlikovanja sebi v čast, društvu pa v ponos in vzpodbudo. Ob tej priliki sta poklonila gasilnemu društvu g. sreski poglavar in g. Kovačič po 100 Din, za kar se jima je načelnik v imenu društva najprisrčneje zahvalil. Odlikovancem naše iskrene čestitke!

MALA NEDELJA. Na Silvestrovo 31. t. m. bo v Društvenem domu za vsakega zelo zabaven Silvestrov večer. Burke, godba na pihala, ples. Začetek ob pol 7. uri zvečer. Vrši se pri mizah, tako da se lahko tudi med odmori pleše. Dvorana bo zakurjena. K obilni udeležbi vabljeni vsi od blizu in daleč. Na Silvestrovo vsi v Društveni dom!

BRUČE PRI KOZJEM. Občinske volitve so za nami. Zanje je bilo dosti agitacije od strani naših vsemogojnih klerikalcev. Gg. šolski upravitelj in župnik sta hodila od hiše do hiše agitiraj za drugo skrinjico. Župan g. Ivanc je bil v strahu za županski stolček, ki se je že občutno tresel. Ko bi bilo le malo več zavednosti, bi naši klerikalci že zdavnaj izgubili oblastvo. Naša lista je dobila 51 glasov in 3 odbornike, SLS pa 82 glasov in 6 odbornikov. Mi smo imeli doslej samo enega odbornika. Še en tak napredek in občina bo v naprednih rokah. Komaj je župan izvoljen, že se govori, da zaliteva povišanje plače. Upajmo, da se to ne bo zgodilo. Občina ima dovolj drugih nujnejših stroškov. Le nikar na ta način, da ne bomo prišli na rob propada z občinskim gospodarstvom. Kljub napadom gospoda župnika na napredno časopisje, se «Domovina» jako širi. Posebno zdaj moramo gledati, da bo dobila «Domovina» še več naročnikov, saj je edina zagovornica podeželskega ljudstva.

SLOVENSKE GORICE. Končane so pri nas občinske volitve. Naša stranka je prav lepo napredovala. V Sv. Trojici, ki je bila do sedaj v popolnoma klerikalnih rokah, smo si priborili kljub najhujšemu terorju od strani prijateljev zlatega Žebota dva odbornika. Klerikalci kar pihajo od jeze, ker je v odber prišel zdravnik dr. Weixl, katerega se bolj bojijo kakor vrag križa. V občini Senarska so dobili naprednjaki večino. Pomilujemo samo g. župnika, ki se je zastoj mučil in agitiral po občini. Tudi v ostalih občinah, kjer se je vložila samo po ena lista, smo zastopani naprednjaki, le občina Verjane ima popolnoma klerikalni občinski odbor. Torej tudi v Slovenskih goricah se pričinja svitati.

SEVNICA OB SAVI. Telovadci našega Sokola so sicer navdušeni za telovačbo in so trdne volje, da bi društvo okrepili, a je ta stvar v Sevnici zelo težavna, ker so člani skoro sami takšni, ki niso stalni Sevnčani, in tako zapusti Sevnico danes eden, čez teden zopet drugi. Po

novem letu bo zapustil Sevnico in obenem tukajšnje Sokolsko društvo delaven član brat L. M., ki je obenem tudi dober agitator za našo «Domovino». Bilo bi umestno, da se delavnemu članu priredi odhodnica.

ZREČE. Podružnici Čebelarkega ter Sadjarkega in vrtnarskega društva za konjiški srez bosta imeli svoja redna občna zbora v ponedeljek 26. t. m. (praznik sv. Štefana) ob pol 10., oziroma pol 11. uri dopoldne v zreški šoli. Pri obeh je dnevni red običajen, pri drugem bo vrhu tega še poučno predavanje sreskega ekonomista g. I. Kosija in razgovor glede porazdelitve sreza v primerne sadne okoliše. Kmetovalci širom konjiškega sreza, udeležite se obeh občnih zborov v najobilnejšem številu! Ni pač treba dandanes še posebe poudarjati, da sta čebelarstvo in sadjarstvo z vrtnarstvom jako važni kmetijski panogi, saj donašata ob malenkostnih izdatkih prav lepe dohodke, zaradi česar bi ne smelo biti niti enega čebelarja, oziroma sadjarja, ki bi še bil izven organizacije.

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. V nedeljo 18. t. m. so se vršile pri nas občinske volitve, ki so pokazale lep napredek naše stranke. Rezultat je naslednji: Volilna udeležba je bila 74 volilcev; od teh je dobila: lista delavskih združenih občanov (SDS) 34 glasov (3 odbornike), lista vzornih posestnikov (SDS) 16 glasov (2 odbornika), lista SLS Cerkevjak 8 glasov, lista SLS Stanetinci 16 glasov (2 odbornika). S tem je zapečatena vsa nada, da bi SLS s svojo politiko gospodovala nad našo občino. Vse klerikalno nasilje ni pomagalo nič; en kandidat je propadel, ker mu niti vsi podpisanci niso dali svojih glasov, čeprav jim je obljubljal vse mogoče dobrote. Zavedni občani pač vedo, komu smejo zaupati. Prebili smo torej volitve, čeprav so gotovi gospodje trdili, da občinskih volitev prej ne bo, dokler ne bodo Orjunaši prebarvali «trojk», katere so bile napisane ob zadnjih volitvah. Zbrsali jih še do danes niso in vendar smo zmagali, dasi so celo otroci klerikalcem hodili po hišah agitirati. Zato tem potom izrekamo zahvalo vsem našim volilcem za požrtvovalnost in neustrašenost.

TREONJE PRI VUZENICI. Po dolgem molku se moram zopet enkrat oglasiti iz zapuščene vasi ter razodeti, kar mi leži na srcu. Za 11. tega meseca so bile tudi pri nas razpisane občinske

in ga je tako močno bolelo, da nikakor ni bilo mogoče misliti na nadaljevanje pota.

Borna gostilna, ki je glede udobnosti zmogla komaj najpreprostejše, nikjer v bližini nčbenega ranocelnika, vse to je spravilo prijatelja v precejšnjo zadrego, ki je prešla pri Vilibald v plaho skrb, ko se je Hartmana, ki ga je bil prav nerodno obvezal ubog brivec, lotila precej huda mrzlica. Vilibald je preklinjal Hartmanovo srčnost ali prav za prav svojo lahkomišelnost, ki je zdaj oba nenadoma priklenila v to luknjo, tako da sedaj, ko sta srečno ušla morilskemu napadu, že samo bivanje tukaj vendar spravlja Hartmanovo življenje v nevarnost in morda onemogoči sploh celo potovanje.

Ko je drugo jutro Hartman baš izjavil, da za silo lahko nadaljuje pot, je Vilibald pretehtaval in premišljeval, kaj bi bilo bolje: ostati ali potovati. Ne da bi se bil mogel odločiti, se je nepričakovano vse zasukalo čisto drugače.

Vstrani se je namreč razprostiralo bogato in razsežno posestvo grofa Maksimilijana C. ob obeh bregovih reke Mulde. Sluga, ki ga je bil poslal grof, je prišel k prijateljema ter ju prav nujno povabil, naj prideta na grofov grad, ki je oddaljen le nekaj ur odtod. Gospod grof da je izvedel, je dodal sluga, kako je roparska drhal napadla potnika in kako je bil eden v hrabri obrambi celo ranjen. Njegovi lovci da so prihiteli prekasno, da bi bili popolnoma odvrnili nesrečo ali gospodom vsaj pomagali. Gospod grof da smatra torej za svojo dolžnost, da za toliko časa sprejme popolnoma gospoda v svoj grad, dokler ranjeni

gospod popolnoma ne okreva in ne more nadaljevati potovanja.

Prijatelja sta morala smatrati to povabilo za posebno naklonjenost usode. Zato se tudi nista čisto nič pomišljala, da bi ga ne bila sprejela.

Slugi, ki je bil prijezdil, je sledila dobro oblazinjena kočija. Bila je četverovprežna in polna mehkih blazin. Vanjo so tedaj sluge, kar jih je še prišlo, zadelali Hartmana s tolikšno obzirnostjo, kakor da je smrtnoranjen in ko da ga sleherni močan sunek utegne takoj stati življenje. Ko so ga ljudje, kljub temu, da bi bil čisto lahko šel, nesli na voz, se je Hartman držal tako kisto in trpeče, kakor da je sam prepričan o veliki nevarnosti svojega položaja, zbog česar se je tudi moral Vilibald v srcu prav iskreno smejati. — Prav rahlo drepljaje so ga odneljali, a za bolnikovo kočijo se je peljal Vilibald v potniškem vozu.

Bilo je videti, kakor da grof nikakor ni mogel dočakati prihoda obeh prijateljev, kajti sprejel ju je že pred vnanjim grajskim portalom.

Grof Maksimilijan C. je bil stasit gospod v sedemdesetih letih, o čemer so pričali njegovi snežnobeli lasje in globoko razorani obraz. Starosti pa je kljubovala mladostna gibkost kretenj, krepka, blagovozna govorica in mili žar, ki je plamtel v njegovih velikih, zgovornih očeh. Baš čisto posebni pogled teh oči je moral vsakogar takoj osvojiti za starega gospoda: kajti v njem se je zrcalila vsa iskrena prostodušnost življenjapolnega mladeniča.

Grof je pri sprejemu prijateljev kazal takšno vneto gostoljubnost, da se jima je morala zdeti popolnoma neobičajna. Sam je prišel Hartmana za roko in ga je pomagal peljati po stopnicah. Vpričo njega je moral grajski ranocelnik takoj obvezati Hartmanovo rano. Ranocelnik je izvršil to s spretno, večšo roko in nato izjavil, da rana ni niti najmanj nevarna, da je mrzlico zakrivila le prva nerodna obveza, da ena sama mirna noč to lahko prežene in da bo rana v prav kratkem času popolnoma izlečena.

Medtem ko sta se krenčala prijatelja z jedjo in pijačo, ki jo je bil dal prinesiti grof, se je Vilibald popolnoma predal židani vojni, ki jo je obudil v njem nepričakovano ugodni preokret opasnega slučaja, resnično prijazni sprejem in nada, da teh malo dni, kar jih je treba za Hartmanovo okrevanje, lahko prav učobno preživita. Enako je bilo s Hartmanom, v kolikor mu je dopuščal njegov bolniški položaj. Zagotavljal je, da šele zdaj občuti največjo bolečino svoje rane. Ta bolečina pa da je samo duševna in obstoja v globoki žalosti, ker ne sme srkati tokajca, ki se tako krasno iskri v svetlobrušenih čašah.

Tudi tej žalosti, je menil stari grof, je treba odpomoči. Vprašal je ranocelnika, naj pove po svoji vesti, da li ne bi smel Hartman užiti vsaj pol čaše tega rujnega vina.

Ko je ranocelnik dovolil, dasi je zmajeval z glavo, je dvignil stari gospod svojo polno čašo in smehljaje vzkliknil: «Res, naj žive roparji, v kolikor jih ne postrele in pobijejo moji lovci in huzarske patrolje: kajti roparjem se imam zahvaliti za veliko dobroto. Za-

volitve. Imeli smo dve kandidatni listi. Prva je bila SLS, druga združena kmetijska in delavska lista. Že precej časa pred volitvami so rojile našemu gospodu župniku misli, kako bi ukrenil, da bi dobil občino v svoje roke; zato je bil na 4. t. m. sklican shod, na katerem je govoril gosp. Lahovnik iz Prevalj. Udeležba ni bila velika. Slišali smo tam, kakšne dobrote nas čakajo, ako zmaga SLS. Kritiziral je sedanje gospodarstvo v občinah in obdelaval demokrate, socialiste, radičevce in vse, ki niso pod farovškim oblastvom. Par dni pred volitvami je gosp. župnik sam agitiral pri kmetih po hribih, naj volijo SLS ter vržejo kroglice v njihovo 1. skrinjico. Prišel pa je dan volitev in ves župnikov trud je bil zastoj. Volilo je 27 glasov za 1. skrinjico (SLS), 86 glasov pa za drugo skrinjico ZKDS. Zvečer, ko je zvedel izid volitev in videl, da je propadel, se je gosp. župnik izrazil, da bo odšel iz Trbonj, ker vidi, da z nami ni nič upravit.

SV. JURIJ V SLOVENSKIH GORICAH. Kakor smo že poročali, je zmagala napredna lista g. Janeza Pelcla proti listi župnika g. Ivana Buzine s 60 glasovi proti 48. Posledica tega je bila, da je ostala lista SLS tudi v odboru v manjšini. Ta neprijetni poraz je hotel novodošli župnik omiliti, pa je povabil zato na nedeljo pred volitvami župana veleposestnika g. Petra Krautiča k sebi v župnišče in ga skušal pridobiti za to, da bi oddal pri županskih volitvah svoj glas za njegovega županskega kandidata. Ker se mu to ni posrečilo, je vstal kot odbornik pred volitvami župana in izjavil, da si želi tudi njegovi pristaši soglasno Janeza Pelcla za župana, da ga pa samo prosi, naj izjavi, da ni navdahnjen demokratskega duha. Proti temu agitacijskemu poskusu je najodločneje protestiral g. Udon Wergles ter opozoril župnika, da se ne nahaja v kakem agitacijskem lokalu, ampak pri volitvah župana, ter je zahteval, naj se volitve izvrše. Ko je župnik videl, da se mu je ponesrečil tudi ta poskus reševanja SLS, je oddal s svojima tovarišema prazne glasovnice, naprednjaki pa so si izvolili za župana g. Janeza Pelcla, za prvega svetovalca g. Petra Krautiča in za drugega gospoda Udon Werglesa. Ko je dolgoletni župan Voglar, ki je bil občinski tajnik ter je obenem mežnar, videl poraz svoje stranke in zaton svoje slave, je odložil pero, vzel klobuk in izginil. Vsa čast bojevnikom za napredno stvar, posebno pa g. Udonu Werglezu.

RADEHOVA PRI SV. LENARTU. Bivši Sokol ter poznejši klerikalni župan g. Jakob Arnuš je težko prebolel hud udarec, ki je zadel njega in SLS pri zadnjih volitvah, ko je izmed 7 odbornikov rešil komaj dva. Ni pa še pokopal zadnjega upa, da se mu posreči pridobiti za svojo kandidaturo skupino Janeza Senekoviča, katera je dobila pri volitvah 3 mandate. A up je splaval po vodi. Na dan volitev je moral v svojo nemalo žalost spoznati, da se je g. Senekovič vezal s samostojnimi demokrati, kar je imelo za posledico, da je bil izvoljen g. Senekovič za župana, nosilec liste samostojnih demokratov g. Maks Šuman pa za njegovega namestnika. Pohvalno je treba omeniti, da se je lista g. Maksa Šumana odkrito imenovala lista SDS. V tej prej popolnoma črni občini si je stekel največ zaslug za napredno stvar poleg nosilca liste še g. Jakob Kolmanič, posestnik v Radehovi.

GOSPODARSTVO

Na kmetiji ob koncu leta

Kolikor težji so časi, toliko bolj se je treba poprijeti dela in toliko bolj je treba računati in varčevati, da dosežemo primeren uspeh. Sedaj ob koncu leta se nam nudi najlepša prilika, da pregledamo, pri čem smo s svojim premoženjem, kaj imamo in za koliko smo od lani do letos na boljšem, oziroma na slabšem. Ko bi nič drugega ne storili kakor to, da pregledamo in popišemo koncem leta vse naše premoženje, pa lahko točno ugotovimo, za koliko se je naše premoženje dvignilo, oziroma za koliko je nazadovalo. Tak popis premoženja, ki ga imenujemo z drugimi besedami tudi „inventura“, bi morali sestaviti na vsaki kmetiji. Na mali kmetiji je posebno važno, da popišemo vsaj vse za prodajo namenjene pridelke in prirejke, ker so ti najbolj merodajni za končni uspeh gospodarstva. Seveda je popisati tudi vse druge dele premoženja, ki se v svoji vrednosti od leta do leta menjavajo, da dobimo pravo sliko o stanju premoženja. Ravno tako je vpoštevati tudi vse naše terjatve in dolgove, da pridemo na čisto. Če bomo začeli naše premoženje na ta način od leta do leta prečenjavati, bo to imelo prav ugodne posledice za naše gospodarstvo. Začeli bomo še bolj razglabljalati o tem, kako bi se dalo po-

magati do večjih uspehov pri gospodarstvu.

Poleg take „inventure“ je treba ob sklepu leta napraviti tudi proračun in gospodarski načrt za prihodnje leto. Pri tem je treba dobro preudariti, kaj bi bilo ukeniti, da bi se dosegli boljši uspehi pri posameznih panogah. Kmetija se da v svojih dohodkih še povsod izboljšati. Naša zemlja ni nikjer tako izčrpana, da bi se ne dala njena rodovitost še povečati. Ravno tako nismo pri raznih naših gospodarskih panogah še vsega dosegli, kar se da doseči. Dosegli bomo to z bolj močnim ali intenzivnim in smotrenim gospodarstvom. Povsod se dajo naši pridelki in dohodki še dvigniti ali treba je, da napnemo vse potrebne sile, da obračamo denar za izdatke, ki se nam dobro izplačajo in da se izognemo stroškov, ki nam prinašajo zgubo. Ne zanašajmo se na državno podporo, ki zaleže kakor kaplja v morju. Zaupajmo v lastno moč in v skupno samopomoč. Ako je po drugih krajih izdala in pomagala do novih in lepih uspehov pri kmetijstvu, bo tudi nam pomagala, saj nismo nič slabši; vzajemne pomoči pa kot mali posestniki bolj potrebni kakor drugod. Naj bi v tem pogledu nastopila z novim letom nova doba gospodarskega dela in napredka!

Mrzli svinjaki

Za uspešno rejo je treba svinjakov, ki pozimi niso mrzli, kajti prenizka toplota zadržuje vso rast ne glede na to, da se v mrazu veliko krme po nepotrebnem zapravi, ker se uporablja za vzdrževanje telesne toplote. Posebno pri naših požlahtnjenih domačih prašičih je gledati, da ne prezebujajo po svinjaki. Ne rečem, da prenašajo prašiči nekoliko več mraza kakor druge domače živali, ali to velja le za špeharje, ki imajo v špehu dobro telesno odejo. Ali za živali, ki imajo bolj redke ščetine in mlajšo kožo, veljajo vsa druga pravila kakor n. pr. za divjega prašiča, ki živi zunaj po gozdih in ki ima poleg debele tudi gostoščetinasto kožo in ki je vajen mrazu od nekdanj.

Dobro napravljen svinjak se mora sam ogreti. Imeti mora primerno toploto, ki je zavisna od prostornosti svinjaka in od stavbnega materiala. Pri nas se delajo v tem pogledu še razne napake, bodisi da so svinjaki preveč veliki in prostorni ali pa, da je vsa zgradba prelahka, stene same pa pretenke. Zlasti pri novodobnih svinjaki, ki

res, draga moja vrla gospoda — pa ne, ne gospoda, moja draga vrla prijatelja! Kajti po svojem bistvu sta mi skozinsko prijatelja in tako se mi v vajini družbi veselja širi srce, ko da sem z vama že izza davna, davna preživljal najveselejše dni. Res, prava dobrota je zame, da mi je bilo dano vaju sprejeti na svojem gradu.»

Po mnogih veselih pogovorih o tem in onem, po mnogih burkastih šalah, ki jih je razdril zdaj ta, zdaj oni in še celo stari grof, tako da bi po neprestanem glasnem smehu kdo sodil, da imajo veselo gostijo živahni mladeniči, je menil ranocelnik, da je že čas, ko je treba privoščiti bolniku mir.

Vilibald si je izprosil, da sme ostati pri prijatelju. Tako se je moral stari gospod, ki se je nerad ločil od prijateljev, zadovoljiti z obljubo, da prideta drugi dan oba prav gotovo h kosilu. — Zagotavljal je, da mu bo dotlej sila dolgčas in da pošlje počasnemu kuharju eksekutorja v kuhinjo, da pospeši pojedino. —

Prijatelja sta se na moč čudila mladostni živahnosti starega grofa, pa tudi tako izredno gostoljubnemu sprejemu, ki sta ga bila deležna kot popolnoma tujca. Hvalila sta to vpricho človeka, ki se jima je javil za slugo.

«Ah,» je dejal z dobrohotnim, iskrenim glasom, «ah, ljuba moja milostna gospoda, to ni vedno tako! Milostni gospod grof, oj, ta je le prerad vesel in zadovoljen in sama milost in dobrota napram vsakomur ga je pri tem. Ali tak je lahko samo tedaj, kadar pridejo tuji gostje, a ti prihajajo redkokdaj, skoro ni-

koli, ker nihče noče. No, vsaj takih dragih veselih gostov, kakor sta vidva in kakršni so čisto nalašč za našega milostnega gospoda grofa, ni bilo tu, kar pomnim. Ah, če le ne bi —»

Mlademu človeku je zastala beseda, prijatelja sta ga molče pogledala, nestrpna zbog tajinstvenosti, ki je zvenela iz njegovih besedi.

Tedaj je mladi človek nadaljeval: «No, zakaj pa naj ne bi povedal? Tu v gradu ni vse tako, kakor bi moralo biti. Polno je tuge in jada. Kolikor more nas kdo s svojo slabo pametjo razumeti in izvedeti, mora biti dokaj vzroka za to. — Gotovo ostaneta še dolgo tukaj, milostna moja gospoda, naš milostni gospod grof ne bo tako kmalu pustil takih dragih gostov od sebe, pa bosta že sama prav dobro opazila, v katerem grmu tiči zajec.»

«Stavim,» pravi Hartman, ko je bil sluga odšel, «stavim, da je zajec, ki tu tiči v grmu, zelo huda žival.»

Ko sta drugi dan prijatelja prišla h kosilu, jima je grof predstavil zastavnega mladeniča zelo lepe vnanjosti z besedami: «Moj sin Franc!»

Vrnil se je bil Franc šele pred kratkim z dolgih popotovanj. Bledost njegovega sicer moško lepega obraza in globoko vderte oči sta pripisovala prijatelja njegovemu dolgemu bivanju v Parizu. Brčkone je užival življenje. Bilo je, kakor da čakajo še koga. Kmalu se res odpro vrata in vstopi izredno lepa mlada ženska. Bila je grofova nečakinja, grofica

Amalija T. Razen teh oseb sta bila pri kosilu še ranocelnik in grajski kaplan, vseskozi častitljiv duhovnik.

Stari grof je vztrajal v svoji vedrosti in ponavljal prijateljema, kako blagruje naključje, ki ju je privedlo k njemu. Ta dva se tudi nista obotavljala, da se ne bi prav čisto prepustila svoji židani volji, prav kakor prejšnji dan. Ker se je obnesel tudi duhovnik kot prijazen, življenjapoln mož, so bili tedaj pomenki med temi štirimi osebami prav vedri in živahni.

Ranocelnik je spadal med ljudi, ki se rajši zabavajo nego bi bili zabavni. Ne da bi bil mnogo govoril, se je smejal vsemu burkastemu, kar je prišlo na vrso. Kadar se je prav od srca nasmejal, je z nosom skoro zaril po krožniku in prosil za milostno oprostitev, ker da občuti in se smeje komičnemu za visoko grofovsko mizo.

Temu nasproti je vztrajal grof Franc, ki ni niti trenil, v mrki resnobi. Le tu pa tam mu je zdrknila kaka brezpomembna beseda z jezika. Grofica Amalija je bila ko da sploh ni za mizo. Ko da namreč govore jezik, ki je njej čisto tuj, se ni niti najmanj brigala za razgovor in ni sama izpregovorila niti ene same besedice.

Vilibald, ki je sedel poleg grofice, je imel izreden dar, da je znal molčeče dame pripraviti do govorjenja ali vsaj do poslušanja. Ta dar je torej hotel zdaj uveljaviti, pa je nagovarjal grofico, ubirajoč zdaj to, zdaj ono struno, ki sicer gotovo zazveni v ženski duši.

(Dalje prih.)

imajo skupen strop, se rado dogaja, da so previsoki in premrzli. Bolj kot doslej je gledati na to po krajih, kjer se pečamo z rejo plemenskih svinj in prirejo praseta, ki traja vse leto, kakor tudi po krajih, kjer se pečamo s pitanjem od zunaj nakupljenih praseta, ki traja le nekaj časa v letu, ali pa kjer se pečamo z mešano rejo. Vsa ta različna uredba prašičereje, ki jo imamo v posameznih krajih, je merodajna tudi pri napravi novih svinjakov.

Nikjer ne smemo trpeti, da bi nam prašiči v svinjnjakih prezebali. Skrajno malomarno je, če lahkih lesenih svinjakov za zimo zadosti ne zapazimo, če je strop v svinjaku razkрит ali raztrgan itd., kakor se pri nas žal še večkrat opazuje. Pri navadnih lesenih svinjnjakih ima vsak svinjak svoj strop. Taki svinjnjaki se laže segrejejo, tudi če se tekom zime deloma izprazni. Drugače pa je pri modernih svinjnjakih s skupnim, višje ležečim stropom. Taki svinjnjaki se pozimi preveč ohladi, če prodamo ali zakoljemo opitane prašiče in ostajajo zaradi tega posamezni koči prazni. V tem primeru moramo skrbeti, da posamezne koče, v katerih so ostali prašiči, po potrebi pokrijemo z deskami in slamo, da se vzdržuje v njih zadostna toplota. Čez dan spuščamo prašiče ven, ker jim gibanje tudi po snegu ugaja, v nočnem času pa potrebujejo mirnega ležanja. Da je treba tudi z zadostnim nastiljanjem skrbeti za suh in gorak prostor, se razume samo po sebi.

Skrbimo tedaj že pri napravi novih svinjakov pa tudi pri starih svinjnjakih za to, da nam živali ne bodo pozimi prezebale!

III. vinski sejem in razstava v Ivanjkojih

V mariborski oblasti se je na 14.895 hektarjih vinogradov pridelalo vino: l. 1925. 393.635 hl (na 1 ha okrog 26 hl), l. 1926. 117.645 hl (na 1 ha okrog 8 hl), l. 1927. 135.272 hl (na 1 ha okrog 9—10 hl).

V sodnem okraju Ormož, v katerega sredini leže Ivanjkoji, se je pridelalo leta 1927. na 1617 ha vinogradov 16.170 hl vina, kar odgovarja 10 hl na 1 ha. To je vsekakor lepa količina. Z namenom, da seznanj vinske producente iz centra ormoškega okraja z vinskimi kupci, je Vinarska zadruga «Jeruzalemcian», r. z. z. o. z. v Ivanjkojih, pridelala 7 t. m. že III. vinski sejem in razstavo vin ormoško-ljutomerškega izvora. 55 vinogradnikov je prijavilo za sejem in razstavo 149 vin letnikov 1921. do 1927. Vinskih

vzorcev pa je bilo vposlanih 144. Vsa vina so bila pred sejmom, oziroma razstavo glede kvalitete po posebni strokovni komisiji ocenjena (Kočevar, Zmavec, Zupane, Zabavnik). Sortnih vin je bilo 87, vin iz mešanih nasadov pa 57. Sortna vina so bila na razpolago: rumeni šipon, laška graševina, drobna graševina, zeleni silvanec, beli burgundec, rulandec, muškataleec, modri burgundec, kabernet in portugalka. Vina iz mešanih nasadov sestojijo iz navedenih sort, v glavnem pa iz šipona. Manjši vinogradniki vin niso sortirali, ne zato, da se jim to ne bi izplačalo, nego samo zato, ker je pridelek bil tudi letos zelo skromen. Večji posestniki pa imajo večinoma sortirana vina.

Ocena vin je v splošnem izpadla ugodno. Če vpoštevamo, da je komisija izločila iz sejma le en vinski vzorec zbog sumljivosti, da mu je primešana šmarnica, je to znamenje lepega napredka glede zatiranja in pobiranja samorodnic. Dosti je k temu pripomogla letos tudi pozna slana, ki je v nižinah s šmarnico temeljito obračunala.

Slika ocene vin je naslednja:

VINO	Letnik	Ocena						Neocenjeno	Skupaj
		6	5	4	3	2	1		
Mešani nasadi ..	1925.	—	—	1	3	1	—	—	6
Mešani nasadi ..	1926.	—	—	6	5	3	—	—	14
Mešani nasadi ..	1927.	—	—	16	9	5	3	1	37
Rumeni šipon ...	1925.	—	—	1	—	—	—	—	1
Rumeni šipon ...	1926.	—	—	1	2	2	—	—	5
Rumeni šipon ...	1927.	4	5	3	1	—	—	—	14
Laška graševina .	1923.	—	—	—	1	—	—	—	1
Laška graševina .	1925.	—	—	1	1	—	—	—	2
Laška graševina .	1926.	—	—	3	1	—	—	—	5
Laška graševina .	1927.	4	6	3	—	1	—	—	15
Drobna graševina .	1925.	1	—	—	—	—	—	—	1
Drobna graševina .	1926.	1	—	—	—	—	—	—	1
Drobna graševina .	1927.	1	—	—	—	—	—	—	2
Zeleni silvanec ..	1925.	1	1	—	—	—	—	—	3
Zeleni silvanec ..	1927.	2	1	1	—	—	—	—	4
Beli burgundec ..	1921.	—	—	1	—	—	—	—	1
Beli burgundec ..	1926.	1	—	3	—	—	—	—	4
Beli burgundec ..	1927.	3	3	1	1	—	—	—	9
Modri burgundec .	1927.	1	—	—	—	—	—	—	1
Rulandec	1926.	—	—	1	1	—	—	—	2
Rulandec	1926.	2	—	1	—	—	—	—	3
Muškatni silvanec	1926.	—	—	—	—	—	—	—	1
Muškatni silvanec	1927.	2	2	1	—	—	—	—	5
Muškatni damasc.	1927.	1	—	—	—	—	—	—	1
Traminec	1927.	—	—	1	—	—	—	—	1
Portugalka	1927.	—	—	1	—	—	—	—	1
Kabernet	1927.	1	—	—	—	—	—	—	1
Muškatleec	1927.	—	—	—	—	—	—	—	2
Skupaj		25	25	44	22	11	3	1	13

Pri oceni pomeni 6 najboljšo kakovost sortnih vin, pri vinih iz mešanih nasadov pa pomeni 4 najboljšo kakovost. Neocenjena so ostala vina, drugače dobra, ki pa tačas nagibajo k porjavosti, kozličanju, ali pa taka, ki niso kazala izrazitega sortnega značaja.

Nikolaj Gogolj, posl. G. Strniša:

Božična noč

Minul je zadnji dan pred Božičem. Bila je mrzla, svetla zimska noč; migljale so zvezde, veličastno se je dvigal mesec ter sijal dobrim ljudem in vsemu svetu, vlivajoč pogum kolednikom, ki so pri svojih kolednicah proslavljali Kristusa. Mraz je vedno huje pritiskal, vendar je bilo vreme brezveterno, da se je moglo čuti škripanje snega pod nogami že pol verste (ruska dolgostna mera, nekaj čez en kilometer) daleč. Pod okni koč se še niso pojavljale skupine fantov, le mesec je radovedno kukal v izbe, kakor bi vabil krasca se dekleta, naj se podvizejo na škripanje snega. Iz dimnika neke koč se so valili gosti oblaki dima proti nebu. In z dimom se je dvigala na metlišču v zrak čarovnica. Če bi tedaj vozil mimo soročinski asesor s trojko gosposkih konj, nakodranim našivom na svoji ulanski, kosmati kapi, temnomodrim kratkim kožuhom, podloženim s črnimi kožicami jag-njičev, in s svojim vražje spletenim bičem, s katerim je navadno naganjal svojega voz-nika, bi gotovo opazil jezdečo čarovnico, kajti temu asesorju se ni izmuznila nobena čarovnica na vsem svetu. Vedel je za las natančno, koliko pujskov izkotali svinja pri vsaki kmetici in koliko platna leži v omarah; prav tako, katere kose obleke in oprave zastavi vsak priden mož ob nedeljah v krčmi. Toda soročinski asesor ni prišel tačas mimo, tudi se ni brigal za tuje zadeve — imel je dovolj posla v svojem uradnem okraju. Čarovnica se je med tem dvignila tako visoko, da je

plavala samo še kakor majhna črna lisa v zraku. A kjer se je prikazala ta lisa, so zginjale na nebu zvezde druga za drugo. Kmalu jih je nabrala čarovnica poln rokav. Le malo jih je še migljalo na nebu.

Naenkrat se je pojavila na nasprotni strani druga lisa, se povečala, se jeja raztezati in širiti in ni več sličila majhni lisi. Kratkovidnež bi ne opazil ničesar, najsi bi bil nateknil na nos namesto očal kolo komisarjeve bričke (vozička). Spredaj je bila za las podobna Nemcu. (Nemca nazivlje nižje ljudstvo vse tujce.) Ozek, nemiren, vohajoči rivec se je zraščal v okroglo ploščo. Noge je imela tenke, da bi se pri poštenem plesalcu zlomile ob prvem zalu. Pri vsem tem je bila zadaj podobna gubernijskemu uradniku v polni opremi; kajti dolg, koničast rep je bil čudno enak krajcem fraka. Samo po kozji bradi pod rivec, po rožičkih, ki so silili iz glave, ter po barvi kože, ki ni zaostajala za dimnikarjevo, si lahko uganil, da to ni bil niti Svaba, niti gubernijski uradnik, temveč hudič v lastni osebi, ki je bil to noč na vrsti, da se potepa po božjem svetu in zapeljuje dobre ljudi v greh. Prihodnje jutro bo, ne da bi se ozrl, zginil na prvi udarec zvona, vabečega k jutranjici, s stisnjenim repom v pekel.

Zdajci se je hudič počasi pritihtapil k luni in že stegnil roko, da bi jo pograbil. Vendar je roko hipoma odtegnil, kakor bi se prismočil, posesal konce prstov, udaril z ного in zdrvel na drugo stran, spet odskočil in odtegnil roko. Zvitorepec vendar ni opustil svojega zlobnega namena. Naenkrat je v zaletu pograbil luno z obema rokama, pri čemer

Razstavljalcem, katerih vina so dosegla oceno 5, odnosno 6 pri sortnih vinih in 4 pri vinih iz mešanih nasadov, so se priznale diplome, in sicer so jih dobili:

- 1.) Hintze Karolina v Ptuj za rulandec in laško graševino, letnik 1927., pridelana v Jeruzalemu;
- 2.) Zmazek Franc v Mariboru za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelan v Rinčetoj grabi;
- 3.) Polak Vinko v Ivanjkojih za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelan v Stanovšaku;
- 4.) Kočevar Franjo v Središču za šipon, laško graševino, beli burgundec, muškataleec in muškataleec damascenc, letnik 1927., vse pridelano v Kajžaru;
- 5.) Petovar Marija v Ivanjkojih za vino iz mešanega nasada, letnik 1926., pridelano v Ivanjkoški;
- 6.) dr. E. Schwarz v Ljutomeru za šipon in laško graševino, letnik 1927., pridelana v Grezovčaku;
- 7.) Tomažič Jurij v Veličanah za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelan v Veličanah;
- 8.) Brodar Stefan v Ormožu za zeleni silvanec, letnik 1925., iz Železnih dveri, za kabernet, letnik 1927., iz Temara, za modro portugalko, letnik 1927., iz Litmerka, za muškataleec, letnik 1927., iz Kajžara in Gomile, za beli burgundec, letnik 1927., iz Koga;
- 9.) Kuharič Ludovik v Ormožu za zeleni silvanec, letnik 1927., pridelan v Stanovšaku;
- 10.) Sigmund Ludvik pri Svetinjah za vino iz mešanega nasada, letnik 1926. in 1927., pridelan pri Svetinjah, za beli burgundec, letnik 1927., za rumeni šipon, letnik 1926. in 1927., za laško graševino, letnik 1926. in 1927., vse pridelano pri Svetinjah;
- 11.) Zavrtnik Franc v Gradcu za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Jeruzalemu;
- 12.) Saffin Alfred na Dunaju za vino iz mešanega nasada, letnik 1926., pridelano v Vinskem vrhu;
- 13.) Zorzini Adolf v Gornji Radgoni za beli burgundec, letnik 1927., pridelan v Brebrovniku;
- 14.) Dirmayer Otmar v Ormožu za vino iz mešanega nasada, letnika 1925. in 1927., pridelana v Vinskem vrhu, za zeleni silvanec, letnik 1925. in 1927., za laško graševino, letnik 1925. in 1926., in za drobno graševino, letnik 1925., 1926. in 1927., vse pridelano v Kajžaru;
- 15.) Potere Rudolf v Ormožu za laško graševino, letnik 1927., pridelan v Stretetini;
- 16.) Stajnik Ana iz Ljutomeru za rumeni šipon, letnik 1927., pridelan v Brebrovniku;
- 17.) Petovar Lovro v Ivanjkojih za laško graševino in beli burgundec, letnik 1926. in 1927., in rumeni šipon, letnik 1927., vse pridelano v Jeruzalemu, ter za laško graševino, letnik 1927., iz Svetinj;
- 18.) Starmen Adolf v Ormožu za beli burgundec, letnik 1927., pridelan v Litmerku, in za laško graševino, letnik 1927., pridelano v Litmerku;
- 19.) Simonič Stanko pri Svetinjah za rumeni šipon, letnik 1927., pridelan pri Svetinjah;
- 20.) Simonič Marija v Ivanjkojih za beli burgundec, letnik 1927., pridelan v Jeruzalemu;
- 21.) Lukman Ivan v Krčevini za vino iz mešanih nasadov, letnik 1927., pridelano v Kajžaru;
- 22.) Šef Franc v Ormožu za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Vinskem vrhu;

se je pačil, pihal vanjo in jo metal iz roke v roko, kakor kmet, ki pograbi z golo roko ogorek za svojo pipo. Naposled vtakne hudič mesec urno v maiho in nadaljuje svojo pot, kakor bi se ne bilo zgodilo nič posebnega.

Nihče v Dikanki ni opazil, da je hudič ukradel luno. Pisar, ki je pravkar zapustil gostilno po vseh štirih, je svečano zagotavljal pri vseh svetih, da je videl plesati luno po nebu. Toda kmetje so nad tem zmajevali z glavami in ga še zasmehovali. Pa kaj je vendar napolnilo hudiča k takemu protipostavnemu dejanju? Ali čisto osebni vzrok? Hudič je slišal, da je povabil Djak bogatega kozaka Čuba ta večer na kutjo (pšenica, kuhana s strdjo in makom, ki jo pijejo na svetli večer) in bi se morali nocoj sestati razen njega še starosta, neki Djakov sorodnik, ki je bil basist škofove pevske kapele, kozak Sverbigus in več drugih, da bi si poleg kutje privoščili tudi slaščice in zlasti žafranovo žganje.

Oksana, hči kozaka Čuba, priznana vaška lepota, ostane potem sama doma in gotovo se tedaj oglasi pri nji vaški kovač, vrl, neverjetno močan človek, ki je bil hudiču še bolj zoprni ko pridiga očeta Kondrata. Kovač je porabil svoj prosti čas za slikarstvo in je slovel po vsej okolici za najboljšega slikarja. Tedaj živeči stotnik L. ga je povabil celo v Pultavo, da mu je poslikal leseno stranico njegove hiše. Kovač je poslikal v Dikanki vse sklede, iz katerih so srebali kozaki svoj barč. Kovač je bil zelo bogaboječ, slikal je tudi svete podobe in evangelist Luka, ki ga je slikal, se še zdaj lahko vidi v cerkvi v T.

23.) Benediktinski samostan Admont v Gornji Radgoni za vino iz mešanega nasada, letnik 1926., pridelan pri železnih dverih;

24.) Plepelec Anton v Središču za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Vrablovškaku;

25.) Rajh Katinka na Moti pri Ljutomeru za muškatski silvanec, letnik 1927., pridelan v Jeruzalemu;

26.) Schwab Antonija v Celju za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Pavlovskem vrhu;

27.) Paklavec Anton v Mariboru za laško graševino, rumeni šipon in zeleni silvanec, letnik 1927., pridelano v Jeruzalemu;

28.) Kosi Anton v Središču za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Vrablovškaku;

29.) Mestna občina Ljutomer za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Gomili in Brebrovniku;

30.) Wegscheider Miroslav v Pušencih za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Pavlovskem vrhu;

31.) Magdič Ferdo na Cvenu za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano na Kalvariji in v Litmerku;

32.) Dijak Jurij v Ljutomeru za vino iz mešanega nasada, letnik 1927., pridelano v Litmerku;

33.) dr. Adam Ban v Ormožu za laško graševino, rumeni šipon in rulandec, letnik 1927., pridelano v Jeruzalemu.

III. vinski sejem in razstava v Ivanjkoveh zopet beleži lep uspeh. Prirediteljem nam je pokazala pravo sliko stanja vinskih zalog, ki so glede na dve neposredno si sledeči skrajno slabi vinski letini danes zelo majhne. Lansko leto je bilo v tem pogledu boljše, ker smo imeli leta 1925. kvantitativno dobro vinako letino, toda zaloge iz leta 1925. so danes skoro popolnoma izčrpane. Vina iz leta 1926. je tudi zelo malo. Končna slika je ta, da nam tekoče konzumno leto vina ne bo preostalo skoro nič, kajti oziraje se na letošnjo produkcijo vina in število prebivalstva mariborske oblasti pride na osebo samo 21 litrov vina, dočim je konzum vina na glavo in leto pri nas v splošnem večji. K temu je še kvaliteta letošnjega vina skoro brez izjeme izborna, kar gotovo splošni konzum pospešuje. Vinogradnikom in vinskim trgovcem je priporočati, da vzlic temu položaju s cenami ne pretiravajo, da se splošni konzum ne preorientira drugam, kajti ena sama bogata vinska letina bo položaj zopet popolnoma izpremenila.

Ignacij Zabavnik.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Položaj in cene na vseh svetovnih tržiščih v glavnem neizpremenjen. Razpoložanje mirno. Na ljubljanski blagovni borzi so 20. t. m. bile naslednje cene (za 100 kg v šilingih; postavljeno na slovensko postajo): pšenica baška 347-50 do 352 Din, sremska 345 do 347-50 Din, slavonska 342-50 do 345 Din; turščica: baška

252-50 do 282-50 Din; oves: baški 285 Din; moka «0»: 500 Din.

ŽIVINA. Le neznatno valovanje cen, ki pa se v Sloveniji sami ni občutilo. Izvoz v inozemstvo je priličen.

HMELJ. Na zunanjih hmeljskih tržiščih mirno razpoložanje in cene neizpremenjene. V žateškem okolišu v Češkoslovaški je le še pet odstotkov hmelja neprodanega. Zanimanje za jugoslovanski hmelj, tako savinjski in baški; je v inozemstvu prilično, toda le za prvovrstno blago. V Savinjski dolini se gibljejo cene med 15 do 25 Din za kilogram, kupčija pa je dalje zelo mrtva.

KRMA. Brez posebnih izprememb. V Mariboru so naslednje cene za 100 kg: kisló seno od 60 do 75 Din, otava 80 Din, pšenična slama 40 do 45 Din.

JAJCA. Na drobno se prodajajo jajca v slovenskih mestih po 1-50 do 2 Din za kos. Cene so čvrste, ker prihaja manj blaga na trg.

SADJE. Povprečno se trguje sadje po slovenskih mestih po naslednjih cenah: jabolka 4 do 10 Din, suhe češplje 9 do 12 Din, orehi v lušnah 10 Din, orehi luščeni 32 do 40 Din za kilogram, kostanj sirovi 3 Din liter.

KOŽE. V Mariboru so bile naslednje cene: konjske kože 60 do 150 Din za kos, goveje kože 16 do 20 Din, telečje 25 Din, svinjske 10 do 13 dinarjev za kilogram.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v alutah:

1 dolar 56-20 do 56-40 Din;

dne 20. t. m. pa se je dobilo v devizah:

1 avstrijski šiling za 8 do 8-03 Din;

100 nemških mark za 1355-80 do 1358-80 Din;

100 italijanskih lir za 306-95 do 308-95 Din;

100 francoskih frankov za 223 do 225 Din;

1 dolar za 56-61 do 56-81 Din;

100 češkoslovaških kron za 167-97 do 168-77 dinarjev.

Sejmi

24. decembra: Brežice.

27. decembra: Radeče (okraj Krško), Vrhnika.

28. decembra: Dob pri Kamniku.

29. decembra: Mirna peč.

31. decembra: Kočevje, Zagorje (okraj Litija).

Kratke vesti

— **Ljubljanski sejem s kožuhovino** se bo vršil 23. januarja 1928. Ta sejem je velikega pomena za naše lovce, ker se le na tem sejmu kože divjačine pravilno ocenijo in se ni bati, da bi bili lovci oškodovani. Oddelek «Divja koža» na velesejmu v Ljubljani že sprejema blago. Pošljite blago na ta naslov. Komur ni kaj jasno, naj se obrne pismeno po navodila na urad Ljubljanskega velesejma, ki mu bo brezplačno sporočil potrebna pojasnila.

— **Vinska razstava in vinski sejem bosta v Ljutomeru 6. in 7. januarja 1928.** dnevno od 10. do 18. ure, in sicer v dvorani predsednika Gostilničarske zadruge g. Julija Strasserja. Razstava je namenjena predvsem ljutomerskim vinogradnikom v svrhu čim boljšega spoznavanja in negovanja lastnega vinskega pridelka, vinski sejem pa v dosego čim ožjih stikov z vinskimi odjemalci, ki so navajeni na izborna ljutomerska vina. Poset ljutomerske vinske razstave se priporoča zlasti vinskim trgovcem in gostilničarjem, domačim kakor inozemskim, kajti umevno je, da se pristna vinska kapljica naroča najbolje v kraju pridelovanja. Za drugi dan razstave je predvideno nazorno predavanje o trtnih in sadnih škodljivcih s filmom po ameriškem vzoru, kar utegne prav tako vzbuditi vsestransko zanimanje. Da se poset te razstave omogoči čim širši publiki, je razstavni odbor določil vstopnino s katalogom in kupico vred samo 10 Din. V interesu vsakega ljutomerskega vinogradnika je, da razstavi svoje vino in prispeva s tem po svojih močeh k uspehu prireditve. V interesu vsakega ljutomerskega vinogradnika je, da razstavi svoje vino in prispeva s tem po svojih močeh k uspehu prireditve. Prijateljem naših vinogradnikov pa se nudi najlepša prilika, da poskusijo proizvode slovitih ljutomerskih goric in obiščejo to razstavo, bodisi na praznik Treh kraljev ali pa naslednjega dne, ko bo tudi zgoraj omenjeno predavanje.

— **V Ormožu se bo ustanovila podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva.** V petek 6. januarja 1928. na dan sv. Treh kraljev po rani sv. maši bo na osnovni šoli v Ormožu ustanovni občni zbor Sadjarskega in vrtnarskega društva.

Višek njegove umetnosti pa je bila slika, ki jo je bil naslikal na cerkveno steno pred dvorja. Predstavljal je sv. Petra na dan poslednje sodbe, ki s ključi v rokah podi hudiča iz pekla. Preplašeni vrag sluti svoj konec in bega okoli, medtem ko tolčejo po njem s knutami, krajniki in drogovni grešniki že prej zaprti v pekel. Tedaj, ko je delal slikar na tej sliki in jo slikal na veliko desko, se je trudil hudič na vse kriplje, da bi mu delal zapreke: suval ga je skrivaj v ramo, grebal iz ognjišča pepel in ga trosil na sliko. Toda podoba je bila kljub temu dovršena in prenesli so jo v cerkev ter obesili na steno pred dvorja, a hudič je prisegel kovaču maščevanje.

Ostala mu je le še moč, da se je smel potikati po zemlji. In prav to noč si je nekaj izmislil, da bi nekoliko ohladil kovaču pretoplo kri. Zato je sklenil ukrasti mesec, zanašajoč se na lenobo in neokretnost starega Čuba. Od njegove hiše do Djaka ni bilo prav blizu, pot se je vlekla mimo mlina in pokopaljšča tik struge. Če bi sijal mesec, bi ga morda premotili vareniki in zafranovo žganje, toda v taki temi bi se pač težko komu posrečilo, zvabiti ga iz toplega zapečka in spraviti iz kože. Kovač, ki že zdavnaj ni živel s Čubom v najboljših odnošajih, si ne bo upal kljub svoji moči prithotapiti se k njegovi hčeri.

Ko je torej vtaknil hudič luno v žep, se je ogrnil ves svet v temino, tako da bi nihče ne bil mogel najti pota v krčmo, a še težje k Djaku. Čarovnica je zakričala, ko se je znašla naenkrat sredi mraka. Tedaj jo je prijel pod pazduho vrag, ki se ji je pridružil kot pravi satan, ter ji jel šepetati na uho, kar se

slučajno šušlja lepemu spolu.

Zelo čudovito je vse urejeno na božjem svetu. Kdor in kar živi na svetu, poskuša posnemati drugega. Prej sta navadno nosila v Mirgorodu pozimi kožuhe s suknom prevlečene samo sodnik in policijski mojster. Manjši stanovske osebnosti so nosile običajno kožuhe, kakršne je vstvaril Bog. Zdaj sta si pa umislila kožuhe od finih jagnjičev tudi asesor in blagajnikov namestnik. Kanclist in pisar sta si kupila pred tremi leti višnjev nankin po 60 kopejk aršin in cerkovnik si je nabavil za poletje široke hlače na meh iz nankina in celo telovnik iz pisane kamelje dlake. Z eno besedo: vse stremi kvišku. Zakaj bi torej ne postali ljudje nečimurni! Stavil bi lahko, da se nihče ne čudi, če bi videl, da je pričel dvoriti tudi hudič. Toda jeziti bi se moral človek, ker si ta naposled še domišljuje, da je lep, medtem ko je videti, kakor kaže opis, popolnoma kakor hudič. S to brezsravno spako pa hoče še dvoriti. No, saj je bilo na nebu in pod njim tako temno, da se ni moglo opaziti, kaj se je potem godilo s hudičem in čarovnico.

«Kum, ti torej še nisi bil v novi Djakovi koči?» je vprašal, prestopivši prag, kozak Čub visokega suhljatega kmeta v kratkem kožuhu, zaraščene brade, ki je pričala, da se dalje kakor dva tedna ni dotaknil njegove brade košček kose, s katero so se kmetje brili, ker je manjkalo britev. «Tam bo pošteno pitje», nadaljuje Čub, samo režeč se, «glejmo da ne zakasnimo!»

Zadrnil je pas, zapel kožuh, stlačil kapo čez čelo ter vzel v roko knuto, strah vseh psov. Tedaj pogleda kvišku in obstane. «Vsi hudiči, poglej vendar, Panas!»

«Kaj je vendar?» vpraša kum, ozrši se kvišku.

«Kaj pač? Mesec je izginil.»

«Bes te plentaj, res je, meseca ni več.»

«To je baš», ponovi Čub, že jezen zaradi ravnodušnosti kuma. «Zdi se mi, da ga ti ne potrebuješ.»

«Kaj hočeva storiti?»

«Ali se je moral tu spet vmešati hudič,» nadaljuje Čub, brisoč z rokavom brke, «ni se mu posrečilo iztakniti žganjice, pasja taca... res se mora človek smejeti. V koči stojim in gledam prav skozi okno: čudovita noč! Svetlo kakor podnevi, v mesečini je migljajl sneg. Komaj stopim k vratom, nastane tema, kakor bi imel iztaknjene oči.»

Čub brunda in kolne ter razmišlja, za kaj naj se odloči. Prav rad bi se pogovoril z Djakom o tem in onem, tam je gotovo že občinski predstojnik, dospeli basist, in lončar Mikita, ki vozi vsakih 14 dni svojo robo na trg v Pul-tavo in reže take obraze, da se morajo kmetje prijemat za trebuhe. V mislih zre Čub na mizi varenike. Vse je res zelo zapeljivo, toda neprodirna črna noč mu spet budi v spominu lenuharjenje, ki je kozakom tako prijetno. Kako imenitno se leži s sključenimi nogami na klopi pri peči in se prisuškuje s kadečo pipico v mamečem polsnu petju veselih fantov in deklet, ki se zbirajo v skupinah pod oknicami. Brez dvoma bi se bil za to odločil, če bi bil sam, toda dvema ni tako tesno in plašljivo

Ob tej priliki se bo predavalo o sadnem drevju, vrstah jabolk ter jabolčni kupčiji in prodaji. Kmetje, gospodinjje, fantje in dekleta, posebno mladina, pridite v velikem številu ter pristopite k društvu, kajti sadjarstvo je edina panoga in vir dohodkov razen vina v našem okraju.

BELEŽKE

+ Novi davčni zakon in «Domoljub». Z neverjetno drznostjo se zaletava «Domoljub» v nas, ker pišemo o novem davčnem zakonu in sploh o davčni preobremenitvi odkrite besede. Naše vprašanje, ali bodo Srbijanci brez protesta vzeli na znanje novi davčni zakon, ki pomenja zanje veliko povišanje davčnih bremen, smatra «Domoljub» za zlobno in za hujskanje, da bi se Srbi uprli pravični razdelitvi davčnih bremen. Na tako bedast način hoče «Domoljub» slepomišiti, da bi prikril svojim bralcem dejansko stanje, ki obstoja v tem, da Srbijanci ne marajo trdvebe dohodnine, ki jo plačujemo v prečanskih krajih in ki jo homo prihodnje leto še plačevali, ker so vladni poslanci s klerikalci vred glasovali proti njeni odpravi, katero sta predlagala v imenu Kmetško-demokratske koalicije Pribičević in Radić. Mi bomo torej dohodnino še plačevali po zaslugi klerikalcev, dočim je Srbija in Črna gora ne bosta. Klerikalci, dasi so v vladi, ne znajo doseči nikakih davčnih olajšav za Slovenijo, ki se vtaplja v davkih, pač pa so še doma v oblasteh sklenili nove velike oblastne davke. Neverjetno se čuje in vendar je resnica, da je klerikalna politika, to je politika slovenske večinske stranke, takšna, kakršno morejo voditi proti Sloveniji le njeni nasprotniki radikali, ki vidijo le Srbijo. Slovenija menda še ni dovolj izmozgana!

+ Proč z vsako politiko iz občinskih odborov! To smo zadnjič zapisali v «Domovini» in «Domoljub» podtika nam, žerjavovcem, da smo mi zanesli politiko v občinske odbore. Ne mi, ampak vi, klerikalci, ste jo zanesli vanje in to že pred kakimi 40 leti, ko še ni bilo žerjavovcev. Klerikalcem je stranka in strankarstvo vse, ker hočejo biti v vsem in povsod sami gospodarji. Občinski blagor pride še le daleč za tem. Kjer nimajo večine, tam pa nagajajo in škodujejo ob-

čini, kjer in kakor le morejo. To izpregledujejo tudi že podeželani, ki se otesajo pri volitvah v občinske odbore najzagrizenejših klerikalnih politikarjev.

Bebec Jože

Leto za letom je prihajal skozi vas. Spremljala ga je priletna ženska, njegova mati, ki se je ustavljala z njim ob cesti pod košatimi kostanji, kjer dremav potoček razpolavlja vas. Deca, ki je šla iz šole, ju je takoj obkrožila in začela dražiti:

«Pleši, Jože, Pleši!»

Starka je pogledala proti nebu in se prekrižala. Z zateglim glasom je začela brbljati nerazumljive besede in se na vse strani zvižati in priklanjati. Njen varovanec, nekako dvajsetleten mladenič, je začel z bedastim pogledom motriti zdaj mater, zdaj deco. Oblečen je bil domala čisto v žensko obleko, le moški suknjič je motil skladnost oblačila. Oči so mu bile vodene, a kuštravi lasje ogljenočrni.

«Pleši, Jože, pleši!» je bolj in bolj nagajala decu. Tedaj je bebec kriknil z groznim glasom, tako močnim, da se je v velikem valu odmaknil mladi zbor od njega in obmolnil, bebec pa je kakor ranjen poskočil in se začel vrteti. Krilil je z rokami, odskakoval, počepeljal in se zvižal kakor besen, vmes je tu pa tam zarjul s tistim svojim pretresljivim glasom. Krilo je v širokem kolarju plahutalo okrog njega, mati pa se je naslonila na kostanj in molče gledala smešno strahotni prizor.

Čez nekaj časa se je začel rajajoči bebec potiti, da je kar puhtelo iz njega. Oči so bile izbuljene, a iz ust je tiščal pene. Naenkrat je zaplahutal, kakor zaplapola sveča, preden ugasne, potem pa se je grgraje sesedel. Mati je stopila k njemu, ga pokrila s tenko, umazano sivo plahto in odšla po vasi. Ljudje so ji radi dajali miloščino v blagu in denarju, ker so z zanimanjem vedno znova hoteli slišati povest o bebastem sinu. Mati je pravila:

«Poleti je bilo, ob košnji. Moj pokojni mož, Jože in jaz smo spravljali seno. Naložili smo voz, ko se vsuje toča. Hitro zaprežemo edinega voliča, ki smo ga premogli in se žurimo domov. Bliskalo se je in grmelo in treskalo

tako, da je kar zemlja rohnela, toča pa po nas, da smo bili vsi obtolčeni. Jože je imel takrat štirinajst let in je bil nenavadno velik in krepko razvit za svojo starost.

Srečno prispemo domov in zapeljemo voz pod kozolec. Jaz odvedem voliča v hlev, mož in sin pa otesata točo z voza. Tedaj se naenkrat tako strahovito zasveti, da mi vzame za trenutek vid, nato pa rezek, oster tresk. Vse se zamaje okrog mene in kakor brez uma letim iz hleva proti kozolcu, ki je bil že v plamenu. Klicala sem, jokala in vpila na pomoč. Skozi dim in plamen bušnem pod kozolec in vidim, da ležita tam mož in sin ko dva mrliča. Brž pograbim z vsako roko enega in ju vlečem na plano. Pri fari začne biti plat zvona. Ljudje dero ko povodenj na kup, toda plamen se širi z blazno naglico. Vihar trga kose goreče slamnate strehe in jih raznaša okrog. Kmalu je v plamenu tudi hiša, takoj nato pa še hlev.

Jaz se ne zmenim za požar. Tako vseeno mi je, kakor da ne gori moja last. Samo moža kličem in sina. Nekaj žensk mi pomaga, toda moža ne priključimo več. Sin čez nekaj časa odpre oči, a besede ni mogoče spraviti iz njega. Samo gleda, gleda in včasih zatuli.

V par urah sem bila ob vse, kar sem premogla. Moj skromni dom — razvalina, moj mož — mrlič, moj edini sin — bebec. Na zidanje ni bilo misliti, kar pa je bila vredna tista ped grunta, je bilo komaj za dolgove. Tako sem torej svet prodala, s sinom pa se odpravila na pot po svetu. Zdaj hodim že vrsto let. Modra ženska mi je pravila, da bo moj Jože svetnik, ker ga Bog tako tepe. Naučila me je skrivnostno molitev, ki jo molim vselej, preden začne Jožeta lomiti.»

Tako je pravila bebcova mati. Ljudje so poslušali in strmeli.

Ko je obrala vse hiše, se je vrnila k sinu, ki ga je bila medtem zvesto stražila vaška decu. Odgrnila ga je, ga potrepljala po ramih in se mu prijazno nasmehnila, po je odprla oči. Bebec je bil zdaj čisto miren in je omahovaje odšel z materjo na šupo ali v listnik, kjer jima je pač kdo naklonil prenočišče.

Ko se je vzdramila jutranja zora, sta tiho zapuščala vas. Bebec je žulil kos kruha, ki so ga bile orosile solze matrine žalosti, starka pa je trudno stopala kraj njega. I. Albreht,

hoditi tudi v temni noči. Tudi ga ni baš veselilo kazati drugim svojo lenobo ali plašljivost. Končal je torej s kletvinami in se obrnil k svojemu kumu.

«Torej ni lune videti, kum?»

«Ni je.»

«Čudno. Ponjuhajva! Ti imaš dober tobak; kje ga kupuješ?»

«Imeniten duhan,» odvrne kum, odpre pokrov svoje tobaknice iz hruševe skorje z arabeskami, «stara koklja bi ga ne njuhala.»

«Spominjam se,» nadaljuje Čub, «pokojni krčmar Susula mi je prinesel enkrat tobak iz Nješina. To je bil ščepec!»

«Kako pa bo, kum, saj je vendar pretemno?»

«No za moj del, pa ostaniva doma,» pravi kum, ki je že držal za kljuko. Če bi kum tega ne rekel, bi Čub gotovo ostal doma, toda zdaj ga je očitvidno nekaj gnalo, kar je sličilo zopredstavljanju, da bi šel dalje.

«No kum, pojdiva, ne oklevajva, iti morava!»

Komaj je to izpustil, že mu je bil žal. Zdelo se mu je zelo neprijetno, potikati se tako noč okoli, toda tolažil se je, da je bilo to njegova volja in da ni storil tega po nasvetu koga drugega. Na kumovem obrazu ni mogel brati niti najmanjše nejevolje, bilo mu je popolnoma vseeno, če sedi doma ali se potika okoli; ozrl se je naokrog, si popraskal z držajem biča hrbet — in botra sta se napotila.

Zdaj pa pogledjmo, s čim se peča lepa zakova hči. Oksana še ni dopolnila 17. leta,

pa se je širil, ne samo po njenem rojstnem kraju, temveč tudi izven Dikanke, glas o njeni krasoti. Vsi fantje brez izjeme so se izrekli, da lepšega dekleta sploh ni in ga tudi nikoli ni bilo. Oksana je vse to čula, zato je bila tudi muhasta kakor vsaka proslula lepota. Bila bi pa tudi res krasna, če bi zamenjala kmečko krilo z gosposko obleko, bi bila tudi med vsemi brezdvomno najlepša. Sledili so ji korak za korakom vsi mladeniči, pa je vsak zgubil kmalu potrpežljivost in si izbral drugo, lažje dosegljivo. Samo kovač ji je ohranil zvestobo in se ni nehal zanjo zavzemati, čeprav ni občevala z njim nič drugače kakor z drugimi čestilci. Potem, ko je oče odšel, se je Oksana še likala in krasila skoro predolgo pred majhnim zrcalom v svinčenem okviru ter opazovala posebno dopadljivo svoj lik.

«Česa si vendar ljudje ne izmislijo! Jaz da sem krasna?» pravi raztreseno, samo da si nekaj reče. «Lažejo, nič nisem lepa.»

Toda obrazek, drhteč v zrcalu, svež, živ, poln nežne mladosti, blestečih črnih oči, in neodoljiv mil nasmeh, srce v nemajoč, sta trdila nasprotno.

«Ali so moje črne obrvi in oči,» nadaljuje Oksana, neodloživši zrcalo, «tako lepe, da sličnih ni najti na vsem svetu? Kaj je vendar krasnega na tem topem nosu, na trepalnicah in ustnicah? Moje kite naj bi bile lepe? S temi kačami, ki se vijejo okoli moje glave, bi ponoči še prestrašila človeka. Zdaj vidim, da res nisem prav nič krasna.»

Potem nekoliko odmakne zrcalo in zavpije: «Ne, lepa sem! O kako lepa! Čudovita!

Koliko veselja bo našel pri meni moj mož! Kako me bo oboževal! Ves bom vzhičen in na smrt me bo poljuboval!»

«Čudovito dekle,» šepeta kovač, ki počasi vstopi. «Kako naravna! Tu stoji in se opazuje v zrcalu ter se ne more nasititi svoje lepote in se hvali na glas.»

«In ti fantje, ali me je kateri vreden? Vi občudujete mojo lahno hojo,» nadaljuje koveča, «kakor srajco, sešito iz rdeče svile, in pentlo na glavi. Pri Vas ne vidim celo večnost bogatih našivov. Vse to mi je kupil oče, da poročim najlepšega, najbrhkejšega.»

Zadovoljno se je smehljala, potem se okrenila in zagledala kovača... Zakričala je, se strogo namrdnila ter stopila predenj. Kovač je povesil roke.

Težko je popisati, kaj je izražal zarjaveli dekletov obrazek. Zrcalila se je na njem strogost in lahek zasmeh napram žalostno se držečem kovaču, toda tudi lahna rdečica jeze je spreletavala njeno obličje. Vse to se pa je med seboj spajalo in pri tem je bila tako nepopisno lepa, da bi bilo pač najbolje, pokriti ta obraz z milijonom poljubov.

(Dalje prihodnjik.)

Ne upa si povedati.

Oče (ugledavši prevrnjen črninik): «Kdo je razil črnilo?»

Nejček: «Jaz nisem, jaz že nisem...»

Oče: «Kdo torej? Povej!»

Nejček: «Če bi ti povedal resnico, bi me ti gotovo pretepel...»

Izredna prilika za nabavo cenениh in lepih knjig

Podpolovična cena za „Domovinarje“ in „Domovinarice“

Lansko leto za Božič je oddajala «Domovina» svojim prijateljem in prijateljicam zbirke lepih knjig po zelo znižani ceni, kar so številni ljubitelji čitanja zelo odobraval. Zato smo si tudi letos priskrbeli lepo število knjig, ki smo jih zbrali po tri v eno zbirko in ki jih prepuščamo po še nižji kakor polovični ceni svojim prijateljem za Božič. Sestavili smo

8 zbirke krasnih knjig.

Vsak naš čitatelj ali čitateljica lahko dobi vsako zbirko, po 3 knjige skupaj,

le za 20 dinarjev

in poštino, ki je navedena pri vsaki zbirki posebej.

Te zbirke se morejo naročiti po znižani ceni do 31. decembra 1927.

Nakup in naročila se vrše z naročilnico, ki se izreže iz «Domovine», ter le proti takojšnjemu plačilu.

Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54 (nasproti glavni pošti). Kdor ima «Domovino» naročilnico, ima pravico do nakupa vseh osem ali posameznih zbirke. Kdor naroči po pošti, naj nalepi naročilnico na dopisnico in pošlje izpolnjeno na upravo «Domovine» v Ljubljani.

Naročilnica.

**Upravi „Domovine“
v Ljubljani.**

Podpisani narocam (katero?)
zbirko knjig. Istočasno pošiljam za knjige in poštino
znesek Din.

Po prejemu denarja mi knjige takoj pošljite!

Ime naročnika (čitljivo)

Kraj in pošta

Istočasno z naročilnico je treba poslati denar po poštni nakaznici ali po položnici (ne «Domovini»!), ki se lahko dobi pri vsakem poštnem uradu za 25 par ter se nanjo napiše naslov: Tiskovna zadruga v Ljubljani, poštno-čkovni račun št. 10.708. Ta naslov se mora ves vpisati s številko vred!

Svojim prijateljem svetujemo, da se v čim večji meri poslužijo izredno ugodne prilike za nakup knjig in si izberejo one zbirke, ki jim najbolj ugajajo. Naj ne pozabijo, da jih dobijo samo za Božič za še nižjo kakor polovično ceno. Če ima kdo že katero od razpisanih knjig, naj prijatelji naroče več zbirke in naj si potem knjige razdelijo, kakor so jim najbolj všeč.

Seznam knjig v posrednih zbirkah je naslednji:

I. zbirka:

Papežinja Favsta. Zgodovinski roman. Spisal M. Zevacco.

Dojenček. Navodilo, kako je ravnati z malimi otroki in jih hraniti.

Sosedje. Povesti.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 52 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

II. zbirka:

Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih.

Lisjakova hči. Povest.

Spomini o Cerknškem jezeru. O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh. Črtice o burji.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 46 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

III. zbirka:

Prigode gospoda Kolna. Roman.

Letoče sence. Roman.

Drobiž. Zbirka šaljivih in zabavnih povesti.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 49 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

IV. zbirka:

Hči papeža. Roman Lukrecije Borgie, hčere papeža Aleksandra VI. Spisan po zapiskih škofa Burkharda, papeževega tajnika.

V deželi Črimurcev. Povest s slikami.

Pravljice. S slikami.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 52 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

V. zbirka:

Onkraj pragozda. Roman.

Sodnikovi. Povest iz kmečkoga življenja.

Nalezljive bolezni. Popis raznih bolezni (vročinske, griže, koz, škrlatinke itd.), njih zdravljenje in oskrba bolnikov. S slikami.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 58 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

VI. zbirka:

Žrtve. Roman iz življenja na kmetih.

Do Ohrida in Bitolja. Popis Južne Srbije s slikami.

Jenkove pesmi.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 46 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

VII. zbirka:

Kako so se vrage ženili. Povesti.

Gostilne v stari Ljubljani.

Razvaline. Povesti.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 46 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

VIII. zbirka:

Tolovaj Mataj. Zbirka šaljivih povesti s slikami.

Kapetanova hči. Povest.

Gusarji (Morski razbojniki). Roman iz življenja morskih roparjev.

Cela zbirka le 20 dinarjev namesto 51 dinarjev in poština posebej 5 dinarjev.

Občinske volitve v mariborski oblasti

V naslednjem navajamo še naslednje rezultate občinskih volitev v nedeljo 11. t. m.:

okraj Ptuj.

Breg: socialisti 7 mandatov, nemška lista 5, slovenska lista 5.

Krčevina: klerikalci in Nemci 8, napredna gospodarska lista 1.

Ločič: SLS 1, gospodarska stranka 2, lista Ločki vrh 4.

Majšperk: lista uslužbencev tovarne 8, SLS 5, združena kmečko-delavska lista 4.

Polemšak: gospodarska lista 4, lista Martina Pozniča (napredna) 2, klerikalci na 2 listah 1 mandat.

Ptujska gora: naprednjaki na 2 listah 9, SLS 8.

Rogoznica: SLS 6, kmečko-delavska zveza 3.

Mezgovci: gospodarska lista 5, SLS 2.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju: naprednjaki 9, SLS na 2 listah 16.

Sv. Andraž v Haložah: SKS na treh listah 5, SLS 3, lista Vreg (SDS) 1.

Sv. Barbara v Haložah: nepristanska lista 3, SLS 1, SKS 2, gospodarska lista 1, slovenska kmečka neodvisna lista 1, gospodarska lista izven strank 1.

Polanci: SLS 7, mali posestniki 2.

Brstje: SLS 3, združeni mali posestniki 2, narodna radikalna lista 2.

Bukovci: SLS 3, gospodarska lista 1, kmečko-delavska lista 5.

Hajdina: kmečka zveza 4, SLS 1, skupina posestnikov in interesentov agrarne reforme 2, kmečko-delavska zveza 2.

Jurovci: SLS 3, kmečka zveza 1, napredna gospodarska lista 1, SKS 1.

Levanjci: lista združenih strank 3, SLS 3, lista Antona Hrambergerja 1.

Pacinje: SLS 6, kmečka zveza 3, stranka združenih posestnikov 2, gospodarska stranka 4, kmečko-delavska zveza 2.

Okraj Maribor desni breg

Pobrežje: kompromisna lista (socialisti) 16 mandatov, SDS 4, SLS 5.

Pekre: napredna lista sedanjega župana (večinoma SDS) 5 mandatov, socialisti 2.

Limbuš: na gospodarski listi 3 demokrati in 2 SLS, na socialistični listi 2 mandata.

Ruše: 9 socialistov in komunistov, 4 SDS, 4 SLS.

S p. Polskava: socialisti 5, SDS 6, SLS 6.

Studenec: socialisti 553 glasov in 15 mandatov, hišni posestniki 109 glasov in 4 mandate, najemniki 73 glasov in 2 mandata.

V nedeljo 18. t. m. so se vršile občinske volitve v mestu Mariboru. Rezultat: SLS 1858 glasov (14 mandatov), NRS (radikali) 234 glasov (1 mandat), SDS 881 glasov (6 mandatov), NSS (narodni socialisti) 172 glasov (1 mandat), komunisti 147 glasov (1 mandat), Nemci 736 glasov (5 mandatov), socialisti 1737 glasov (12 mandatov), obrtniška lista 190 glasov (1 mandat). Od liste SDS so izvoljeni: dr. Viktor Kac, Vilko Weixl, Franjo Bureš, dr. Franjo Lipold, dr. Pavel Strmšek in Ivan Kežar. Napredovali so demokrati, socialisti in klerikalci, dočim so Nemci, komunisti in radikali precej nazadovani. Delazmožnost novega občinskega sveta je spričo teh rezultatov zelo dvomljiva.

Istega dne so se vršile občinske volitve tudi v Murški Soboti in je bil rezultat nasledaj: lista Josipa Berka (napredna) 405 glasov (18 mandatov), lista sodnika dr. Farkaša (napredna) 55 glasov (3 mandate), klerikalci 92 glasov (4 mandate). Občina je trdno v naprednih rokah.

Rezultati občinskih volitev v mariborski oblasti odločno pokazujejo dvig naprednih glasov in padeč klerikalnih, kar je pripisovati v veliki meri klerikalnemu vladovanju v Beogradu, ki ne prinaša Sloveniji nikakih koristi, pač pa veliko škodo zaradi podpiranja radikalske, za Slovenijo uničujoče davčne politike.

BOLNIM

vobče in posebno kronično bolnim, nadalje onim, ki so izgubili nado, da se popravijo, slabim, prezgodaj ostarelim in slabotnim, priporočalo avtoritete

«Kalefluid» D. Kaleničenka,

ki pomlaja organizem, vrača normalno delovanje pri vseh telesnih organih, razkraja in odstranjuje iz organizma mokračno kislino, urate itd.

Po zdravljenju s «Kalefluidom» bolečine, slabokrvnost itd. prestanejo in prejšnji bolnik ponovno uživa vse lepote prejšnjega mladega, za delo sposobnega življenja. To so potrdili v 27 letih, odkar funkcionira laboratorij D. Kaleničenko desetstični zdravnikov in milijoni bolnikov. «Kalefluid» je bil odlikovan z visokimi nagradami na higijenskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju, Firenci in Rimu, s petimi Grand-Prix in petimi velikimi zlatimi kolajnami. Dobiva se v lekarnah vsega kulturnega sveta, pošilja se pa tudi po povzetju. Ekspedicija je brezplačna. — Literatura «Pomlaevanje in zdravljenje organizma» se pošlje vsakomur zastonj in poštino prosto. — Pišite na Miloša Markovića, Beograd, Katičeva ulica 1.

DOMAČE NOVOSTI

* **Naša nova povest.** Kakor se že z današnjim početkom pokazuje, bo naša nova povest «Klin in dolje» prav napeta in jo bodo vsi čitatelji in čitateljice pozorno čitali do konca. Strašna žalostna igra, ki pretrese človeka do mozga, se odigra v tej povesti. Težke borbe z roparskimi tolpmi prepletajo vso zanimivo povest. Da boste lahko prečitali povest do konca, plačajte pravočasno naročnino. Pridobite še novih naročnikov!

* **Proslava kraljevega rojstnega dne.** V soboto je Jugoslavija svečano proslavila rojstni dan kralja Aleksandra. Posebno svečana je bila proslava v Beogradu. Po mestih Slovenije, tako v Ljubljani, Mariboru, Celju in drugod, so se vršile slovesne službe božje, katerim so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblastev. Na vseh javnih in tudi številnih zasebnih slovesjih so bile izobešene zastave. V Ljubljani je zvečer vojaška garnizija v proslavo kraljevskega rojstnega dne priredila po mestu baklado z godbo, katere se je udeležilo številno občinstvo, ki je živahno manifestiralo svojo vdanost kralju.

* **Prenos posmrtnih ostankov naših vojakov iz inozemstva.** Po podatkih, ki jih je prejelo ministrstvo ver. je znano naslednje število grobov pogrešanih in umrlih vojakov v inozemstvu: v Češkoslovaški 17.574, v Avstriji 8549, na Madžarskem 9992, v Bolgarski 3954, v Rumuniji 1998, v Italiji 346, na Poljskem 337, na Nizozemskem 117, v Afriki 2926 in na Krfu 1570. Iz Francije še ni točnih podatkov, a za solunsko fronto se še zbirajo. Prav tako je tudi neznan število naših grobov v Albaniji. Sodí se, da je v Albaniji 180.000 grobov. Število onih, ki so jih mrtve pometali v morje, pa cenijo na 60.000. Odbor za narodno priznanje zaslužnim za domovino je sklenil pričeti s prenašanjem posmrtnih ostankov v domovino vseh onih, za katere to zakon predvideva. Najprej bodo začeli s prenašanjem iz Francije.

* **Jubilej zaslužne učiteljice v Kranju.** 60letnico rojstva je praznovala te dni gdč. Marija Roosova, učiteljica v pokoju, Jubilantka, ki izhaja iz stare kranjske rodbine, se je posvetila pred 40 leti učiteljskemu poklicu. Službovala je najprej v Vačah pri Litiji in Šenčurju, nakar je nastopila službo na kranjski mestni ljudski šoli, kjer je učila 35 let. Pred dvema letoma je stopila v pokoj. Na mnoga leta!

* **Pismo iz Francije.** Pišejo nam: Srečne in vesele božične praznike ter srečno novo leto žele vsem prijateljem in prijateljicam v stari domovini slovenski rudarji v rudniku Bruay: Martin Gregorčič (Mali Cirknik-Št. Rupert na Dolenjskem), Anton Markovič (Veliki Cirknik-Št. Rupert na Dolenjskem), Franc Debeve (Št. Rupert na Dolenjskem), Anton Povše (Vrh-Št. Rupert na Dolenjskem), Jožef Končina (Tržišče), Jožef Koren (Tržišče), Jožef Knez (Tržišče), Alojz Pungertar (Tržišče), Franc Kolenc (Št. Janž na Dolenjskem), Josip Blažič (Krmelji), Leopold Smole (Mirna), Josip Videršek (Trbovlje), Josip Adamič (Trbovlje), Franc Kladnik (Laško), Martin Haisinger (Celje), Josip Salan (Škocijan) in Franc Polanc.

* **Pismo iz Argentinije.** Iz Buenos Airesa nam pišejo: Tudi mi se oglašujemo iz daljnje tujine v «Domovino». Naj malo obrazložimo, kaj je Argentinija onim, ki žele priti vanjo. Tu v naši provinci Santa Fe nas je Slovencev precejšnje število. Zaposleni smo pri lepi letošnji žetvi, ki se je pričela novembra meseca in bo trajala do februarja meseca. Vrši se žetev lana in pšenice. Delo je precej težko, razen tega je še velika vročina. Z lahkim delom ne zaslužiš kruha tukaj v Argentiniji. No, pa mi slovenski fantje se ne ustrašimo truda, zato se nam ne godi preslabo. Naj si ne misli nihče, da bi dobil v Argentiniji tudi lahko delo. Ko smo bili ob božičnem času doma, smo se grelí večkrat na zapečju, tukaj nas greje pa vroče sonce. Sedaj se bližajo božični prazniki, ki jih boste praznovali pri lepem bo-

žičnem drevescu; tudi mi jih težko pričakujemo. Čeprav imamo tu vroče dni, mi homo Božič praznovali vseeno po naši navadi. Pošljamo mnogo pozdravov vsem bralcem in bralkam «Domovine», staršem, bratom in sestram ter jim želimo srečno novo leto: Matija Plut, Jakob Študelj, Ludovik Škrinjar, Ivan Škrinjar (iz Črešnjevca pri Semiču), Jakob Malner (Semič), Jožef Grahek (Vojna vas), Anton Zalar (Sv. Vid), Matija Kukar (Sodji vrh).

* **Pozdrav iz Francije.** Iz Stiring Vendela nam pišejo: Ljuba «Domovina», ki nam prinašaš novice iz domačega kraja, daj nam malo prostora, da se še mi malo spomnimo na naše domače kraje. Slovencev nas je tu precej. Zaposleni smo v rudokopu in smo še precej zadovoljni z našim položajem. Edino to nas bo žalostilo, ker ne bomo imeli napravljene božičnega drevesca kakor doma, ne bomo imeli jaslic in tudi ne bomo slišali zvonjenja domačih zvonov. Na božične praznike se bomo globlje spominjali naših ljubih domačih, katerim želimo vesele in zabavne božične praznike in srečno novo leto: I. Preskar, Anton Božičnik (Podsreda), Ivan Lešnik (Maribor), Mihael Močnik (Šmartno), Adolf Miklavžina (Slovenjgradec), Franc Balanek (Slovenjgradec), Anton Šranj (Laško), Luka Koncilja (Pšajnovca), Ciril Vrščaj (Krško), Primož Markič in Mici Markičeva (Kresnice). «Domovini» pa želimo obilo novih naročnikov.

* **Pozdravi iz Kanade.** Iz Garsona nam pišejo: Pristrčne pozdrave pošljamo in voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem bralcem in bralkam «Domovine», rudarji, zaposleni v rudniku niklja: Franc Smrke, Alojz Anžiček, Ivan Habinc, Adolf Hočevar, Franc Grdina, Franc Novak, Alojz Kotar, Anton Slak, Anton Gliha. — Iz Chelmsforda smo prejeli naslednje pismo: Vsi Slovenci, zaposleni v tukajšnjem rudniku cinka, želimo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem slovenskim družinam, posebno fantom in dekletom v stari domovini ter jim želimo tudi veselega Štefana: Tone Štrumbelj (Golo), Franc Barič (Dragatuš), Ivan Šariak (Studenc-Ig), Matevž Seljak (Nova vas pri Rakeku), Tone Smrke (Mirna peč), Jože Perko (Regerča vas), Alojz Starc (Žlebič), Jože Bartol (Sajevec).

* **Strašna zima po vsej Evropi.** Iz Nemčije, Švice, Italije, Češkoslovaške, Francije, Anglije in od drugod prihajajo poročila o strahoviti zimi, ki je zahtevala že številne žrtve. V Nemčiji in Angliji je ponekod kazal toplomer 25° C pod ničlo. Val silnega mraza je zajel tudi vso našo državo. V Sloveniji vlada naravnost strupen mráz. Enako prihajajo iz Hrvatske in drugih jugoslovanskih pokrajin poročila o hudem mrazu. V Beogradu je te dni kazal toplomer 17° C pod ničlo. Še hujše so prizadete južne pokrajine, kjer že dolgo ne pomnijo tako ostre zime kakor je nastopila zadnje dni. V južni Srbiji in Črni gori so onemogočili veliki snežni zameti vsak promet. Prometno ministrstvo je prejelo poročilo iz Skoplja, da je prekinjen železniški promet na progi Skoplje-Ohrid. Na ozkotirnih železnicah je promet popolnoma onemogočen. Proga Tetovo-Gostivar je popolnoma zametena s snegom. V snegu je obtičal tudi neki tovorni vlak. Tudi promet na cestah je nemogoč. Vse ceste, ki vodijo v Bitolj, so zametene s snegom. Trajalo bo več dni, preden se bodo proge in ceste dale zopet očistili.

* **Narodna moda «Dečve».** Slovensko ženstvo je začelo akcijo za narodno modo «Dečve», ki naj bi izpodrinila pri nas tuji «dirndl». Ta moda se bo uvedla pomladi 1928. in se bo do poletja skušala razširiti po vsej Sloveniji.

* **Smrtna kosa.** V zdravilišču na Golniku je umrl šolski upravitelj v Dupljah g. Lucijan Orel. Pokojnik je bil tilhega značaja in priljubljen pri svojih tovariših. — V Ljubljani je umrla vdova po okrožnem zdravniku v Velikih Laščah in mati priljubljenega zdravnika g. dr. Zalokarja,

ga. Franja Zalokarjeva. Pokojnica je bila plemenita in značajna slovenska žena. — V Plavnini je preminula v visoki starosti 75 let gospa Rozalija Lenassijeva. — V Stobu je umrla soproga posestnika in vinskega trgovca ga. Frančiška Müllerjeva, katere pogreb se je vršil v ponedeljek na župno pokopališče v Domžalah ob številni udeležbi. — V Ljubljani je umrl vpokojeni učitelj g. Bogomir Krenner, v starosti 70 let. Rojen je bil v Kranju. Služboval je par let v Voklem, potem pa vsa leta do vpokojitve v Škofji Loki. Četudi so bili njegovi predniki Nemci iz Bavarske, je bil on Slovenec in kremenit značaj, dobro znan med gorenjskimi lovci ter povsod priljubljen. — V Lutomeru je po daljši bolezni izdihnil v visoki starosti 78 let šolski ravnatelj v pokoj g. Janez Ev. Robič. — Pokojnikom bodi ohranjen blag spomin!

* **Lepo razstavo domačih umetnin** je priredila uprava Ljubljanskega velešestja v Jakopičevem paviljonu. Umetnine (slikarstvo in keramična umetnost) so prav lepe in po zmernih cenah. Do 24. t. m. je vstop v razstavo prost. Razstava traja do konca decembra t. l.

* **Deset sinov.** Gospodu Martinu Tavčarju vratarju na Gorenjskem kolodvoru v Ljubljani, se je pred kratkim rodil deseti sin. Vratar gospod Tavčar kljub svojim skromnim službenim dohodkom prav lepo skrbi za svojo številno družino in je svoje starčje sinove že spravil do kruha.

* **Hišne posestnike bodo davki uničili.** Zastopniki Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov iz vse Slovenije so sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti predlogu, da se davčna stopnja za hišno najemnino določi z 20 odstotki, ker je že prejšnji davčni odbor določil stopnjo in bi bil ta davek največji v vsej Evropi. Nadalje protestirajo proti temu, da bi se z davčno reformo obdavčila lastna stanovanja tako kakor v najem oddana in da bi v malih mestih, trgih in sploh na deželi prišla pod hišnonajemniški davek vsa lastna stanovanja, ki so sedaj bila izvzeta od tega davka in so plačevala do sedaj samo hišnorazredni davek. Po novem načrtu naj bi vsaka hiša, ki bi imela samo enega najemnika za stanovanje ali lokal, spadala pod hišno najmarino, s čimer bi se popolnoma uničil ves tujski promet. Nadalje pa bi to dovedlo do tega, da bi na deželi vobče nihče ne hotel sprejeti kakega najemnika, ker bi hišni lastnik za najemnika in lastno stanovanje moral plačevati več davka, kakor bi prejel na najemnin.

* **Volkovi v Dalmaciji in Hercegovini.** V vasi Vinovo se je pojavilo mnogo volkov, ki so v dveh dneh raztrgali 160 ovc. Volkovi so začeli obkrožati tudi posamezne hiše v vasi in prežati na prebivalce. Tudi iz Hercegovine prihajajo poročila o velikih tolpah volkov.

* **Po kraljevem posredovanju odpuščena kazen.** Nedavno so bili kmetje iz Bjelanovca obsojeni na velike denarne globe, ker so sadili tobak brez dovoljenja. Zato so poslali h kralju svojega župana, da bi se pri njem pritožil zaradi prestroke kazni. Kralj je župana sprejel in kabinetsna pisarna mu je izdala akt, ki oprošča vse obsojene kmete. Pred odhodom je župan še potožil kralju, da nima denarja in da bo moral domov peš. Kralj mu je zato še daroval 1000 Din za potne stroške.

* **Dvodinarske novce ponarejajo.** Sprevodnik električne železnice Ivan Osvald je pred dnevi pri prodaji vozniških listkov prejel ponarejen dvoinarski novec. Bržkone obstoja v Sloveniji, morda v Ljubljani, ponarejevalska družba, ki se bavi v prvi vrsti s ponarejanjem kovanega denarja. Zaradi več prijavljenih primerov je varnostno oblastvo podvzelo vse korake, da pride storilec na sled.

* **Onemogla na poti v bolnico.** Soproga železničarja Justa R., stanujoča v Zgornji Šiški, se je zjutraj odpravila kljub bližajočemu se porodu kar sama peš v porodnišnico. Med potoma pa ji je postalo slabo in že na Celovški cesti se je morala zateči na šišensko stražnico. Od tam so telefonirali po rešilni avto, ki je porodnico prepejal v bolnico.

* **Dve url peš iz Ljubljane v Maribor ne pride, če ste še tako dober pešec, lahko pa dobite, ako Vam je sreča mila, za 7 Din motorno mlatilno, kompletno spalnico, motorno ali navadno kolo, šivalni stroj, čistilnico za žito, travniško brano ali kak drug kmetijski stroj, plug itd., ako kupite srečko efektne loterije Prostovoljnega gasilnega društva v Preseki (pošta Središče ob Dravi).** Vsi zgoraj navedeni dobitki so razstavljeni pri g. Mežnariču v Varaždinu, Strossmayerjev trg 2. Zrebanje pod državnim nadzorstvom bo 22. januarja 1928. Omenjeno društvo ima še nekaj srečk v zalogi. Ne zamudite ugodne prilike! Ako ni v Vaši bližini razprodajalca dotičnih srečk, pišite takoj po srečke ali pa jih zahtevajte pri domačem gasilnem društvu.

* **Železniška nesreča pri Mariboru.** Pred lajtersperskim predorom pri Mariboru se je pripetila te dni zjutraj huda železniška nesreča, ki je imela za posledico osem ranjencev, med njimi enega težko poškodovanega. Do nezgode je prišlo takole: Točno ob štirih je odpeljal brez zamude z glavnega kolodvora mariborskega dunajski brzovlak proti državni meji. Ker je na progi do lajtersperskega predora znaten klanec, je imel brzovlak razen svoje lokomotive še tako zvani rivalni stroj, ki je od zadaj potiskal vlak do najvišje točke klanca. Ta drugi pomožni stroj ima pred seboj pripet vedno še en vagon, ki pa ni priklopljen k zadnjemu vozu vlaka, katerega potiska navkreber. Tako je bilo tudi usodnega dne. Pripetilo pa se je tik pred predorom iz doslej nepojasnjenega razloga, da se je brzovlak med tretjim in četrtim vagonom pretrgal. Avtomatska zavora je nekaj trenutkov za tem zavrla in ustavila oba dela brzovlaka. Nenaden obstanek drugega dela vlaka je najprej sunil zadnjo pomožno lokomotivo z njenim vagonom, ki nista bila, kakor že rečeno, na vlak pripeta, nekoliko nazaj. Ker pa strojevodja na pomožni lokomotivi ni videl, da se je brzovlak ustavil, in je mislil, da je on sam iz kakega drugega razloga nekaj zaostal, se je z normalno brzino zaletel s svojim vagonom pred seboj v že mirno stoječi drugi del brzovlaka. Pri tem udarcu je bilo lahko ranjenih sedem potnikov, na katere je padala prtljaga s polic. Težko pa se je poškodoval premikač Bele, ki je sedel pri ročni zavori na vozu, priklopljenem zadnji lokomotivi in je pri opisanem sunku padel z voza na tla. Pet vagonov brzovlaka je bilo laže pokvarjenih.

* **Strašna katastrofa v kruševskem rudniku.** Te dni se je na rudarje v rudniku bavksita v Kruševem pri Splitu zrušilo 150 ton kamenja. Devet rudarjev je ostalo na mestu mrtvih. Vsi so oženjeni ter imajo otroke. Brez očetov je ostalo 47 sirot. Uradna komisija smatra, da je nesreča nastala zaradi tega, ker je v razpokah skalovja zmrznila voda, nakar je led povzročil plaz. Oblastni odbor v Splitu je sklenil, da bo nakazal rodbinam ponesrečencev podporo. Rudnik, v katerem se je pripetila nesreča, je last francoskega kapitala.

* **Žrtve zime na Pohorju.** V nedeljo je odšla skupina mariborskih sportnikov s smučmi na Pohorje. Na Poti na Ruško kočo in Klopni vrh so smučarji zašli in blodili celih devet ur, preden so prišli v Dravsko dolino na falso postajo. Pri tem so smučarji Hreščaku zmrznile noge in so ga tovariši z velikim naporom spravili s seboj na vlak ter v Mariboru izročili zdravniku. Spričo hude zime, kakršne že dolgo nismo imeli, naj bodo popotniki, ki imajo prehoditi daljše poti po samotni, bolj previdni.

* **Smrtna nesreča v kočevskem premogovniku.** V četrtek minulega tedna se je zgodila v glavnem šahtu kočevskega premogovnika huda nesreča. Električ Franc Levstek je padel v 65 metrov globok rov in se ubil. Rudarji v rovu so slišali padec in pritekli takoj na mesto nesreče, a niso mogli več pomagati. Pokojnik zapušča ženo s štirimi nepreskrbljenimi otroki. Nesreča je vzbudila v Kočevju splošno sočuvstvanje.

* **Požar v lesnem podjetju v Sodražici.** Te dni je nastal na nepojasnjen način v strgarski delavnici lesnega podjetja g. Josip Obersterja v Sodražici požar. Delavnica je bila spričo suhega lesa, ki je bil shranjen v njej, hipoma vsa v

ognju. Požar se je razširil tudi na žago. Spričo požrtvovalnega dela gasilcev se je posrečilo ogenj omejiti ter rešiti hišo, strojnico, skladišče in vsa gospodarska poslopja z velikanskimi skladownicami rezanega in kupi okroglega lesa. Kakor se sodi, bi bila lahko rešena pred ognjem tudi žaga, ako bi dve prisotni brizgalni mogli točno začetni funkcijonirati.

* **Vlak mu je odrezal glavo.** Te dni je našel železniški kretnik g. Martin Godec na poti s postaje Laze na svoj dom v Kresniške Poljane na železniški progi odrezano moško glavo, 10 korakov dalje pa strašno razmesarjeno truplo. O grozni najdbi je obvestil progovnega obhodnika Franceta Lavriča iz Laz. Obema se je pridružil Franc Zupančič iz Male noge, ki je v ponesrečencu spoznal 21letnega kovaškega pomočnika Ignaca Slabeta, doma iz Brezine pri Brežicah. Pokojnik je bil brez službe in je morda zaradi tega izvršil samomor iz bede. Ni pa izključeno, da se je zgodila nesreča.

* **Smrtna nesreča za topničarsko vojašnico v Ljubljani.** Pri zgradbi nove mestne stanovanjske hiše za topničarsko vojašnico se je zgodila te dni huda nesreča. Stavbni vodja je ukazal 23letnemu delavcu Edvardu Colji, naj odstrani z zgradbe ledene sveče, ki so se na njej napravile v zadnjih mrzlih dneh. Colja je splezal na streho, vzel seboj železni drog in pričel klestiti po ledenih svečah. Slučajno pa je zamahnil z drogom tudi po žici električne napeljave ter presekal žico. Tok je dobil stik z železnim drogom in Colja je omamljen po elektriki strmoglavil s strehe ter obležal nezavesten. Coljo so poizkušali spraviti k življenju z umetnim dihanjem, a je bilo že prepozno. Colja je bil mrtev. Pokojnik, doma iz okolice Brežic, je svojo smrt zakrivil s tem, ker ni vzel lesenega droga, kakor mu je to ukazal stavbni vodja.

* **Neznankam izginil.** 13. t. m. zjutraj je neznankam pobegnil France Plahutnik, oženjen, stanujoč v Rožni dolini, po poklicu krojaški pomočnik. Ker je mož zaradi brezposelnosti bil zelo potr, družina s tremi otroci pa je terjala od njega kruha, je žena izrazila bojazen, da si je nesrečnik morda sam vzel življenje. Plahutnik je star 47 let. Pred odhodom je bil oblečen v črno obleko, siv površnik in je nosil na glavi sivo športno čepico. Je srednje postave in suhljatega obraza.

* **Na cesti je padel in obležal mrtev.** Pišejo nam: Ko je šel v nedeljo zjutraj okrog pol šestih k jutranji maši na Brezovico kmet Janez Seliškar iz Podlukovca, slabe pol ure od Brezovice, je na poti padel in obležal mrtev. Govori se, da mu je spodrsnilo in da si je pri padcu zlomil tilnik, kar je imelo za posledico takojšnjo smrt. Vse to je lahko mogoče, ker je bilo pomrzajeno in gladko, a mož je bil že bolj v letih, v 67. letu starosti. Lahko pa je tudi, da ga je zadela kap. Pokojni je bil večji in dober kmetovalec na Podlukovcu ter oče šesterih otrok, od katerih je še pet doma in je najmlajši star 15 let. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

* **Nesreča.** Osemletna šolarica Katarina Sačičeva, hčerka dnarice v Bratrancih, si je zlomila desno roko in so jo morali takoj odpeljati v bolnico.

* **Ukradene koze.** Posestnik Peter Kalčič v Kozical (občina Sp. Log na Kočevskem) je imel pred dnevi na paši poleg gozda čredo koz. Zvečer pa je opazil, da čreda ni polnoštevilna: manjkalo je 6 koz. Kozе mu je morda odpeljal neznan tat ali pa so postale žrtve volkov.

* **Pretep v Srednji Bistrici.** Pred dnevi sta se srečala na cesti kmečka fanta Martin Sobočan in Štefan Joki, oba iz Srednje Bistrice. Po kratkem prerekanju sta se spopadla. Sobočan je bil težko ranjen in so ga morali odpeljati v bolnico.

* **Spremenjena porotna sodba.** Poleti sta bila v Mariboru pred poroto obsojena dva Prekmurca, Mihael Šeruga in Franc Babič, vsak na devet let težke ječe zaradi naročenega umora sorodnika. Proti tej rozsodbi je vložil zagovornik ničnostno pritožbo, ker porotnikom nista bila stavljena vprašanja, ali je bil umor naročen in umorjeni sorodnik. Stol sedmorice v Zagrebu je razpravljal o tej ničnostni pritožbi in ji ugodil, češ, da je rozsodil sodni dvor sam v gornjih dveh

okolnostih, kar pa je protizakonito. Glede na to je stol sedmorice obtožencema znižal kazen od devet na sedem let.

* **Smrtna obsodba v Kotoru.** Pred poroto v Kotoru je bila na smrt obsojena kmetica Mara Nikoljevičeva, ki je v sporu zaradi neke dediščine umorila svojega sorodnika Marka Nikoljeviča.

* **V Avstriji umorjen Jugosloven.** V St. Johannu na Tirolskem so našli te dni mrtvega nekega Štefana Žunca, doma iz Jugoslavije, ki je potoval peš po Evropi. Aretirana sta bila dva sumljiva mladeniča. Pri enem teh, Mehanku, so našli potni list na Žunčevo ime. Mehanek je izjavil, da je ubil Žunca zaradi tega, ker je ta imel pri sebi en šiling denarja, katerega mu je vzel, da si je lahko kupil jedil.

* **Mariborska porota.** Uboj z nožem. Radi uboja se je zagovarjal pred mariborskimi porotniki 16letni posestniški sin Franc Rojs iz Krčevine pri Vurbergu, ker je v fantovskem prepiru zasadił nož v prsi Mihaelu Muhiču, ki je kmalu nato izdihnil. Zločin se je izvršil oktobra v Majšperku. Rojs je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe. — **Uboj v Rušah.** Prav tako zaradi uboja se je zagovarjal Ivan Skarlovnik, 21letni samski delavec iz Ruš, ki je v avgustu z nožem zabodel Stanka Mohorka v levo sence in mu prerezal žilo, da je Mohorko na posledicah te poškodbe umrl. Obtožnica pravi, da je Skarlovnik znan pretepač in razgrajač, ki se brez povoda zaletava v ljudi in izziva prepire, ki jih potem izrablja za pretep. Obtoženec je nožem napadel celo že svojo lastno mater. Skarlovnik je bil obsojen na štiri leta težke ječe. — **Ropin p osilstvo.** Kot zadnji se je zagovarjal pred poroto 43letni oženjeni viničar Janez Žinko iz Peka, ki je bil obtožen, da je zakrivil v avgustu hudodelstvo rop in posilstva na omoženi ženi M. J. Žinko ima za seboj že celo vrsto malih tatvin, sleparstev, težke telesne poškodbe in poskušene umora. Zaradi zadnjega dejanja je bil Žinko leta 1920. obsojen na sedem let težke ječe, a je bil po 4 letih kazni deležen amnestije ter izpuščen. To ga pa ni izpametevalo. Sedaj je dobil 4 leta težke ječe. S tem je bilo zimsko zasedanje mariborskega porotnega sodišča zaključeno.

* **Stekel pes se je priklatil te dni v Zagorje in ugriznil sinčka trgovca gosp. Viktorja Müllerja.** Dečka so odpeljali takoj v Celje. Pes je ogrizel tudi več psov, katere je vse polovil konjač.

* **Vlom v celjsko kaplanijo.** Te dni ponoči je neznan tat vlomil v celjsko kaplanijo, med tem ko je bil kaplan g. Lassbacher odsoten. Tat je ukradel srebrno pozlačeno verižico s križcem in zlat prstan s smaragdov v skupni vrednosti 15.000 Din. Razen tega je ugrabil tudi pet starih cekinov in vso gotovino v znesku 6000 Din. Sodí se, da je bil vlomilec oseba, ki je dobro poznala razmere v hiši.

* **Zahrbtn napad.** Te dni ponoči je neki neznanec v Vevčah streljal na židarskega delovodjo Valentina Grada iz Dobrunj, ki se je vračal proti domu. Neznavec je oddal dva strela. Ena krogla je Gradu prestrelila koleno, dočim je druga zgrešila cilj. Ranjena so prepeljali z rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnico. Orožništvo je aretiralo nekega osumljenca.

* **Nezakonskega otroka pustila v gozdu.** Malka S., hčerka posestnika in kovaškega mojstra v Mediji pri Kolovratu, je vzdrževala dalje časa ljubezensko razmerje z nekim mladeničem iz Trojan, s katerim ima že enega nezakonskega otroka. Zadnje čase je bila Malka zopet nosna, a je vse zadevne govorce odločno zanikala. Ko je začutila, da prihaja čas, je zapustila domačo hišo, šla v gozd, tam porodila dete in ga prepustila svoji usodi. Potem se je vrnila zopet domov. Mati, ki je poznala prejšnje stanje Malke, jo je takoj vprašala, kam je dala otroka. Malka je vse tajila in skušala dopovedati materi, da ni na stvari nič resnice. Orožniki so za zadevo doznali, se napatili v gozd skupno z nezakonsko materjo in so našli otroka že mrtvega. Ker se sodi, da je prišel otrok mrtev na svet, so pustili Malko začasno na prostem.

* **Ciganka je prodajala zlato verižico.** Nedavno je neka ciganka ponujala dragoceno zlato

ovratno verižico nekemu mariborskemu zlatnarju in jo hotela spraviti za vsako ceno v denar. Podcenjevanje verižice je postalo sumljivo in policija je ciganko aretirala, verižico pa zaplenila, ker se sumi, da izvira iz kake tatvine. Morda si jo je spretna sleparka prisvojila tudi na kak drug način. Verižica je iz pletenih zlatih niti z obeskom pajka na mreži. Pajek ima v hrbet vdelen zelen kamen. Lastnik se naj zgleda na policijskem komisarijatu v Mariboru.

* **Vztrajno potepinstvo.** V Mariboru se je dalje časa brez posla potikal Franc Goršek iz Griž v Savinjski dolini in bil oblastvom v nadlego. Policija ga je radi potepništva izgnala iz mesta, mestni magistrat pa mu je izplačal vsoto, ki bi jo naj porabil za povratek v domovinsko občino. France je sicer denar prevzel, zašel v gostilno in zapravil občinske denarje. Vinjenega so zopet privedli na policijo, ki mu bo njegove potepinske muhe krotila s štiridnevni postom in trdim ležiščem, nakar ga bo z eskorto odvedla v Griže.

* **Tatovi v okolici Št. Jurija ob Ščavnici.** Pišejo nam: Bližajo se prazniki in z njimi tudi misel, da mora biti za Božič nekaj boljšega na mizi. Pridni in delavni ljudje že vse leto skrbijo za tak priboljšek, delomržežem pa je to deveta briga. On si kratkim potom «kar čez noč» pri-skrbi to, kar bi rad. Tako so naredili v Seliščih. Gospodarju Kupljenu so iz hleva ukradli 40 kg težke svinjo. Delali so enostavno. Glavo so odrezali, ostalo razsekali ter v hlevu pustili le čreva in noge. Pri sosedu Janšovcu so nekaj dni popreje iztrgali železne križe iz sobe. Tu se jim je nudil bogat plen. Potrebovali bi le še četrte ure in Janšovec bi bil oropan. Čuječnost gospodarjeva pa je tatovom prekrizala račune. Taki dogodki nas kličejo k večji opreznosti in pazljivosti. Na ta način se bomo obvarovali tatvin, ki so danes na dnevnem redu. Bodimo pozorni na vse, kar se godi v okolici, orožnike pa pri njihovem težkem delu podpirajmo.

* **Z lovsko puško nad nasprotnike.** V Št. Lambertu je te dni večja družba fantov postavila pred Vrtačnikovo gostilno desko, katero je vzela za tarčo ter začela vanjo streljati z lovsko puško. Medtem se je pojavil med fanti Ivan Zore. Eden od družbe je stavil z njim liter vina, da ne bo pogodil deske z desetimi šibrami na 15 korakov. Zore je privobil v stavo, prijel puško in pričel meriti tarčo. V tem je prišel mimo Štefan Košir iz Zagorja. Vinska okajenost in prevelika navdušenost sta prav tedaj zmešali Zoretu noge, da je padel po tleh. To je Zoreta razburilo, da je začel trdit, da mu je podstavil nogo Košir. Čeprav se je Košir opravičeval, da ni nič kriv, je Zore potisnil v puško patron ter nameril na Koširja, češ: «Beži, sicer te ustrelim!» Košir je zbežal, medtem ko so fantje skušali zadržati Zoretu, ki še vedno ni odnehal, nego je tekkel za Koširjem proti župnišču. Župnik se je silno prestrašil, ko je prisopihal v sobo preplašeni Košir in ga prosil za svetlo. Kmalu nato se je pojavil za njim Zore s puško v rokah. Košir pa je bežal dalje in se skrnil v hlev. K sreči so prihiteli domači fantje, ki so po kratkem ruvanju razorožili Zoretu. Ivan Zore, star 29 let, doma iz Senožeti pri Št. Lambertu, je na dobrem glasu in je nedvomno postal žrtev alkohola.

* **Pobeg iz bolnice.** 28letna Marička N. iz Cvena se je prodajala že po vseh mestih Jugoslavije, nakar je spolno bolna prijadrala tudi v Ljubljano. Tu se je potepala več tednov, dokler je ni končno na prijavo neke njene žrtve prijel mož postave ter jo oddal v policijske zapore. Marička je morala takoj naslednjega dne v bolnico, odkoder pa je včeraj pobegnila in odnesla tudi nekaj perila.

* **Preiskava o zločinih roparja Prpića Malega.** Ob Božiču bo končana ogromna preiskava proti Prpiću Malemu, bivšemu pajdašu usmrčenega Čaruge, in njegovim tovarišem. Sodniki pridno zaslišujejo številne priče in potujejo v to svrhu od sela do sela po Hrvatski in Slavoniji, kjer je Prpić ropal. Prpić in tovariši so se popolnoma vdali v usodo. Prpić se je v začetku delal blaznega, ko pa je videl, da je to brez koristi, je opustil svoje nezmislno početje.

Poštni sel

Vse ptice molčijo, po gajih je mir
le sneg in pa krivec imasta prepir.
Se krivec po zraku s snegom igra
in urno pokriva z njim zmrznjena tla.

Vse živo miruje, le poštni gospod
kljub snegu in mrazu poda se na pot;
na tihem vnaprej se že mož veseli,
ker v hišah pri kmetih žganico dobi.

Le glej, kako krivcu postavlja se v bran
z napolnjeno torbo, ki vleče ga vstran:
«Domovino» nam nese in pisem kaj vmes.
Zasluzi si danes žganico zares!

Najprej «Domovino» očetu vroči,
potem pa po pisemih obrača oči.
«Tu, Miha in Štefan, so kartice tri,
a Minka iz Srbije pismo dobi.

Ti, Jula, pa danes prav nič ne dobiš,
tvoj Jaka črez pisma napravil je križ;
saj lahko, če hoče, s teboj govori,
zato pa potrebno mu pisati ni.»

Od hiše do hiše koraka gospod,
čeprav mu zameti zapirajo pot:
z «Domovino» in pismi svoj red on drži,
v priznanje pri kmetih žganico dobi.

Matija Belec Bolfanski.

* **Vlomilska tolpa.** Pred kratkim zvečer so neznan storilci vlomili pri krojaču Hajdiču na Pobrežju in mu odnesli zimsko suknjo, vredno 1000 Din. Zanimivo pa je, da so isto noč skušali vlomiti še v dve pobrežki trgovini, kar vzbuja sum, da se je tatinskega posla lotila organizirana vlomilska družba, ki pa je prve noči ostala skoro praznih rok. Upati je, da bo malopridna družba kmalu pod ključem.

* **Drzna dolgoprstnica.** Marija Vrbanjškova je v Mariboru službovala kot natakara ali kuharica po raznih gostilnah. Zaradi neke tatvine in drugih prestopkov je bila izgnana iz mesta in se je preselila v Studence, od koder je še vedno prirejela tatinske pohode v Maribor. Že marca je neki tovarišici pokradla oblek v vrednosti 400 Din, nakar je izginila brez sledu. V septembru je zopet prišla v mesto in pri neki modistnji izmaknila nov klobuk, nato pa odšla, češ, da ji izbira ne ugaja. Končno je tatica le prišla v roke pravice in bo zaradi obeh tatvin prejela zaslužno kazen.

* **V nedeljo 11. t. m. sem izgubil** v bližini Krima lovskega psa istrijske pasme. Pes je bele barve, ima rjava ušesa in rjave lise okrog oči, na zadnjem delu hrbtna majhno rjavo liso. Sliši na ime «Piki». Kdor ve zanj, prosim, da sporoči proti odškodnini na naslov: Flaajs Andrej, šolski upravitelj, Želimlje pri Igu.

* **Telesno zaprtje, romitve debelega črevesa, slaba prebava, razkrajanje in gnitje v črevesu,** pomnožena želodčna kislina, vnetje jezika, nečista koža lica in na hrbtu, karfunkeljni preidejo hitro pri rabi prirodne grenčice «Franz Josef». Zdravniki in profesorji porabljajo vodo «Franz Josef» že več desetletij pri odraslih in otrokih obojega spola z ugodnim uspehom. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kazen za ljubosumnost

(Dogodbica.)

Iglarica je bila svojemu možu zvesta zakonska tovarišica. Brez nje ni smel izvesti nobenega dejanja, povsod so ga spremljali njeni koraki. V svoji bujni domišljiji je videla in slišala marsikaj, o čemer se možu ni niti sanjalo, in tako je bilo med njima neprestano prerekanje in besedičenje. Pohlevni možek ni imel nikdar miru, bolele so ga neupravičene sumnje. Kadar je Cilka najbolj sitnarila, ji je zapel:

«Daj mi, Jezus, da žalujem,
svojo ženko objokujem.
Koliko sem že prestal,
kar si mi za križ jo dal.»

Bivala sta na deželi v malem mestecu. V njuno stanovanje je bil z ulice napeljan zvonec, katerega so zlorabljali poulični paglavci ob večernih urah. Mož je seveda hitel odpirat, a razposajenec mu je ušel pred nosom. Nekoč je skrit za ogrom dalje časa prežal na zlikovca, ki mu je hodil nagajat. „Zopet mi je ušel,“ je potožil ženi, ko se je vrnil v sobo.

„Kje si bil tako dolgo?“ je nejevoljno zamrmrala.

„Nagajivca sem zalezoval,“ ji je povedal resnico.

„Z nekom si govoril,“ mu je oporekala. „Čula sem sumljivo šepetanje.“

„Cilka, kaj ti vendar pride na misel!“
„Saj vem: ljubavne sestanke prirejaš za mojim hrptom...“

„Kaj takega se mi do zdaj še ni sanjalo.“

„Tiho. Ne moreš mi utajiti!“

Iglar ni vedel, ali naj bi se jezil ali smejal, tako nekam čudno ga je pogrela preprosta iznajdljivost. Premišljeval je, kako bi dokazal ženi nedolžnost ter ovrgel njene slutnje, a ga je prehitela, preden je prišel do besede.

„Odslej bom jaz hodila odpirat,“ mu je zapretila. „Videla bom, kdo te izvablja iz stanovanja.“

„Poredneži in nihče drugi,“ ji je zatrdil.
„Prepričati se moram. Gorje ji, ki se upa priti k oženjenemu možu na sestanek!“

„Cilka, ne bodi nespametna!“

„Molči. Ne boš me varal.“

„No, pa hodi odpirat!“ Mož se ji je skrivaj namuznil. Naprosil je prijatelja, naj vselej, kadar pojde mimo njegovega stanovanja, pritisne na zvonec in zbeži. Navedel mu je tudi razloge za to početje.

Iglarici je napačila nemirna noč. Skoro vsako uro je nekdo pozvonil in vselej je šla odpirat v nadi, da bo zgrabila njo, ki sili na njeno mesto. Iskala jo je za ogl, našla pa ni nikogar, na katerega bi bila mogla izliti svojo jezo. Silno je bila utrujena zaradi neprestanega vstajanja, vso noč ni zatislila očesa.

Drugi večer se je nagajanje ponovilo. „Ali res ne bo konca?“ se je jezila. Proti polnoči je onemagala, prepričana, da jo samo dražijo in da je možu delala krivico. „Zdaj pa le hodi odpirat!“ mu je izročila ključ ter je legla v postelj.

„No, ali si se že naveličala?“ se je pošalil Iglar, ki je naslednjega dne sporočil prijatelju, naj mu več ne nagaja, ker ima zopet pooblastilo za odpiranje.

Kropivar.

PROSVETA

p Janko Kersnik: Testament. Povest. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga. Strani 80. Broširana knjiga stane 18 Din. v platno vezana pa 26 Din. Testament spada med najboljše Kersnikove povesti. Zajeta je povest iz kmetiškega življenja. V njej je pisatelj opisal vzrast in propad Topolščakove kmetije. Toplo priporočamo!

Pri spovedi.

Spovednik: «Ali si bila kaj v slabi družbi?»
Mladenka (ki ni dobro čula vprašanja ter je mislila, da je spovednik govoril o Marijini družbi): «Ne, šele letos nameravam stopiti v njo...»

Anton Škodlar.

Božična skrivnost

*Zakaj si, detece nebeško,
prišlo na mrzli, trdi svet,
na zemljo, kjer je vse nestalno,
kjer mrje spev in vene cvet?*

*Mar nisi vedel, da bo zemlja
z bridkostjo napojila te,
stesala križ, ti zvilta krono,
ničesar dala, vzela vse?*

*Zakaj si, Jezušček premili,
zapustil blesk in soj neba?
Zakaj ubog v skrivnostni noči
prišel v dolino si solzá?*

*Ti prišel k nam si v siromaštvu,
da se žrtvuješ za ljudi,
da za ljudi v ljubezni sveti
trpiš, preliješ svojo kri.*

Zakaj lisica sovraži psa

(Živalska pripovedka.)

Lisica je nekoč povabila psa v goste. Za gostijo je ukradla pri kmetu kokoš. Pes se je povabilu odzval in vesel prikorakal proti lisičinemu domovanju. Lisica ga je vljudno sprejela ter posadila za mizo, nato je postavila pred njega skledo suhih hrušk, pred sebe pa mastno kokošjo pečenko.

Poželjivo je gledal pes lisico, počasi glodal suhe hruške ter snoval naklepe, kako bi se maščeval nad lisico, ki ga tako drzno izziva.

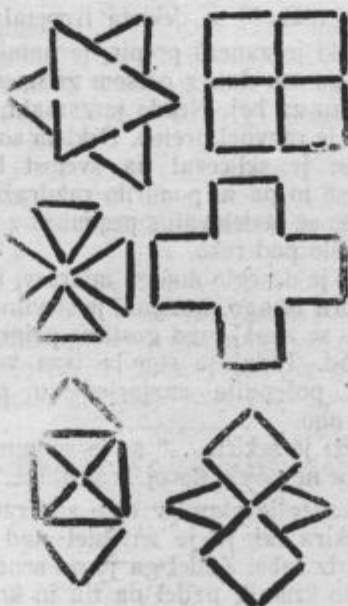
Nezadovoljno mrmraje se je vračal pes od lisice in povedal svojim prijateljem ves dogodek, ki so sklenili pomagati psu pri izvršitvi osvete. Ujeli so starega mačka, ga ubili in odrli na meh. Nato je pes povabil lisico na kosilo. V kožo odrtega mačka je natlačil žaganja ter ga lepo zašil.

Prišla je lisica in pes jo je posadil za mizo. Polil je z mastjo nagačenega mačka ter ga postavil pred lisico, dočim se je sam mastil z mačjim mesom.

Veselo je lisica ugriznila v mačka, toda ko je videla prevaro, je vstala in jezna odšla.

Pravijo, da se od tistega časa lisica in pes sovražita.

Igračkanje z vžigalicami

Stresi škatlico vžigalic na mizo in sestavi tu naslikanih šest sličic! Za vsako posamično sličico potrebuješ dvanajst vžigalic.

Kaznovani kostrun

(Zgodbica.)

Gašperček je moral pasti ovce svojega očeta. Med ovcami je bil tudi kostrun, ki je imel veliko piko na uboega Gašperčka ter se je zaletaval vanjega in ga preobračal, kadar mu je padla hudobna misel v kostrunasto glavo.

Palica ni koristila nič, kostrun je bil nepoboljšljiv. Zato se je Gašperček sklenil maščevati. Ob koncu travnika, kjer je pasel svojo čredo, je stalo drevo in na to drevo je nekega dne privezal Gašperček svoj suknjič in svoj klobuk ter se skrtil za drevsom.

Kostrun, ki se je motal s svojo čredo v bližini, se je po svoji stari navadi nenadoma pogнал v Gašperčkov suknjič, misleč, da je to Gašperček sam. Treščil je z glavo s tako silo v trdo drevo, da ga je vrglo daleč nazaj. Kostrun se je pobral in od tistega časa se je pretkanega Gašperčka izognil vedno že od daleč in z velikim spoštovanjem.

Ptičice z eno črto

Pet jih je ptičic in vsako narišeš, če si spreten, lahko v eni črti.

Okamenela pastirica

(Pripovedka.)

Nekje na Gorenjskem se razteza na gorovju planota, na kateri sta značilni skali z različno obliko ovce in pastirice. O njima je ohranjena med ljudstvom nastopna pripovedka:

V starodavnih časih je stala na planoti koča, v kateri je bivala Mehuljka, osorna proti vsakomur, ki se ji je približal. Preživljala se je z drobnico, katero je pasla okrog koče.

Nekoč je prišel mimo popotnik, utrujen, lačen in žejen ter se je ustavil ob pastirici. «Daj mi vode in košček kruha, dobra žena,» jo je mlo poprosil. «Vsaka kapljica in vsak grizljaj ti bo povrnjen z večnimi darovi.»

«Sama sem lačna,» je nejevoljno mrmrala. «Daj mi vsaj vode, žejen sem, da komaj govorim.»

«Nimam časa streči beračem...»
«Bodi usmiljena, da boš usmiljenje dosegla.»
«Poberi se tja, odkoder si prišel!»
«Gorje mu, kdor odganja siromake!»

«Predržež, ti se mi upaš še groziti! Tukaj imaš kruh,» je pobrala kamen ter ga je vrgla popotniku v naročje.

«Ker si trda ko kamen, se boš vanj spreminila. Rešil te bo po dolgih stoletjih mladenič, čigar srce bo cvetelo v najlepših čednostih; ni pa še vsajeno drevo, iz katerega bo iztesana zibka materi, ki ga bo zibala.»

Komaj je izrekel neznanec te besede, že sta odreveneli pastirica in ovca, katero je pasla ob poti na prelazu. Tam stojita še danes, pretvorjeni v mrtvo skalo in čakata rešitelja.

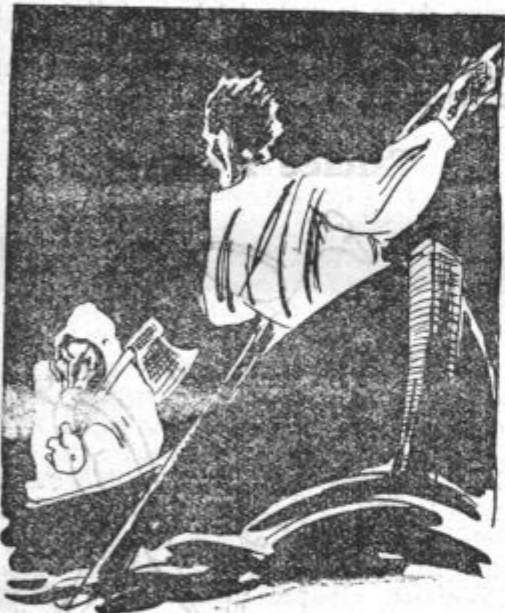
Prevoz nesreče

(Pripovedka.)

Zamolcklo so šumeli valovi deroče reke po ozki dolnici, ki se na zahodni strani odpira v prostrano ravnino. Od tam se je oglašalo slovesno zvonjenje, pri fari je pritrkavalo k polnočnici.

Brodnik je imel obilo posla: ves božični večer je prevažal domačine, bivajoče na vzhodnem bregu po hribih, ki so pripadali fari, katere sedež je bil na desni strani. Prihajali so z gorečimi baklami, skupina za skupino, v glasnih pogovorih in smejanju.

Po končanem prevažanju je brodnik zarinil čoln k bregu ter ga privezal za vrbo, na kar je odšel v kočo, nekaj korakov od struge. Komaj se je nekoliko ogrel ob zakurjeni peči, ga je iznenadilo močno trkanje na vrata.

«Kdo si, neznanka?»

„Kdo je?“ je zarežal nad poznim prišlecem. „Vozit!“ se mu je odzvala žena s hrupavim glasom.

„Pózna si, pózna,“ je hitel zgovoren možiček, krevljajoč iz kože. „Kdor zamudi polnočnico, tega zadene tisto leto nesreča, tako pripovedujejo izkušeni možje.“

„Zame ni nikdar prepozno, vselej pridem ob pravem času,“ ga je trpko zavrnila. „Brž odveži čoln, nikar ne odlašaj!“

„Baklo moram prižgati.“

„Čemu? Vožnje si menda vajen, ne bova se potopila.“

Brodnik jo je poslušal, odvezal je čoln, ki se je zazibal kakor pod težkim bremenom, čim je vstopila pozna žena. To mu je vzbudilo pozornost, začel jo je skrivoma ogledovati.

„Kdo si, neznanka?“ jo je vprašal po kratkem molku.

„Reci mi rajši — znanka,“ je poudarila zadnjo besedo. „Vsakdo se me boji in me vsi dobro poznajo...“

„Odkod si in kam si namenjena?“ je stopil bliže prednjo, a je s strahoma odskočil, videč njeno grdo obličje s krvavimi potezami. Na rami je nosila nabrušeno sekuro, čije držalo je oklepala z dolgimi koščenimi prsti.

„Kamor pridem, sem doma,“ ji je zagrgalo v odgovor.

„Pa čemu ti je sekira?“ je sitnaril radoveden starec.

„Nocoj jo bom potrebovala...“

Brodnik se je prestrašil, meneč, da ima pred sabo preoblečenega razbojnika, ki ga bo zdaj udaril po glavi. Z vso silo se je upri o veslo in rinil čoln k bregu.

„Povej mi, kako se imenuješ?“ je zahteval preden je izstopila.

«V veži je sekira...»

„Pravijo mi Nesreča,“ je odgovorila, stopivša na suho. „Vedno sem zaposlena, niti svetega večera ne praznujem...“ To izreki je izginila v gosti temi.

Kakor pošast se je plazila, pretvorjena v črno senco, proti vasi s farno cerkvijo, kjer se je ustavila za zidom vaške gostilne. Takrat je minilo cerkveno opravilo, ljudje so odhajali: nekaj jih je odšlo domov, drugi pa so se zatekli v gostilno, čakati jutranjo mašo. Ti so bili večinoma mladi ljudje iz oddaljenih vasi, fantje in dekleta, ki so se pričeli kratkočasiti. Tukaj so našli nekateri svoje prijatelje, drugi pa so naleteli na sovražnike, nad katerimi se je bilo treba znositi in ohladiti jezo.

Postaven fant je sedel za mizo k brhkemu dekletu ter ji je začel govoriti na srce.

„Kdo ti je dovolil?“ ga je pičil mladenič z osornim pogledom.

„Mar bom tebe vprašal?“ se mu je postavil po robu.

„Tine, midva bova poravnala star račun,“ je fant iskal prepira.

„Z mezincem se te ne bojim, še obresti boš dobil povrhu.“ — Tine je razjarjen pograbil liter ter mu je nameril.

„Tine, nikar!“ so dekleta trepetala.

Fant, ki je zanetil prepir, je namignil tovarišem, ki so mu dali z očesom znamenje, da so pripravljeni za boj. Nekdo je zamahnil po luči, na kar se je razvnel pretep. Dekleta so cvilila in krčmar se je skliceval na svetost božičnega večera; vse to pa ni pomirilo razdraženih petelinov, ki so se obdelovali s pestmi in z vsem, kar jim je prišlo pod roko.

Tineta je doseglo mnogo udarcev, končno pa si je priboril zmago. Razgnał je številne nasprotnike, ki so se zunaj pred gostilno pripravljali na nov napad. Tedaj je stopila izza vogla črna senca in pošepnila razjarjenemu pritlikavcu nekaj na uho.

„V veži je sekira...“ se je spomnil v istem hipu. „Živ ne pojde nocoj iz gostilne.“

Pritlikavec je planil v vežo za vrata, kjer je ležala sekira, ki jo je zavihtel nad Tinetom, stopivšim iz sobe. Zadel ga je na senci — Tine je bolešno kričnil, padel na tla in kmalu nato izdihnil.

Drugi dan so peljali čez reko mrliča, mlado žrtev fančovske podivjanosti. Brodnik je z grozo pripovedoval spremljevalcem, kako je vozil odurno staro, ki se je imenovala Nesreča.

Božični vzdih sirote

*Mrzlo moje je ognjišče,
solza v trudnih je očeh,
teško borbo bijem z bedo
v svetlih teh božičnih dneh.*

*Trda skorja kakor kamen,
a v svetiljki gine plamen:
v srcu tesno je tako,
v bolni duši prehudo!*

*Usmiliti se me, sirote,
dajte žarek vsaj dobrote!
Toplo dajte vsaj besedo,
da olajšate mi bedo!*

Albin Čebular.

Car in dete

(Pripovedka.)

Car velike dežele je bil na sprehodu in srečal otroka. Bil je dobro razpoložen, pa ga je prijazno vprašal:

«Kam greš?»

Otrok je bil nekaj nejevoljen, pa mu je zadirčno odgovoril:

«Ne vem.»

Car se je razžalostil nad neprijaznim odgovorom, pa je zapovedal zapreti otroka v temno ječo.

Čez nekaj dni je postalo caru žal, ker je dal zapreti otroka. Podal se je k njemu v temnico in ga vprašal:

«Zakaj si mi pred dnevi odgovoril, da ne veš, kam greš?»

Pa je odgovoril otrok caru: «Sedaj vidiš tudi sam, da nisem vedel, kam me vodi pot. Kdo bi se bil nadejal, da bom prišel v ječo!»

Mož iz številčk

Takole napraviš obraz moža iz samih številčk.

Ozvezdje velikega medveda

(Pripovedka.)

Nekoč je bila na zemlji velika suša. Vse reke, vsi potoki in vodnjaki so usahnil. Drevesa, grmi in zelišča so se posušila. Živali in ljudje so umirali od neskončne žeje.

Neko noč je iz samotne hišice stopila majhna deklica, da poišče vode in jo prinese svoji bolni materi. Deklica se je po dolgem, brezuspešnem iskanju trudna vsedla na travnik sredi polja in zaspala.

Ko se je čez čas zbudila in segla po vrču, ki je staj poleg nje, bi bila kmalu preobrnjena čisto vodo, s katero je bil vrč nepričakovano napolnjen.

Deklica je hotela piti, kajti bila je zelo žejna, toda spomnila se je, da bi potem za bolno mater ne ostalo dovolj vode; vstala je ter stekla z vrčem proti domu,

Mrtvi sosed

(Pripovedka.)

Temna božična noč je pomenila nekaj bogato letino, zvrhane žitnice, polne svisli in naltlačene kozolce; oznanjala je krasno velikonočno vreme, zgodnjo pomlad in veličastno poletje. Se danes je temna sveta noč vse bolj čarobna kakor pa če jo obseva mesečina.

Skrivnost temnega božičnega večera je izkusil Plotar, priletan možiček, na poti k polnočnici. Domači so mu prigovarjali, naj ne hodi od doma, toda neka skrivna moč ga je gnala v dolino k farni cerkvi, kjer so se vršile slovesne polnočnice.

Pravljичno so se pomikale lučke z bližnjih hribov, Plotar je bil najzadnji s prižgano baklo, ki mu je ugasnila, čim je stopil iz gozda na planoto. Tedaj so ga oblili ledeni občutki, zazdelo se mu je, da čuje rahle stopinje v neposredni bližini, tik ob sebi je zapazil nekaj temnega, slično moški postavi.

„Zamudila bova,“ je trepetajoč nagovoril gozdevnega neznanca.

Komaj slišen vzdih se mu je nekje blizu izvil v odgovor Plotar se je prestrašil in, da zakrije bojazen, je nadaljeval: „Zapoznala sva se, prijari je odzvonilo.“

Zopet se je ponovilo vzdihovanje in obenem je začutil močno gibanje zraka na strani, kjer se je premikala senca.

„Sveti križ božji!“ je vskliknil ter se je pobožno prekrizal.

„Ne plaši se, prijatelj!“ je nekaj nenadoma spregovorilo. Glas je bil podoben daljnemu odmevu, ki jekne ob pečino.

„Vsak dober duh Boga časti...“ je Plotar jecljal izrek, s katerim so nekaj ogovarjali duhove.

„Tudi jaz ga častim,“ je odvrnila prikazen med boleznim ječanjem. „Hu, kako boli — reže — žge — pa ni nikogar, ki bi mi pomagal iz trpljenja.“

„Kje si, da ti pomagam?“ je vprašal možak.

„Tukaj zraven tebe. K polnočnici grem, čez prepade in strmine pelje moja pot, ker sem v življenju zanemarjal svoje dolžnosti...“

«Kako naj ti pomorem?»

„Pokaži se mi, naj te poznam!“ je izrekel starec in stopil bliže k skrivnostnemu spremljevalcu. Iztegnil je roko, mogel pa ni ničesar doseči, prav kakor bi bil grabil svojo senco. „Da, da te vidim,“ mu je hotel pogledati v obraz, pri čemer je opazil, da je brez glave.

„Nocoj je sveta noč,“ se je spomnil Plotar, čudežno opogumljen. „Nič mi ne more škodovati.“

„K polnočnici grem na goro, kamor hodim že polovico večnosti po žareči žerjavici — zaradi svojih grehov,“ je ponovila prikazen.

Mahoma se je zebliškalo; vsa soba je bila napolnjena z ognjem, iz katerega je stopil prilikavec v zeleni obleki; iz glave sta mu štrlela ostrarogova, od hrbtna pa mu je visel zakrivljen rep.

«Poklican sem in hočem delo,» mu je pošast počenila pred noge. «Vse sem pripravljen storiti, a za plačilo bom zahteval tvojo dušo.»

Te peklenške besede se je Nande ustrašil. Hipoma so se mu razkadile misli na bogastvo, začel je napanjati možgane, kako bi se znebil peklenščka in odklonil njegovo delo.

«Poberi se, prokleti, v večni ogenj!» ga je «zagovoril» s svetopisemskimi besedami, katere je smatral za protirek, kakršnega v hipni zmedenosti ni mogel najti v čarodejni knjigi.

... na kar se je vrgel v globino.

Vrag pa se ni dal odpraviti. «Ne grem,» se mu je uprl. «Zakaj si me poklical, ako me ne potrebuješ?»

Nande je vrgel bukve v omaro ter je šel iz sobe. Hudobec se mu je z vražjo gibčnostjo izmuznil med vrati, ki jih je hotel zapreti ter ga je spremljal do doma. V hiši, v hlevu, na kozolcu, povsod ga je videl in slišal njegovo posmehovanje, vaščanom pa je bila skrita njegova navzočnost.

Fanta je pričelo skrbeti. Odpravil se je v cerkev, kamor mu pošast seveda ni sledila, znanj pa se mu je zopet pridružila. «Vedno bova skupaj,» se mu je ostudno režala.

Pot ju je vodila mimo vaške kapelice, tej se je hudobec izognil daleč na polje, proti vasi pa ga je zopet dohitel.

«Na goro se gotovo ne bo upal,» si je Nande domislil. «Zemlja okrog romarskega svetišča je posvečena, nanjo vrag ne bo hotel stopiti.»

Dospela sta na grič; Nande jo je urno ubrisal proti cerkvi, vrag pa je ostal za grmom na vrhu pobočja. Videl ju je gorski župnik ter je takoj uganil, kaj se je prigodilo.

«Nandel» ga je poklical skozi okno. «Pojdi v cerkev, s hudobcem bom že jaz obračunal.» — Brž si je nadel štolo ter se je odpravil nad pričaranega spremljevalca, ki je preplašen zlezal med vejevje.

«Kaj iščeš tukaj?» je zagrmel duhovnik in dvignil razpelo.

«Dušo,» je trepetal peklenšček. «Bil sem poklican...»

«Izgini s svetega mesta, tam doli je tvoje kraljestvo!» — Župnik mu je z levico pokazal v prepad, iz katerega so režale grape in pečine.

Vrag je zarjul, da se je stresla gora, na kar se je vrgel v globino.

Je v topli sobi smrečica ...

*Je v topli sobi smrečica;
na njej ob sveči svečica,
srebrni sneg in zlata pena,
pod njo darilca so svilena.*

*Drevo božično je iskreče,
ob njem prepolno rajске sreče,
ob njem nam v dušah je sladko,
kot nam je v toplih dneh samo.*

Albin Čebular.

Tekla je tako hitro, da ni zapazila malega psička, ki se je zapletal med njene noge. Spodtaknila se je in vrč ji je padel iz rok. Psiček je zacvilil neskončno žalostno. Deklica je iztegnila roko, da bi našla vrč. Mislila je, da se je voda razlila, a glej čudo: Vrč je stal pokoncu in voda je bila še vedno v njem. Deklica je stila nato malo vode v svojo dlan in jo ponudila psičku piti. Psiček je polizal vodo do zadnje kapijice. Deklica je spet prišla za vrč in glej, lončeni vrč se ji je bil medtem izpremenil v srebrnega. Deklica je prišla domov in je ponudila materi vrč z vodo.

Mati pa ji je rekla: „Jaz tom umrla, ker mi je tako usojeno, pij rajši ti sama!“ In dala je vrč deklici nazaj.

V tistem trenutku se je srečni vrč spremenil v zlatega. Deklica ni mogla več prenašati nezimerne žeje in je že hotela pritisniti vrč k ustnicam, da bi pila, ko je naenkrat vstopil v sobo popotni romar in prosil za požirek vode. Deklica je takoj odmaknila vrč od ust, ne da bi bila kaj pila, in ga je ponudila polnega tujemu možu.

In glej, tedaj se je na površini vrča naenkrat prikazalo sedem diamantov in curek čiste sveže studenčnice se je izlil iz vrča. Sedem diamantov pa se je pričelo dvigati in se dvigalo vedno višje, višje in višje, dokler ni dospelo do višine neba, kjer še danes žari kot ozvezdje Velikega medveda.

Pričarani spremljevalec

(Pripovedka.)

Črne bukve ali «Kolomonov žegen» so imenovali naši predniki knjigo, ki je vsebovala čarodejno besedilo. Kdor ga je izgovoril, ta je pozval

«Poklican sem in hočem delo...»

iz neskončnosti duha, kateremu je poveril naročilo, in ko ga je duh izvedel, tedaj ga je s protirekom odpravil nazaj, odkoder ga je bil priklical.

Lastnik takih «črnih bukev» je bil na Gorelcih Kocman, premožen posestnik, čigar obsežno zemljišče se je dotikalo treh župnij. Ponoči, ko je drugod ugasnila luč, je sedel za mizo, zamaknjen v čarodejno knjigo, po sobi pa so se igrali škrtatje s cekini in srebrniki. Daleč naokrog je slovelo njegovo bogastvo, zaradi česar so ga mnogi zavidali, čeprav se je njegovih zakladov držala vražja dlaka.

Med onimi, ki so hoteli na Kocmanov račun obogateti, je bil tudi Češmiljev Nande, njegov najbližji sosed. Odkar je prišel od vojakov, je premišljal, kako bi se čimprej postavil na lastne noge. Spomnil se je sosedovih črnih bukev in nekaj mu je pošepnilo, naj jih poišče v gospodarjevi odsotnosti. En sam črni izrek, pa bo preskrbljen za vse življenje.

Nandetu se je kmalu nudila priložnost. Kocman se je odpravil od doma in njegova družina je odšla na delo. Nande se je splazil v njegovo sobo, kjer je našel čarodejno knjigo. Željno jo je odprl, pogled mu je obstal na listu s črnim okvirjem, ki je oklepал čarodejno besedilo.

«Venj spiritus niger!» je izrekel debelo tiskane besede prvega odstavka. Komaj je to izgovoril, je začul votel odmev, sličen daljnemu gromu.

„Kako naj ti pomorem? Česa potrebuješ?“

„Miru potrebujem...“

„Želim ti miru, ki so ga oznanili angeli nad betlehemske hlevom...“

„Zdaj si me rešil!“ se je prikazen vzradostila. „Ali veš, koga si rešil?“

Senca se je zasvetila kakor solnce. Plotar je spoznal svojega pokojnega soseda, ki je rešen posmrtni kazni odplaval v blaženo neskončnost.

Car Stepan in Marko

(Srbska narodna pripovedka.)

Nekoč je hotel car Stepan preizkusiti Markovo učenost, pa je zahteval od njega, naj mu pove, koliko je trave na njegovem travniku, koliko las na njegovih glavi in koliko zvezd nad njegovo zemljo.

Na vse to ti bom lepo odgovoril, pre-svetli car, samo te prosim, da mi najprej daš za vsako prešteto travico po eno iglo, potem mi snameš glavo s svojih ramen, da bom laže preštel lase, in končno, da ločiš zvezde, ki pokrivajo tvojo prostrano zemljo, da bom tudi te preštel,» je odvrnil Marko caru.

Ugajala je caru Markova bistroutnost, pa ga je še vprašal: «Koliko kapljic vode je v reki Vardarju in koliko listov na Šar-planini?»

«Tudi na to boš dobil odgovor, silni car, samo te prosim, da zapoveš Vardarju, naj preneha teči, dokler ne bom preštel vseh kapljic. A potem mi povej, koliko je na Šar-planini dreves in koliko je na vsakem drevesu vej, pa ti bom povedal, koliko je listov na Šar-planini,» je odgovoril Marko.

Začudil se je car Markovi pretkanosti ter je vzel Marka za svojega pisarja.

Zakaj živi pes pri človeku

(Živalska pripovedka.)

Nekdaj je živel pes sam v planini. Takšno življenje se mu je priskutilo in sklenil je, da si bo poiskal tovariša, s katerim bi živel v družbi. Šel je na pot in naletel na volka.

«Bratec volk, jaz bi rad, da bi midva živel skupno in da bi drug drugega branila.»

«Dobro!» je odgovoril volk.

Tako sta preživela nekaj časa v tovarštvu. Nekoč je zaslišal pes ponoči nekak šum ter takoj začel lajati. Volk je rekel:

«Molči, ne lajaj, ker lahko pride medved, pa naju bo oba požrl.»

«Glej, glej, volk se boji medveda,» je pomislil pes. «To pomeni, da je medved močnejši in pogumnejši od volka.»

Naslednjega dne je pes zapustil volka ter se podal na pot iskat medveda.

Ko ga je našel, mu je dejal:

«Dragi medved, dajva živeti skupno in braniti drug drugega.»

Medved je na predlog psa pristal in tako sta živila nekaj časa skupno. Nekoč je pes zalajal.

«Ne lajaj!» se je zgrozil medved. «Ako te bo slišal lev, bo pritekkel k nama in naju požrl.»

«Glej, glej, medved se boji leva,» je pomislil sam pri sebi pes. To pomeni, da je lev močnejši in pogumnejši od medveda. Jaz bom šel proč od medveda.»

Pes je zapustil medveda in se podal iskat leva. Ko ga je našel, mu je rekel:

«Dragi lev, jaz bi rad živel v tvoji družbi.»

Lev je bil zadovoljen in tako sta obadva nekaj časa živila skupno življenje.

Nek noč je pes zalajal in lev mu je dejal:

«Molči, ne lajaj, ker lahko pride človek, pa naju oba ubije.»

«Glej, glej, lev se boji človeka. To pomeni, da je človek močnejši in pogumnejši od leva; šel bom in bom poiskal človeka,» se je odločil pes.

Tako je zapustil leva in našel človeka, kateremu je dejal:

«Človek, dovoli, da živim jaz v tvoji družbi.»

Človek je na predlog pristal. Neke noči je pes zopet zalajal. Človek je vzel sekirjo, pa je šel iz hiše, da vidi, zakaj laja pes. Poklical je psa, miloval ga, in ko je videl, da ni nikake nevarnosti, se je vrnil nazaj v hišo. Ko je bil človek v hiši, je rekel pes sam pri sebi:

«Ej, ta je najmočnejši in najpogumnejši od vseh in zato bom ostal pri njem.»

Od tedaj živi pes stalno pri človeku.

Sojenice

(Pripovedka.)

Graččaku se je rodil sinček, ki so mu sojenice pri rojstvu prerokovale, da ga bo ubila strela.

Ko je graščak to zvedel, je dal izkopati globoko jamo in jo na več krajih dal obokati. V to jamo je vselej, ko se je prikazala na nebu kaka hudournna megla, spustil svojega sina, češ, tu sem gotovo ne bo udarila strela.

Sinček je zrasel in postal za mladenič.

Vselej, ko se je bližala huda ura, se je kar sam podal v jamo.

Ko se je nekoč zopet pripravljala nevihta in je začelo grmeti, se je mladenič uprl in ni hotel v jamo. Vsi so ga silili na vso moč, a on je vztrajal. Sedel je pri mizi in gledal skozi okno proti jami.

V tem se je grozno zabliskalo in strela je udarila naravnost v jamo, da se je popolnoma razrušila in zasula.

Tako se je mladenič rešil smrti.

Svetonočni čudež

Pri Loparju so odšli k polnočnici. Doma je ostala pobožna teta Jera za varuhinjo enoletnemu Tončku, ki se je igral in kobacal po peči. Med molitvijo pa se je teta na zapečku naslonila in zadremala. Prebudil jo je močan ropot — Tonček je padel s peči in obležal mrtev. Klicala ga je, tresla in jokala, a vse njeno prizadevanje ni moglo otroka spraviti k življenju.

„Mrtev je, naš edinček,“ je medlela v strahu in grozi. „Kaj porečeta oče in mati, ko se vrmeta iz cerkve? Vest mi bo vse življenje očitala malomarnost.“

„Pojdi na goro!“ jo je spomnila skrivnostna misel. „Nocoj je sveta noč; tam gori se dogajajo čudeži, ki vračajo mrtvim življenje...“

Starka je stopila k oknu in zrla v polnočno temo. „Zunaj je sneg,“ je drhtela po vsem telesu. „Na gori je zametov do pasu, cerkev je zaprta in žive duše ni na poti. Kam naj grem sama z otrokom?“

„Pojdi in ne pomišljaj,“ jo je nagovarjal tajen glas.

Starko je prešinilo zaupanje; brž se je oblekla, zavila je otroka in odšla proti romarski gori. Gnala jo je čudežna moč, prav nič ni čutila mraza in teže, ki jo je nosila v naročju.

Prispela je pod vznožje gore in zavila navzgor po bregu, kamor jo je peljala široka gaz, držeča do vrha griča. Nikjer ni videla zametov, tratica okrog svetišča je čarobno zelenela in cerkev je bila razsvetljena kakor ob romarskem shodu.

Cerkvena vrata so bila odprta, pred oltarjem je gorela večna luč in obsevala čudodelno podobno. Teta Jera je zdrknila prednjo na kolena in bridko zajokala. „Ti, vsevedni, veš, kaj se je zgodilo,“ je ihtela v zaupni prošnji. „Prinesla sem ti ga, da ga obudiš, kakor si obudil Lazarja. Nocoj je tista noč, katero si posvetil s čudežem odrešenja.“

Že ob zadnji besedi je začutila, da se je dete premaknilo v naročju. „Mamica!“ je zajecjalo, na kar se je pričelo zvijati in jokati.

„Čudež! Zivi!“ je vskliknila teta Jera in solza hvaležnosti ji je kanila pred oltar na mrzlo stopnico.

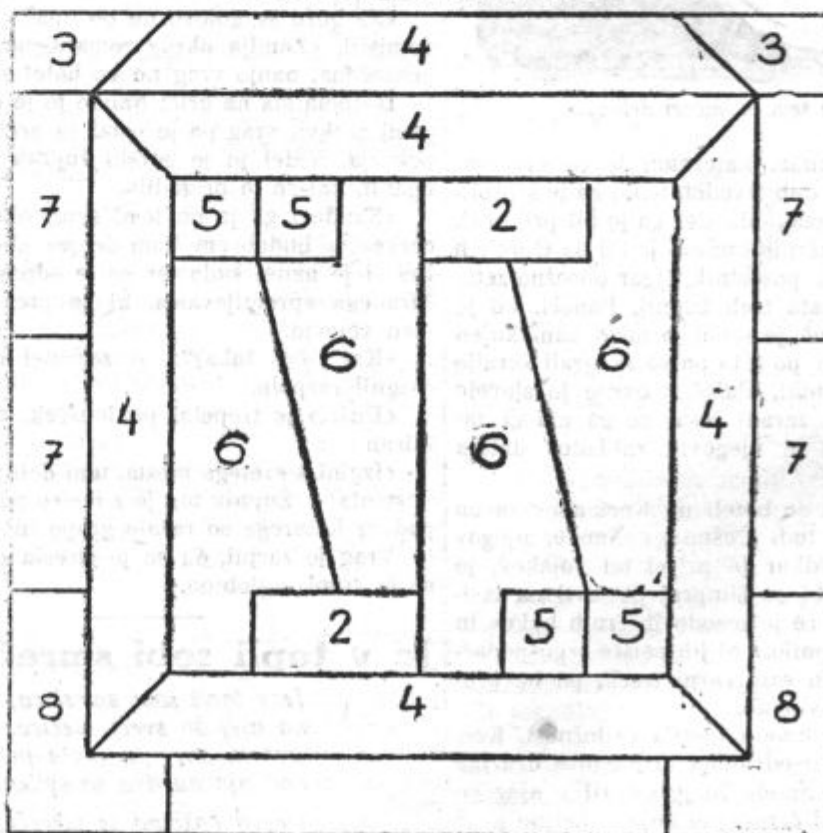
Ko sta se Lopar in njegova soproga vrnila od polnočnice, je bila njuna prva pot k edinčku na zapeček. Strahoma sta iskala in klicala teto Jero, povsod sta povpraševala, a nihče ni vedel ne za njo ne za otroka.

Proti jutru se je vrnila teta s Tončkom, ki ga je izmučena položila v materino naročje. Nato se je sesedla k peči in dolgo ni mogla govoriti. Ko se je prebudila iz omočice, je pripovedovala na dolgo in široko o čudežu božičnega večera.

Dobro ga je odpravil

Dva moža, znanca, sta se srečala na cesti. Pa je eden pokazal na strgan rokav svojega znanca in rekel: «Učenost, učenost ti gleda ven.» Drugi: «Tebi pa neumnost noter.»

Sestavljalna naloga

Izreži posamezne dele, ki so označeni s številkami, ter sestavi iz teh delov črke, ki bodo dale ime znanega evropskega vele mesta!

Imena onih, ki bodo to nalogo pravilno rešili in nam bodo poslali rešitve ter svoje naslove, bomo objavili v «Domovini». — Čas reševanja je do 15. januarja 1928.

BOŽIČNA PRILOGA DOMOVINE.

Ob polnočnici

Božični zvon k polnočnici pozvanja,
čarobna noč, природа spi in sanja...
Nocoj skrivnostno ziblje jo nebo,
krilatci ū uspdvanko pojo.

Nebesa so dobrotno se sklonila
in mrzlo zemljo vroče poljubila,
rosijo blagoslov na vrt in polje,
delijo mir vsem, ki so dobre volje.

Ob jaslicah se angeli igrajo,
ob njih skrivnostno srca plapolajo
in misli pohitevajo v daljine,
oživljajo pozabljene spomine.

Soteščan.

Skrivnosti svetega večera in božičnih praznikov

Menda ni praznika in ne prilike, ki bi jo ljudstvo tako bujno prepletlo s svojo cvetočo fantazijo (domišljijo), kakor baš Božič. Še danes je po raznih krajih Slovenije ohranjenih vse polno šeg in navad, zlasti pa mnogo pravljičnih čarov. Nekaj teh hočem navesti z No-tranjskega:

Čarovnice lahko človek spozna

pri polnočnici. Prinesti mora s seboj v cerkev stolček iz več vrst lesa in pred povzdigovanjem stopiti nanj. (Les je v vraži natanko predpisan.) Takoj se ozro vse čarovnice proti vratom, a predrznež jo mora hitro odkuriti iz cerkve in vreči čudodelni stolec v vodo. Če tega ne stori, ga čarovnice zagrabijo in raztrgajo na drobne kose, ako pa pravočasno vrže stolček v vodo, numajo več moči do njega.

V ris hodljo

med polnočnico. Treba je iti na križpot, tako daleč, da ne sega do tja glas farnega zvona. Tamkaj zariše človek krog in stopi vanj. Seveda je treba moliti, da rogatec človeka v tem krogu — risu — ne upropasti. Tudi iz risa ne sme človek stopiti; kajti zunaj ima to noč zlodej svojo moč, dokler polnočnica ne mine. Ali kdor se prav ravna, izve v risu vse skrivnosti prihodnjega leta: smrti, požare, ujme in nadloge, pa tudi vse važne vesele dogodke.

Tudi

pod mizo pred jaslicami

je na vse tri svete večere, namreč pred svetim dnem, novim letom in tremi kralji odkrita bodočnost. Treba pa je iti pod mizo ta čas, ko gre družina „okrog ogla“.

Najbolj je marsikdo radoveden, koliko dni mu je še odmerjenih v tej dolini solz.

Na sveti večer lahko izvé, ali bo prihodnje leto preživel

ali ne. Treba mu je v času, ko gredo „okrog ogla“, tikrat leteti okrog hiše in tretjič hitro čez ramo pogledati skozi srednje okno. Če mu je prihodnje leto namenjena smrt, bo v tem videl sam sebe na mrtvaškem odru, drugače pa je lahko spet za vse leto potolažen in brez skrbi.

Miza pred jaslicami.

ki stoji ves božični čas na njej poprtnjak, je sveta. Kdor bi te dni sedel nanjo, se mu naredijo tvorci za kazen.

Poprtnjak

je kruh, ki ga vse tri svete večere blagoslovljajo. Ogromni hlebi so to, ki jih z belim prtom pregrnjene hranijo na mizi do praznika sv. Treh kraljev. Ta dan jih načno in razdele. Vsaka oseba pri hiši dobi svoj kos poprtnjaka, pa tudi vsaka žival, zlasti goveja živina. Otrokom postavljajo kose poprtnjaka, po enega belega in enega črnega, na glavo, drugega vrhu drugega z željo, da bi v novem letu toliko zrasli, kolikor sta oba kosa dolga. Pri premožnih hišah znaša to često čez pol metra! — Pri živini odvrča poprtnjak bolezen. Zato ga nekaj posuše in dajejo po koscih govedu vse leto, kadar katero oboli, kravam pa tudi pred oteletjem.

Na novega leta dan je treba vstati zgodaj.

Kdor ta dan zaleži, mu gre vse leto narobe.

Gospodar, ki hoče pridelati dosti sadja,

potresa na vse tri svete večere drevice po vrtu.

Ako tega ne stori, mu ne bo nič prida obrodilo.

Luč sme nažgati na sveti večer prvi samo gospodar.

Prižgati pa je ne sme z žveplenko, ampak s trsko, ki jo je nažgal v peči. Ako mu luč medtem, ko jo nese iz kuhinje skozi vežo v hišo, ugasne, je znamenje, da se bliža njegovo življenje h kraju. Zato skrbno zapro vsa vrata, da ne bi bilo prepaha nikjer. Šele potem prenese gospodar luč in z resnim, kolikor mogoče svečanim glasom, vošči družini dober večer.

Kdor se v čast sv. Treh kraljev od svojega šestega leta dalje posti,

in sicer tako strogo, da na dan pred praznikom od solnčnega vzhoda do zahoda ne zaužije prav nič, razen ob enajstih grizljaj kruha in požirek vode, mu pridejo sveti toliko zgodaj napovedat njegov konec, da mu ni treba umreti nagle in neprevidene smrti.

Maček, zlasti

Črni maček ima v repu skritih devet hudčev. Zato vselej strese z glavo in zagodrnja, kadar mu kdo dá pšeničnega kruha; kajti iz pšenične moke so tudi hostije. Zato maček blagoslovljenega kruha ni nikdar deležen, celo pa ne poprtnjaka, dasi ga sicer dobe vse živali pri hiši.

Take in razne druge šege in vere si pripovedujejo na sveti večer, ko pri jaslicah zbrani čakajo na odhod k polnočnici. Starejši vedo seve vse iz živih primerov, mladina pa strme postuša in se čudi tem čudežnim tajnam. Ob enajstih, ko zavabi zvon k polnočnici, utilne pripovedovanje in ljudje odidejo zamišljeni in resni proslavljat in molit božje dete Rešenika. — I. A.

Tudi zima ima svoje veselje

Prišla spet je zima bela;
vsak se živ je stvar boji
vendar tudi je vesela
v teku svojih mrzlih dni.

Kmet, ki pot čez leto lije,
zmučen briše si glavo,
v zimi vendar mu prisije
čas potrebnega miru.

Pujske kolje si debele,
se s kolinami masti;
čase vživa res vesele,
vmes še koga pogosti.

Čita rad iz «Domovine»
resne, smešne v njej reči;
v srce zadovoljnost šine,
se obraz mu razvedri.

«Domovina», le prinašaj
nove zgodbe in vesti,
vmes s povestmi se oglašaj,
ki si jih želimo vsi.

Matija Belec Bolfanski

Uslišana prošnja

Sveta noč,
blažena noč...

Čisto ob gozdu v Zahribju je bila siromašna koča; v njej je stanovala uboga vdova Grmarica. Imela je dvoje malih otrok, triletnega Tončka in šestletno Miciko. Skromno pohištvo, ki ga je še tudi imela, je bilo vse njeno premoženje. Poleg siromašnosti jo je zadela še bolezen, kajti ležala je na ubožni postelji že več mesecev.

Nekaj dni pred prazniki je bilo.

V borno sobico je oblasno stopil gospodar Jeklenovec, šel je trdo parkrat po sobi gor in dol, pri tretjem pohodu pa se je ustavil pri postelji, kjer je ležala bolnica.

„Ti, Lojza, si bolna; k meni ne moreš hoditi na delo, a jaz potrebujem ljudi, zdrave in čvrste. Te dni je bila pri meni Skorjevčeva Marijana, pa sva se pogodila, da pride po novem letu semkaj stanovat.“

Z velikim trudom je sedla bolnica na postelji in jokaje prosila Jeklenovca:

„Oče, ako se ne usmilite mene, se usmilite vsaj mojih otrok! Nikar nas ne mečite v hudi zimi na cesto!“

Trdosrčni bogatin pa je le trdo govoril:

„Lojza, to ni mogoče! Jaz imam stroške s popravljanjem bajte; davek moram plačevati od

nje, a od tebe ne dobim ničesar. Kar sem rekel, sem rekel!"

Zvečer istega dne je hčerka Micika kurila v malem štedilniku, poleg nje pa je sedel njen bratec Tonček.

"Micika, Micika, ti ne veš, kaj nas sedaj čaka... Se nekaj dni bomo tu, a potem nas bodo vrgli na cesto v zimo in mrz..."

Mala hčerka je s svojo otroško zaupljivostjo odgovorila mami:

"Mamica, nič se ne bojte, saj naš Bogec je dober. On bo že tako naredil, da bo vse dobro."

Te zaupljive besede so nekoliko potolažile bolnico; sklenila je svoje suhe roke k molitvi, pa sta začeli skupno moliti s hčerkico k Jezušku in njegovi dobri mami za pomoč. A sinček Tonček je stal poleg njih in neprestano ponavljal: "Jezušček in Marija..."

Par dni pozneje sta vdovina otroka Micika in Tonček hodila po Zahribju in prosila darove za sebe in svojo bolno mamico. Prišla sta tudi k gostilničarju Peregrinu.

Prav boječe in plaho sta stopila v gostilniško sobo in gostilničar jima je dal običajni dar. Otroka sta mislila že oditi, pa ju je ustavil star gospod, ki je zvedel od male Micike, v kakšnih razmerah živi vsa obitelj. Veel je otrokoma sestri in jima naročil dobro kosilo. Oj, s kakim tekom sta pospravila otroka del jedi, nekaj pa sta pustila. Mala Micika je pobrala s krožnika kosce pečenega mesa in ga zavila v papir.

"Micika, ti si dobra punčka," je dejal stari gospod. "Ako sta lačna, le pojejta to meso; za vajino bolno mamico se bo že še kaj dobilo."

Pa otroka se kljub temu nista lotila mesa, ki sta ga shranila.

Stari gospod je plačal račun, naročil še jedila za bolno mamico in odšel z otrokoma.

Zelo se je čudila uboga bolnica, ko je z otrokoma prišel tako imeniten gospod. Prijazni mož je sedel k bolnici; nekaj časa se je prijazno razgovarjal z njo in jo tolažil, nato pa je položil na njeno odejo več bankovcev.

"Tu imate za prvo silo. Ko boste potrebovali, pa še dobite!"

Bolnica in njuna otroka so se vsi skupaj zahvaljevali dobremu gospodu za tako velikodušen dar.

Ko je stari gospod odšel, je bolnica govorila svojim otrokoma:

"Bog vaju ima rad. Naš Jezušček, ki se je rodil v bornem hlevčku, vaju ljubi in je uslišal vajino prošnjo."

Vdova Grmarica je še ostala v Jeklenovčevi bajti do pomladi, ko se je do dobra pozdravila.

Nepričakovano se je malo pred Veliko nočjo oglasil pri njih stari gospod. Grmarica ni vedela, pri čem je, ko je zvedela od nepoznanega gospoda, da se bodo preselili k njemu.

Vdova in njuna otroka so dobro živeli pri starem gospodu. Ker ta ni imel svojih otrok, je zapustil svoje imetje Tončku in njegovi sestri Miciki.

Vdovina otroka sta bila bogata, a nista pozabila na ubožce; osobito pred božičnimi prazniki sta vselej bogato obdarovala siromake.

Anton Stražar.

Njen najlepši sveti večer

Ona je bila čisto sama in zapuščena, medtem ko se je on izgubil v širni svet, pozabil na ženo in dete ter živel sam Bog ve, kako. Marija je pač jokala za njim na grobu svoje ljubezni, vendar si je ob detetu, ljubki hčerki, ki se je po njem imenovala Vilka, nekoliko opomogla. Lotila se je dela, šivala in vezla noč in dan in tako pošteno preživljala sebe in dete. Stanovala je zunaj v predmestju, v mali podstrešni sobici, ki je bila sicer čez leto res nezanosno vroča, a čez zimo silno mrzla, vendar se je privadila. Otrok je bil kakor cvetlica v popju, ljubka nežna stvarca, tako srčkana in prikupljiva ko pisan metuljček na cvetni poljani.

Preživeli sta tako mati in hčerka dve leti, dve dolgi, dolgi leti, ki sta pa vendar bili prekratki, da bi bila mogla Marija pozabiti izgubljenega moža. Zlasti na zimo, ko so bili dnevi

tako kratki, megleni in hladni, noči pa dolge, tako brezmejno dolge, je često mislila nanj...

Joj, kako je bilo lepo tedaj, ko je sanjala svoje mlade ljubezni sen!... Saj še niti ni tako dolgo odtiej, a njej se vendar zdi cela večnost, cela dolga, dolga večnost... Njen Vilko je bil krojač, zal fant in tudi priden. In ona ga je ljubila s tisto toploto, nesebično ljubezni, s kakršno more ljubiti le nedotaknjeno in neoskrunjeno mlado bitje. Vso se mu je in vse mu je žrtvovala, kar je premogla. Oskrbela sta si svojo delavnico, nakupila blaga in oročja in začela... Tako solnčno se jima je smehljalo življenje nasproti, da je Marija še zdaj zajokala, kadar je pomislila na tisti toplo lepi čas.

Potem pa je prišlo čisto nenadoma, tako nenadoma, da si Marija niti misliti ni mogla. V delavnico je prišla ženska, ženska ko satan, ter naročila obleko za svojega brata, kakor je rekla. Prvič je prišel z njo tudi mladi mož, pozneje pa ga ni bilo več, medtem ko je ona dan na dan hodila gledat, kdaj bo obleka gotova. In naenkrat je imel Vilko toliko posla zunaj, da je moral vsak hip z doma. Mariji se ni niti sanjalo, kakšni oblaki se zbirajo nad njeno glavo. Nenadoma, tik pred Božičem, pa je šel popoldne in se ni več vrnil. Drugi dan sta prišla dva možka, ki sta Mariji pokazala nekšne papirje, kjer je bilo pisano, da je Vilko vse prodal njima in jima odstopil tudi delavnico.

Marija je gledala vsa zmedena in ni mogla verjeti lastnim očem in ne svojim ušesom. Toda že drugi dan se je morala prepričati o bridki resničnosti vsega, kar sta trdila tuja moža. Še več! Njen mož, njen tako iskreno ljubljeno Vilko ji je pisal, da odhaja z drugo, da je vse svoje prodal in da naj več ne misli nanj. O, jokala je in jokala, preihitela dni in noči, naposled pa se je opogumila. Najela si je tisto majhno sobico v podstrešju in začela delati, delati, delati... In v delu in v skrbi za dete je polagoma skušala pozabiti rano, ki jo je skelela v srcu.

Vilka je bila izpolnila že peto leto in je bila v tistem času, ko se otrok najbolj veseli blestečih božičnih praznikov. Venomer je vpraševala mamico, kaj ji bo Božiček prinesel, kakšno bo božično drevesce in kdaj bo tisti veseli dan. Tako nedolžno se je mala veselila in s tolikšno iskrenostjo je pogledovali mater, da se je morala Marija zatajevati na vso moč, da ni vpričo hčerke jokala. Ko pa je par dni pred svetim večerom splezala mala k mami in jo vpraševala: "Mamica, kje je pa moj ata? Zakaj jaz nimam ateka?" — tedaj se uboga Marija ni mogla več zatajevati. Stisnila je malo k sebi in na vso moč zajokala, dokler še otrok ves v strahu ni začel plakati z njo vred. To se je ponavljalo večer za večerom. Ko je Marija na sveti večer prižgala drevesce in dvignila malo k sebi, se je spet oglasila s svojim nedolžnim glaskom:

"Oh, mama, ko bi imela jaz še ateka."

"Prosi Bogca, da ti ga da," je zahtevala mati.

Tedaj je dete pokleknilo in goreče jelo prositi:

"Ljubi Bog, prosim te, daj mi ateka! Vsi otroci ga imajo, samo jaz ne. Prosim te, daj ga še meni, da ne bo mama vedno jokala in da jaz ne bom žalostna."

To sliko, ki bi morala pretresti tudi najbolj zakrknjenega človeka, je skrivaj opazoval bled mož, ves razmršen in zanemarjen, ki je bil že nekaj časa stal pred vrati in je zdajci oprezno in previdno odprl duri. Bog ve, kaj se je ta hip godilo v njegovi duši. Tresel se je ko šiba na vodi, potem pa skoro neslišno zajecjal:

"Marija."

Žena se je prestrašena okrenila in odskočila:

"Jezus, Marija — Vilko!"

Vsa prepadena je drhtela v prepričanju, da jo je obiskal duh njenega izgubljenega moža. Ko pa se je možki zganil in pokleknil ter jo jel s povzdignjenimi rokami prositi odpuščanja, tedaj se je šele zavedla.

"Vilčica, zlato moje dete, ali vidiš? Bogec te je uslišal in ti vrnil ateka. Pojdi, ta, ki tu kleči, je tvoj ata!"

Dete je zavrisnilo:

"Mamica, ali res?"

Potem je planilo k klečečemu ter ga začelo objemati.

"Ata, ali ste res moj ata? Joj, kako sem molila, da bi vas našli."

In hitelo je pripovedovati, kolikokrat sta z mano jokali in kako je bilo pusto brez ateka. Kar je le mogel otrok v svoji nedolžnosti domesti, vse je povedal.

Marija je solznih oči opazovala ta prizor, potem pa s pridruženim glasom rekla hčerki:

"Vilka, reci vendar atu, naj sede."

Mala je urno ubogala mater in nato spet zlezla očetu v naročje. Tako ga je bila vesela in tako ga je ogledovala, da ji je kmalu omahnila glavica na njegove prsi in je zadremala. Zdaj je začel praviti Vilko svojo povest. Strašna, dasi vsakdanja zgodba! Varljiva zapeljivka se ga je po kačje opletala, dokler je bilo dovolj denarja. Čim je jelo zmanjkovati tega in bi bil Vilko moral spet začeti s krojaštvom, si je nevredna ženska izbrala drugo žrtev in njega hladno zapustila. Potlej je siromak sprevidel svojo zmoto, ali zdelo se mu je prepozno. Črv vesti ga je preganjal iz kraja v kraj. Nikjer ni imel sreče in nobeno delo se mu ni obneslo. Naposled se ga je lotila še bolezen. Bolj in bolj nemiren, potr in zapuščen se je naposled odločil, da spet poišče svojo ženo in se ji izpove, pa naj se potem zgodi karkoli...

Marija je molče poslušala njegovo izpoved. Ko je končal, je stopila k njemu, mu položila desnico na rame in se z dolgim, vernim pogledom zagledala v njegove oči. Potem je dejala z resnim glasom:

"Vilko, enkrat sva si prisegla; mislim, da tega ni treba več. Ako je bila tvoja zabloda zate šola, ki je vrnila meni moža in mali očeta, ne boš slišal zaradi tega nikdar žal besede iz mojih ust... Nocojšnji sveti večer bo ostal v mojem spominu najlepši trenutek mojega življenja..."

"Marija, angel moj," je vzkliknil vzradoščen mož. Več ni mogel. Trepetaje je položil dete v posteljico in pokleknil z ženo k drevescu, kjer so dogorevale božične svečke.

"Žena moja, angel moj..."

In združil ju je objem, tak iskren objem, ki ga poslej ni mogla omajati nobena nevihta več in nobeno neurje. In res je ta sveti večer ostal z najjasnejšimi črkami vse žive dni zapisan v Marijini in Vilkovi duši. In vselej, kadar se oglase božični zvonovi, hvaležno pojeta njuni srečni srci:

"Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!"

In blage, dobre volje sta oba in obdajata ž njo tudi svojo hčerko in deco, ki sta je bila še pozneje deležna v svoji sreči...

Ivan Albrecht.

Samega vruga je prevaral

(Pripovedka.)

Čevljar Gašper Cvek je bil mož, mož v pravem pomenu besede, kadar je sedel pri svojih kopitih, sicer pa bi se o njegovi močnatosti dalo morda malo dvomiti. Delo mu je šlo izpod rok, kakor da bi delal na stroj. Delal je trpežno in je znal narediti "gosposko", kar tudi ni kar tako.

No, in tako se je zgodilo, da je nekega večera, ko je lepo odmolil svojo molitev, pobral par zakrpanih čevljev in mrmraje izginil iz svoje zadehle sobice. Pot ga je vodila navkreber.

"Uh, pa res ni prijetna tale pot. Tole grmičje in pa te bele skale tako nemarno štrle iz zemlje." Cvek sicer ni imel prehudo domišljivo, pa se mu je vseeno zdelo, da se skriva za vsako skalo sama smrt.

Korakal je dalje, toda, čuj, iz teme sliši tiho ječanje. Čim bolj hiti, tem bolj razločno sliši milo klicanje na pomoč. Ko je napetejšje poslušal, je bilo zopet vse tiho.

"Ti spak ti, pa se mi je zdelo, da sem slišal neko klicanje. Sem že mislil, da straši. No, saj pravim, pa še rečem: takšni so strahovi, sama domišljija jih je," je godrnjal Cvek sam pri sebi in znova pospešil korake.

"Reši me, človek, pa ti bom bogato poplačal."

Te besede je zaslišal Cvek tako razločno, kakor bi jih izustil človek, stoječ tik njega. Odgovoriti seveda ni utegnil, le nerazločen glas va-a se mu je izvil iz grla, tako jak, da je gotovo prepodil vse ptice, ki so si izbrale prenočišče v bližini.

„Ne pij! Potegni iz steklenice zamašek in bogato plačilo ti ne odide!“

„Kje si?“ je zajecjal Cvek. „Kdo si in kako te rešim?“

„Poglej, tik pred svojimi nogami vidiš steklenico. Odmaši jo in prisegam ti pri časti svojega kraljestva, da te kraljevsko obdarujem.“

Cvek, od strahu ves trd, se je nehote priklonil ter potegnil iz steklenice zamašek. Križ božji! Kaj pa to? Iz steklenice se je izvil človek, da, pravi človek, samo s to razliko, da je imel roge, parklje in rep.

„Hu, hu, saj si vendar hudič.“

„Da, to sem,“ je mirnodušno priznal rogatec.

„Pa zakaj si šel noter, če veš, da ven ne moreš?“

„Sicer je to moja zadeva,“ je menil hudič, „no, pa vedi, moja podložnica čarovnica Klepetača me je na zvit način prevarala in spravila v steklenico, hoteča se me iznebiti. Preklete se bom maščeval! Vso mioc ji bom vzel. Prej pa še moram tebe poplačati. Obljubil sem ti bogato plačilo. Mi hudiči pa imamo zadnje čase toliko izdatkov, da so naše blagajne popolnoma prazne. Denar bo treba prislužiti, a to narediva tako-le: Jaz obsedem Vašo grofico, hčerko grofice, Vaše sosede in potem še neko princezo. Ti pa pridi in izženi iz nje hudiča, seveda proti plačilu. No, in s tem boš poplačan za današnjo uslugo.“

„Da, gospod hudič, kako pa naj Vas izženem?“ je vprašal Cvek spoštljivo.

„Kakor hočeš,“ se je nasmehnil črnih. „Če hočeš, lahko narediš nad bolnico kakšen križ in govoriš tiste besede: Hokus, pokus, tajflus, ven zbežacius! Le to ti povem, samo iz grofic, to je iz prvih dveh obsedenih me smeš izgnati, pri princezi me pusti na miru.“

Pri zadnjih besedah se je hudič pogreznil v zemljo. Cvek je ostal sam, s čevlji pod pazduho, tresoč se po vsem telesu.

„Danes pa že ne nesem čevljev tej Mici,“ se je jezil Cvek. „Kaj pa, če bi bila ta stara ženska tista čarovnica Klepetača! Ne, ne nesem, pa je konec besedi. Rajši se vrnem.“

Tako se je tudi zgodilo. Cvek se je vrnil. Domov prišedši se je zamislil in pričel samogovor: „Da, tako bo. Ako ostane hudič pri besedi, bom še bogat; čevljarsko obrt bom opustil, seveda.“ Dolgo je še godrnjal, dokler ni slednjič zaspal.

Kmalu po tem dogodku so se jele širiti govorice, da je grajska gospa grofica obsedena od samega hudiča. Mnogo padarjev se je trudilo dan na dan, da bi rešili grofico, a vse zaman: kakršna je bila, takšna je ostala.

Pa se je napotil v grad čevljar Cvek. Junaško je stopil pred grofa ter rekel: „Gospod grof, ako mi daste vsoto denarja, katero si izgovorim, pa ozdravim Vašo milostivo.“

No, in dogovorila sta se. Cvek je šel k bolnici, naredil z roko v zraku velik krog, na sredini kroga pa križ. Od onih besed, katere mu je hudič narekoval, že ni imel pojma več.

„Hudič beži, beži hudič!“ je zakričal in milostna je ozdravila.

Vesel se je vrnil na svoj dom. „Sedaj je na vrsti sosedova gospodična grofica. Tam bo še več zaslužka.“ Tako si je govoril in se sladko smejal. Po preteku enega tedna se je že drugič zadovoljno smejal, kajti že drugič je izgnal hudiča. „Sedaj je pa konec moje žetve; sicer bo vrag obsedel še princezo, a tja ne smem priti. Tako mi je rekel, če se prav spominjam.“

Ljudje so Cveka proglasili za slavnega čarovnika. Ni bilo torej čudno, da je glas o njegovi slavi priromal tudi na dvor ondotnega kralja. Kralj, oče princeze, katero je obsedel hudič, ki je to Cveku že napovedal, se je odločil, da se popelje do Cveka.

To so bili križi in težave za ubogega kralja. Na vse prošnje je Cvek odgovarjal: „Ne morem, ne smem, ne, nak!“

Sele po dolgem nadlegovanju, ko mu je kralj obljubil za hčerkinu ozdravljenje grofovski naslov in grofovsko posestvo, je vzdihnil Cvek obupno: „Mogočni moj patron, sv. Gašper, pomagaj mi! Daj, da hudiča preženem tudi proti njegovi volji!“

Tako je prišel Cvek na kraljev dvor. Pred vežo ga je srečala grda ženska, podobna čarovnici, ter mu s hripavim glasom dejala: „Ha, si prišel hudiča izganjat? Pa ga ne boš izgnal. Glej, od jeze sem jo že skoraj izpraznila.“ In pokazala mu je zelenko, v kateri je bilo le še malo žganja. „Ne boš, ne, ne boš!“ je kričala grda pijanka.

Ne meneč se za babnico, je šel Cvek dalje, v možganih se mu je hipoma porodila izvrstna misel. Ko je prišel do sobe princeze, je zaslišal znan hudičev glas:

„Ali ti nisem rekel, da mi tu pusti moje žrtev, kaj?“

„Gospod hudič,“ je odgovoril Cvek, „saj Vas nisem prišel izganjat, ampak samo povedat, da je že na dvorišču tista baba s steklenico...“

„Hu, hu,“ je zarjul hudič. Potem se je malo zasvetilo in zagrmelo, a princeza je tisti hip ozdravela.

Nocoj ljubezen govori . . .

*Božična luč pri jaslicah gori,
skrivnostna luč, ki žudežno odseva.
Nocoj ljubezen zemlji govori
in slehernu srce ogreva.*

*Z neba nizdol se z zvezdami smehlja,
pred njo sovraštvo plaho se izgublja;
kot mati ljubko s svojimi kramlja,
objema, boža in poljublja.*

*Sirotam briše iz oči solze
in žalostnim prinaša tolažila,
sočutno jih pritiska na srce,
obilna siplje jim darila.*

*Nocoj ljubezen srcem govori,
ki v rajskem svitu bajno se utrinja,
zemljanom mir in blagoslov deli
ter k dobremu nas opominja.*

Soteščan.

Odpušcanje

Lep večer je svet' večer,
naj med nama spet bo mir!

Več let sta bila najboljša prijatelja Kavkež in Štefic. Pa kakor nenadoma pride na vedro nebo hudourn oblak, enako je prišlo zlo tudi med oba soseda.

Zlatorumena pšenica je zorela na njivah. Perotnina je imela zlate čase, celo krdelo kokoši s svojim poglavarjem petelinom se je prav udobno sprehajalo po njivi in se veselilo gostije.

Ker so bile Kavkeževe njive tik ob Šteficovih, se razume, da kokoši niso nič razločevale, kje se začenjajo ali kje se končajo druge njive.

Štefička, ki je bila v vsej vasi najprepirljivejša in najtogatnejša ženska, je zagledala kokoši soseda Kavkeža na svoji njivi.

Poklicala je moža, ki je krmil živino v hlevu: „Nace, ali boš to še nadalje trpel? Kavkeževe kokoši hodijo nad našo pšenico. To ti pa rečem: Ako ti ne boš naredil konca, ga bom pa jaz!“

Te besede so razburile Naceta; zagrabil je, kar je imel najbližje pri rokah, gnojne vile in jih z vso močjo vrgel v kokošje krdelo. Štefic je dobro meril: zvalili so se v pšenico dve kokoši in petelin.

Slučaj je tako nanesel, da je prav v tem času prišel na mesto, kjer so ležale njegove kokoši in petelin, Kavkež. Ko je gledal gospodar svoje potolčene živali, je prihajal njegov sosed po svoje vile.

Vedno mirna soseda sta se najprej prav pošteno skregala; beseda je dala besedo, Kavkež je z vso togoto pograbil gnojne vile in zamahnil po svojem sosedu.

Štefic je ležal v postelji v najlepšem času in ob največjem delu, poleg tega je pa tudi tekla pravda med sosedoma.

Bilo je nekaj dni pred božičnimi prazniki, ko je Štefic srečal soseda Kavkeža.

Nekaj časa sta se gledala bolj mrko, na kar je tišino pretrgal Štefic:

„Kavkež, kar je bilo, naj bo pozabljeno. Bodiva si zopet prijatelja, kakor sva si bila prej. Moj pokojni oče so rekli: ‚Lep večer je svet' večer,‘ a jaz še dostavim: ‚Naj med nama spet bo mir!‘“

Soseda sta se sprijaznila in v miru ter zadovoljnosti praznovala božične praznike.

Anton Stražar.

Na sveto noč tepena ljubica

Med ljudmi se še dandanes drže razne prazne vere, katerih največ se nanaša na Božič in novo leto.

Kdor hoče videti na sveto noč pri polnočnicah vse čarovnice tiste fare, si mora, kakor pravi prazna vera, narediti majhen stolec iz devetih kosov lesa in vsak kos mora biti od drugega drevesa. Stolec se mora delati 11 dni; začeti ga moraš po godu sv. Lucije. Ta čas moraš pri tem delu vedno molčati. Tudi ne smeš med tem časom moliti, še prekrizati se ne smeš. Vseh teh enajst dni moraš vsak dan napraviti del stola. Na sveti post, to je na dan pred Božičem, ga moraš pred solničnim vzhodom izgotoviti. Potem je treba stol nesti k polnočnicam, tudi to brez vsega govorjenja. Pri polnočnici moraš biti čisto vzadaj in moraš pri povzdigovanju na njem klečati. Med povzdigovanjem so namreč vse čarovnice tiste fare obrnjene s svojimi obrazi k glavnim vratom.

Če to drži, nam ne more potrditi niti Ripsov Ština, ki je pred nekaj leti napravil tak stolec po vseh navodilih ljudske vere.

Ripsov Ština je bil fant od fare. Ni ga bilo, ki bi ga ne premagal bodisi telesno ali pa z zvijačami. Takrat, ko je izgotovil čarobni stolec, je pod prisego obljubil, da bo tisti čarovnici, ki se bo med povzdigovanjem nazaj obrnila, dal potem zunaj cerkve, par krepkih zaušnic.

Imel je Ština v domači vasi svojo izvoljenko Zelnikovo Katrico, ki jo je nameraval v predpustu vzeti v zakon. Katrica je bilo dobro in pošteno dekle. Samo to je šlo malo v navzkrižje, da so nekaj smatrali ljudje njeno mater za čarovnico. Ština se za take marje ni dosti brigal, čeprav je verjel v čarovnice. Tudi Katrici je Ština to povedal, da bo delil čarovnicam pri durih zaušnice.

Prišla je sveta noč in Ština je nesel svoj stolec k polnočnicam. Čakal je tako dolgo pri vratih, da so vsi ljudje odšli v cerkev. Potem je odprl cerkvena vrata prav tiho, da ga niti verniki, ki so stali pri vratih, niso zapazili. Ko se je približalo povzdigovanje, je Ština pokleknil na stolec in mirno gledal po cerkvi, katera ženska se bo obrnila.

Že je pozvončkal strežnik in pokleknil za duhovnika, kar je pogledala nazaj Zelnikova Katrica, ker bi rada videla, ali njen izvoljenec res kleči na skrivnostnem stolcu in čaka na čarovnice.

«O, ti smola,» si je mislil Ština, ko je videl Katrico gledati nazaj, «ali si tudi ti čarovnica, kakor so pravili ljudje o tvoji materi. Vrag te vzemi! Tebe pa ne maram več!»

«Ko so potem prišli iz cerkve, je čakal Ština Katrico pri vratih in ji odštel takoj par zaušnic z besedami: «Tu imaš, čarovnica! Ne maram te več! Poišči in izberi si drugega ženina; najbolje je, da si izbereš čarovnika!»

Dekle se je spustilo v jok, a vse njene solze niso več omehčale babjevernega Ština — nikoli več. Še tisti predpust se je fant oženil z drugim dekletom. Katrici je šla krivica praznovernega Ština tako do srca, da je začela hirati in je kmalu umrla.

Matija Belec Bolfanski.

Odkritosrčno.

Sodnik: «Najprej ste ukradli postrvi, potem pa v prodajalni še mast.»

Obtoženec: «To se razume, da postrvi ni mogoče jesti brez masti!»

ZDRAVSTVO

Zdravljenje in postrežba bolnikov

Vsako rokodelstvo zahteva izučena strokovnjaka, le zdravništvo naj bi bilo tako enostavno, da bi smel vsakdo brez škode poskušati svojo umetnost na telesu svojega bližnjega. Saj še strganega čevlja ne zaupamo drugemu kakor izučnemu čevljarju. Vsakomur bo jasno, zakaj ni mogoče navesti zdravil za posamezne bolezni, kakor to delajo nekatere knjige kar po abecednem redu, ako malo premotrimo bolezni in zdravilstvo.

Vzemimo vzgled iz vsakdanjega življenja. V družini je nekdo obolen in ima bolečine v trebuhu. Gospodinja skuša zdraviti bolnika z domačimi zdravili, s čajem iz rož ter s tem in z onim, kar je kdo nasvetoval. Mogoče je, da po topli pijači bolečine nekoliko odnehajo, a se kmalu zopet ponove. Tako se izgublja dragoceni čas, bolnik ima morda vnetje slepiča in ko pride zdravnik in pošlje bolnika v bolnico, je bolezen že močno napredovala, do bolnice je pa marsikje tudi pot dolga in tako je prišel bolnik prepozno do operacije.

Takih vzgledov bi navedli lahko vse polno. Bodite torej previdni in ne zanašajte se na lastno znanje. «Nekaj pa vendar moram dati bolniku za prvo silo, ker zdravnik ni vedno pri rokah,» čujem to ali ono ženo ugovarjati. Nikakor nismo trdili, da moraš držati roke križem, ako kdo od družine oboli; celo dolžnost imaš, skrbeti za prvo pomoč. Pripravi bolniku dobro, čedno bolniško posteljo in skrbi, da bo njegovo počitka potrebno telo čimprej udobno počivalo, ter imej zavest, da si s tem že več storila za bolnika, kakor če bi šla iskat zdravil po raznih knjigah.

Kolikokrat zanemarjajo ljudje bolnika, ki se mu bolezen razločno pozna na obrazu, ga trese mraz in kuha vročina, je brez teka in izmučen, pa še vedno kakor senca lazi okrog hiše, se sili k delu ali ga pa celo drugi priganjajo na delo. Bolno telo si želi najprej počitka; saj vsi vedo, da tudi bolna žival poišče miren kotiček in leže k počitku. Slavniki zdravnik so celo svojim učencem priporočali kot glavno pravilo zdravilstva: prvo je, da ne škoduješ! Ugibati in na slepo srečo poskušati na bolniku učinek raznih pripomočkov, nasvetovanih od prijateljev, sosed in mazačev, se lahko bridko maščuje. Skrb za jed in za pijačo je prvi hip tudi odveč; če daš bolniku nekotnik mleka, mu bo za prvo silo zadostovalo in vsaj pri večini bolezni gotovo ne škodovalo, za žejo pa požirek dobre, čiste pitne vode ali oslajene z malinovim sokom. Pri vseh resnih obolenjih slast do jedi skoro vedno tako globoko pade, da bolniku vsaka jed smrdi. Takega bolnika ne smeš takoj začeti siliti z jedjo.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahlejevu,

Beograd

Kosovska ulica 18.

Spoštovani gospod! Toplo se Vam zahvaljujem za Vaše zdravilo «Radio Balsamika», ki sem ga porabil eno stekleničico. Pomagalo mi je toliko, da ne morem popisati svoje radosti in ne vem, kako bi se Vam zahvalil. Na kroničnem revmatizmu sem toliko trpel, da sem že mislil, da bom moral umreti. Obiskal sem vse zdravnike in kopalnice od leta 1920. dalje v našem kraju, toda brez uspeha. Sedaj po uporabljanju Vašega zdravila pa se počutim zelo svežega in za to se moram samo Vam zahvaliti.

Z največjo zahvalo in globokim spoštovanjem ostanem

Radič Kaludjerovi.

Preljina (srez Ljubički), novembra 1927.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ dr. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

Kdaj je treba iti po zdravnika? Za vsako malenkost ni potrebno in tudi ni izvedljivo, zlasti na deželi ne. Zagotavljamo pa gospodinjic: čim resneje bodo presojele tudi malenkosti, ki včasih niti niso malenkosti, tem manj pomot se jim bo pripetilo. Ne moremo popisati vseh znakov, s katerimi se začenjajo nevarne bolezni; med mnogimi vzgledi navajamo, da zaslužijo vse bolezni naše pozornosti, če se začenjajo z zvišano telesno toploto (nad 37,5 C): resna znamenja preteče nevarnosti so razne krvavitve, globoka nezavest, ponovno bljuvanje in obenem bolečine v trebuhu, združene z zapiranjem blata in vetrov ali celo vode, zelo otežkočeno, piskajoče dihanje, temne ustnice in višnjevkast obraz, zatekajoče noge, naglo hujšanje in podobno. Ob takih primerih je treba brez odlašanja iskati zdravnika.

Božični pozdravi naših fantov-vojakov

Zagreb. Vsem čitateljem in čitateljicam, zlasti dekletom, ki radi čitajo «Domovino», voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto slovenski fantje, služeči pri kr. policijski redarstveni straži v Zagrebu: Franc Vučanik (Dobova), Aleksander Lahovič (Sv. Peter pod svetimi gorami), Franc Zajc, Ivan Kotič (Dobova), Josip Reich (Ormož), Štefan Ocvirk, Ivan Emeršič (Sv. Margjeta niže Ptuja), Franc Voljčanšek (Stari trg — Videm).

Beograd. Božične pozdrave pošiljajo slovenski fantje pri I. znanstveni četni v Beogradu: Marko Rojec (Novo mesto), Franc Jevnikar (Šentvid pri Stični), Ivan Lamut (Dravograd-Meža), Franc Vučko (Ljutomer), Ferdo Mlakar (Dol pri Hrastniku), Štefan Vasle (Zalec).

Niš. Srčne pozdrave pošiljajo in žele vesele božične praznike ter srečno novo leto vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» slovenski fantje pitomci konjičke podoficirske šole v Nišu (Srbija): kaplarji pitomci: Adolf Nosan, Ivan Selšak (Ribnica), Franc Slapšak (Brežice), Anton Brodnik (Mirna), Rudolf Škvorc (Ptuj), Hubert Lužnik (Šoštanj); redovi pitomci: Alojz Hribar (Veliki Gaber), Miroslav Gregorc (Ljubljana), Ivan Jernejčič (Videm-Krško), Rudolf Bohak in Janez Horvat (Ptuj), Stanko Šmon (Domžale), Franc Tomanič (Jesenice), Frančišek Holc (Oblaki, Sv. Lovrene v Slov. goricah), Franc Podgorelec (Murska Sobota), Štefan Mujdrica (Bratonci) in kaplar pitomec Fran Zalar (Borovnica).

Kragujevac. Slovenski fantje, služeči v 4. četi I. bataljona 19. pešpolka v Kragujevcu (Srbija) žele vsem bralkam in bralcem «Domovine», osobito dekletom vesele božične praznike ter srečno novo leto: redovi Franc Rajar (Mirna peč), Jožef Jarc (Dobrnich), Franc Mikolič (Brsnice), Jožef Derganc (Straža).

Berane. Vsi vojaki okraja Črnomelj, ki služijo v Beranah (Črna gora), žele vesele božične praznike in obenem srečno in veselo novo leto svojim staršem, bratom in sestram, čitateljem in čitateljicam ter fantom in dekletom: Janez Matkovič (Golek), Mihael Panjam (Brdarci), Peter Rogina (Belji vrh), Štefan Vrtin (Breznik), Štefan Zalec (Zapodje), Josip Papič (Giršiče), Franc Vranešič (Tribuče), Leopold Novak (Griblje), Janez Jurajevčič (Kapljšče), Miko Muc (Zemelj), Matija Rus

Razlaga besede tiran.

Nejček je čital v časopisu besedo tiran.

«Kaj pomeni tiran?» je vprašal očeta, ki mu je odgovoril: «Tiran je tak človek, ki od drugih ljudi nasilno zahteva, da delajo tako, kakor sami ne marajo.»

Nejček je malo razmišljal, nato pa dejal: «Če je tako, potem ste vi, atek in mamica, tudi tirana.»

Kakor blisk.

Trgovec: «Ta avtomobil vozi kakor blisk...»

Stranka kupi avtomobil, toda že naslednjega dne ga pripelje nazaj, češ: «Rekli ste, da vozi kakor blisk. V resnici pa se ziblje kakor star invalid.»

Trgovec: «Kaj ne veste, da blisk ne gre nikdar naravnost?...»

(Dobravice), Josip Agnič (Tuševdol), Ciril Konča (Prapreče), Marko Obrman (Vidošiči), Josip Slanc (Berčice).

Divulje. Slovenski fantje mornarji mornariškega odreda v Divuljah pri Splitu pošiljajo mnogo pozdravov ter obenem voščijo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem čitateljem «Domovine», znancem in sorodnikom, posebno pa slovenskim veselim fantom in brhkim dekletom: narednik Ivan Koroša (diplomirani hidropilot, Maribor), podnarednik Franc Vičar (diplomirani hidropilot, Središče), mornarji: Rudo Zupanc (Toplice pri Novem mestu), Izidor Križan (Štrekljevec pri Semiču), Ivan Crnkovič (Banija pri Kočevju).

Kula v Bački. Gospod urednik, prosimo Vas, da daste tudi nam malo prostora. Najprej se Vam moramo prav lepo zahvaliti za redno pošiljanje «Domovine», katero zares radi čitamo ter jo vsak teden težko pričakujemo, ker nas obraduje s številnimi zanimivimi novicami iz domačih slovenskih krajev. Vsem bralcem «Domovine», vsem Slovincem in Slovenkam, stari in mladi, osobito rodbinam želimo vesele božične praznike in veselo novo leto 1928. slovenski orožniki: Franc Vrzel, Stevan Vučajnik, Alojz Kerlič, Josip Kaušek, Josip Ostir, Josip Suhač, Josip Trstenjak, Vladimir Kovačič, Karlo Kovačič in Franc Muršec.

Priština. Najlepše pozdrave in vesele božične praznike želimo veseli slovenski fantje, ki služimo daleč, daleč od svojih dragih pri 31. pp. v Prištini, vsem našim dobrim mamicam in očetom, bratom in sestram, našim vrlim dekletom in vsej naši lepi štajerski zemlji, a našim društvom kličemo še vedno kreпки bratski «Zdravo»: podnarednik Franjo Perko (Pragersko), kaplarji: Alojz Marš (Sv. Vid-Grobelno), Avgust Lorber (Maribor), Josip Petek (Loče pri Konjicah), Alojz Skale (Slov. Bistrica), Franc Brglez (Ptuj), Jožef Orač (Ponikva), Franc Hristan (Ponikva), Ludovik Kurnik (Ponikva), Franc Žmaher (Sv. Vid-Grobelno), Jožef Kos (Sv. Anton v Slov. Goricah).

Kovanci. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem slovenskim fantom in dekletom ter vsem ostalim Slovincem orožniki v južnih krajih: Franjo Lončarič, Franjo Žvegljč, Ivo Centrih, Ostoja Predojevič, Anton Korar, Alojz Bevc, Ludovik Medvešek, Anton Hosta, Janez Debevc, Blaž Merc, Dominik Kocjan, Janez Kastelic, Franc Sečnik, Alojz Rešnik, Josip Bolte, Franc Vesel, Jovan Škundrič, Leopold Škorjanc, Anton Čehič, Anton Boškovič, Jere Vlahov, Franc Ambrož, Janez Osvald, Alojz Hlede, Janez Fekonja, Jakob Žitnik, Jakob Verovšek, Janez Krenič.

Prizren. Fantje Slovinci, ki služimo pri 30. pešpolku v Prizrenu, želimo vsem domačim, staršem, bratom, sestram, fantom in dekletom, vesele božične in novoletne praznike, da bi jih veselo obhajali, čeprav ni nas doma. Osobito našim dekletom želimo mnogo zabave in veselja, a kadar jim bo najbolje šlo, naj se vsaj malo spomnijo na nas, ki služimo svoj rok daleč od njih: kaplari: Ivan Prah (St. Jernej), Jožef Arnšek (Krško), Anton Gabron (Sv. Peter pod svetimi gorami), Franc Kotar (Bučka), Alojz Starc (Rajhenburg), Franc Češnovar (Raka), Feliks Bregar (Hudenje); redovi: Ivan Kovačič (Bizeljsko), Stanislav Pavlin (Škocjan), Jožef Penca (Kostanjevica), Janez Kovačič (Maharovec), Joško Mencin (Drama), Janez Krulc (Kapele), Jože Jazbec (Sv. Peter pod svetimi gorami), Franc Neiger (Bizeljsko), Janez Prah (Sv. Duh), Franc Perc (Sv. Križ), Anton Perc (St. Jurij), Alojz Penič (Videm), Anton Komočar (Leskovec), Jožef Šribar (Cerklje), Franc Kolenc (Krško), Anton Grlovič (Kostanjevica), Franc Požar (Kapele), Franjo Požar (Kapele), Anton Verstovšek (Globoko), Alojz Boznek (Brežice), Anton Cekota (Ostrog), Franc Gorišek (St. Jernej), Janez Pavlin (St. Jernej).

Gjenovič. Slovenski fantje, ki služijo pri mornarici v Gjenoviču (Boka kotorska), želimo vsem čitateljicam in čitateljem «Domovine», posebno dekletom, vesele božične praznike in srečno novo leto mornarji: Božo Matkovič (Gradac — Bela

Krajina), Ivan Kolbezen (Črnomelj), Anton Bednarš (Zužemberk), Ludovik Švajger (Gradac — Bela Krajina), Rudolf Zupanc (Toplice pri Novem mestu), Valenčič Ivan (Ljubljana), Franc Spindler (Ljubljana), Karel Frank (Ljubljana), Stanko Purčoh (Ljubljana), Anton Marinko (Logatec), Valentin Jerena (Logatec), Aleš Šivec (Rakek), Anton Turk (Rakek), Jožef Starič (Jesenice), Ludovik Ravnik (Jesenice), Viktor Kirschner (Jesenice), Anton Žvan (Jesenice), Ivan Vrglez (Jesenice), Bruno Piščanec (Kranj), Andrej Zupan (Kropa), Franc Klasinc (Ptuj), Otmar Nerad (Maribor), Friderik Schnidlehner (Ljutomer), Mirko Horvat (Maribor), Ernest Zidarič (Ptuj).

Prešovo. Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem našim prijateljem in prijateljicam čuvaj v Preševu (Južni Srbiji): žand. kaplar Lovro Dolenc (Škofja Loka), Milan Škof (Maribor), Franjo Debevc (Dol), Miha Strajner (Velika Loka), Jože Kunič (Novo mesto).

Skopje. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto slovenski fantje, službujoči pri 21. pešpolku v Skoplju, vsem znancem in prijateljem, fantom in dekletom, mladim in starim: Martin Kočevar (Dragomlja vas), Janez Škof (Gornji Suhor), Janez Tomec (Bušinja vas), Franc Kraševc (Gornja Lokvica), Martin Pečarič (Drašiči), Anton Smrekar (Črešnjevce), Jože Plut (Vinji vrh), Josip Žugel (Dobravice), Matija Muc (Primostek), Jože Pašič (Štreklijevce), Jože Golobič (Radovica).

Preseka. Slovenski fantje orožniki v službi v Južni Srbiji žele vesele božične praznike in srečno novo leto vsem svojim sorodnikom, sorodnicam, čitateljem in čitateljicam «Domovine»: kaplari: Franc Klemenčič, Alojz Grebenc, Anton Nachtigal, Franc Šabeder, Josip Zupanič, Anton Klevišar, Alojz Stepišnik, Pavel Kos, Josip Zalokar, Jakob Šolar, Alojz Lavriha in Franc Florjančič.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O potovanju rastlin

Višje vrste rastlin se razmnožujejo ali po semenih ali po podzemeljskih debljih, kakor so gomolji, čebule, korenike itd. Vendar je zadnji način bolj izjemen, večinoma opravljajo to delo le semena. V ta namen so opremljena s pripravami, ki vzbujajo naše občudovanje. S temi pripravami se semena lahko gibljejo po zraku, vodi ali pa so prilagojena za razmnoževanje po živalih.

Mnoge cvetne rastline tvorijo sadove, v katerih je več semen, ki se ob dozoritvi posuše, razpočijo in semena ali polagoma spuste na prosto ali pa jih sunkoma raztresejo.

Posebno na daleč pa raztresajo semena oni sadovi, ki imajo semena opremljena s pripravami, da jih veter raznaša včasih na silne daljave. Take rastline so na primer orhideje. Te vrste rastlin obrodijo silne množine semen, ki so tako lahka, da jih je treba 120 do 150 za 1 gr.

Velika množina rastlin, večina trav in tako zvanih košaric, h katerim spadajo na primer kresnice in marjetice, imajo na semenih naprave, s katerimi jih lahko raznaša veter. Kadar so taka semena zrela, zadostuje že dih, da se

vsna na mah razprše. To lahko opazujemo na nešteti rastlinah naših travnikov. Že pri najrahljšem vetru se zdrže semena dalje časa v zraku. S tem se lahko prenašajo na zelo velike daljave.

Nekateri sadovi in semena imajo v to svrhu prirastke, slične krilom, ki jih nosijo po zraku bolje in varneje kakor nosi letalca najbistroumeje zgrajen zrakov. Med našimi domačimi rastlinami imajo take naprave na primer javor, jelša in bor. Včasih najde človek tako drevo daleč proč od svojih sodrugov. Če ne bi vedeli za opisane letalne priprave, bi se čudili, kako je to mogoče, tako pa vemo, da jim vsemodra narava tako bistroumno pomaga, da vzdržujejo in množe svoj rod.

Razmeroma redko pomaga pri raznašanju semen voda. To se dogaja zlasti pri rastlinah, ki rastejo na visokem pogorju. Ko narastejo hudourniki, prinašajo v dolino semena teh rastlin.

Rastlina pa se ne ustraši niti potovanja po morju. Semena rastlin, ki rastejo po obalah morja, redno raznašajo morski tokovi na druge obale, kjer pod ugodnimi pogoji vzklijejo. Kako je mogoče, da jih morska voda ne uniči? Tudi za to je modra narava poskrbela. Odela je semena ali z lupino ali pa z lasmi, ki jih ščitijo, da jim morska voda ne more škodovati.

Prav tolike važnosti kakor veter in voda, so živali kot raznašalke semen. Mesnati sadovi služijo nekaterim živalim za hrano. Zlasti ptiči se žive na ta način, pa tudi nekateri sesavci. Žival použije seme in prebavi, kar je prebavljivo, pravo seme pa, ki je neprebavljivo, pa gre od nje in vzklije v novo rastlino. Na ta način nudijo rastline živalim hrano, a za protiuslugo jim te raznašajo semena in pomagajo množiti njih rod. Mar ni to presenetljiv primer vzajemne pomoči med rastlinstvom in živalstvom? Kaj bi pa tudi počele nekatere rastline brez živalske pomoči? Popolnoma so navezane nanjo, brez nje bi bil njihov rod zapisan smrti. Drevesa, grme in druge rastline najdemo tudi na nepristopnih visokogorskih stenah. Čudili bi se, kako so tja zašle, če bi ne vedeli, da so ptice zanesle tja seme.

Živali pa raznašajo semena tudi še na drug način. Nekatera semena so opremljena namreč z bodicami in ščetinami ali s kako lepljivo snovjo. S temi pripravami se obesijo na volno ali perje in živali jih nevede raznašajo in tako pomagajo rastlinam v boju za njih obstanek.

Že tak kratek pogled na različne načine raznašanja semen nas uči, kako se vse, kar živi, bori za obstanek in razmnožitev. Res je, da tudi v naravi zmaguje tisti, ki je, da se po človeško izrazimo, bolje oborožen, ki ima boljša sredstva, s katerimi se bori za svoj obstanek. Videli pa smo tudi vzajemno pomoč. Živali in rastline si vzajemno pomagajo, da si ohranijo rod. V tem je mnogo sličnosti s človeškim življenjem. Človek sam zase ne pomeni dosti. Vse, kar je in kar je storil, je dolžan družbi, v kateri živi. Sele takrat, ko so se začeli ljudje združevati v skupine, v narode in države, so mogli v izobrazbi res napredovati. Sele takrat je postal napredek posameznika koristen za celoto in potomci so lahko gradili na tem, kar so predniki izumili in dovršili. Mar nas ne uči tega narava sama? Pokazali smo le primer pri rastlinah in videli, da sta le v vzajemnosti moč in uspeh.

vrat. Vrat se lahko odrgne tudi ob suknji ali dežni plašč, zlasti če je že ponošen. Za nezadostno prasko na vratu se navadno nihče ne zmeni in ko jo pokrije hrasta, se kaj rado pripeti, da se z britvijo znova ranimo. Na rani se naredi nova hrasta, ki je čez nekaj dni zopet pri britju nehotno odstranimo, in tako se ta proces nadaljuje vse dotlej, dokler se ne pojavi na vratu tvor.

Bakterije, ki pridejo tem potom na vrat in pozneje dalje v telo, so v zraku, v prahu, v nesnagi in na naši koži. Dokler ne pridejo do kake rane, so neškodljive. Najraje se držijo na ovratnikih suknij, telovnikov in kožuhov, ki jih, žal, zelo redko pošteno osnažimo in navadno nikoli ne peremo.

Ženske doslej niso bile podvržene tej bolezni, ker so imele dolge lase in ker je bila tudi njihova obleka drugače prikrojena kakor moška. Las na vratu si ženske niso strigle in zato bakterije niso mogle do kože. Zda, ko nosijo ženske deške frizure, si dajo navadno briti tudi vrat in tako je bakterijam pot odprta. Ženske so se tudi glede obleke prilagodile moškim. Namesto finega tenkega blaga, ki se je dalo prati, nosijo obleke iz trpežnega blaga z ovratniki, ki zelo spominjajo na moške ovratnike. Tako so se pojavile razne kožne bolezni tudi na ženskih vratovih in število takih obolenj med ženskami je vedno večje.

Kako se ubranimo tvorov in raznih drugih kožnih bolezni na vratu? Predvsem je treba paziti na čistoto. Umivati si moramo roke in vrat z dobrim milom, občutljivih delov vratu ne smemo nikoli briti in končno je treba posvečati vso pozornost perilu in obleki. Ovratnik ne sme imeti ostrega roba, ne sme biti pretrd. Težje je odstraniti nevarnost okuženja potom ovratnikov suknje, svršnika in dežnega plašča. Te ovratnike bi morali večkrat kemično čistiti, prati in razkužiti, poleg tega pa je dobro nositi okrog vratu šal, tako da se koža ne odrgne.

Razvoj čustva in razuma pri otroku

Otrokova duša je zmožna različnega razpoloženja, ki se iavlja z različno močjo in vpliva na njegovo mišljenje in hotenje. Ako ni čustveno življenje od zgodnje mladosti usmerjeno v pravo smer, ne obvarujeta človeka ne znanost in ne bogastvo, da bi ne zašel na stranpota. Zato je glavna stvar vzgojitelja, da vodi čustva v pravo smer in vadi otroka z besedo, dejanjem in zgledom v premagovanju in samozatajevanju.

Razum in čustvo se morata izpopolnjevati. Ako vzgoja bolj vpliva na čustvo kakor pa na razum, postane otrok preveč občutljiv in razdražljiv. V takem primeru naj mati prav nič ne vpliva na razvoj čustva (veselja, žalosti, ljubezni), ker je to že samo po sebi dovolj razvito. Raje naj s primernimi vprašanji in razlago vpliva na razum.

Vzgoja zgolj razuma ali prevelika strogost pa povzročata nekako topost napram vsem vtisom in napravita otrokovo notranjost trdo in suhoparno. Tako vzgojo je treba izravnati s tem, da se vpliva na otroka na mil, dobrohoten in ljubezniv način, kar gotovo sčasoma otaja mrzlo notranjost. Tako je treba otopenost in pretirano čustvenost v enaki meri zadrževati.

Deklice so navadno bolj čustvene kakor dečki, zato pri njih ni treba še posebnih vzgojnih vplivov za razvoj čustva. Pri njih je mnogo bolj na mestu vzgoja razuma. Dečki pa so navadno bolj trdi, zato jih je treba navajati k ljubeznivosti, dobrodušnosti ali vsaj k obzirnosti napram vsem, zlasti pa nasproti sestram, katere navadno zapostavljajo.

Največji vpliv pri tej vzgoji imasta lepo urejeno družinsko življenje in prijazna otrokova okolica. Kjer žalostne domače razmere tlačijo vse družinske člane, tam usahne čustveno življenje otrok že v kali. Materina ljubezen pa je središče ljubezni, veselja in sreče v otroški dobi, četudi družina ne živi v izobilju. Otroka je posebno treba varovati pred silnimi zunanji vtisi, ki bi mogli spraviti njegovo notranjost iz ravnovesja. Nikoli ga ne sramotiti pred drugimi, raje mu pomagati iz zadrege, sicer postane nezaupen

ŽENSKI VESTNIK

Deška frizura škoduje vratu

Navadno vidimo moške, da hodijo z obveznimi vratovi. Moškim se naredi na vratu tvor in oteklina, ki se pogosto gnoje in povzročajo hude bolečine. Zanimivo je, da je bila ta bolezen do novejšega časa nekaka predpravica moških. Sele zadnje čase se pojavljajo tvor na vratu tudi pri ženskah, in to skoro pogosteje kakor pri moških. Kje tiči vzrok? Zakaj so se pojavljali tvor doslej samo pri moških? Ta bolezen je

nalezljiva. Bakterije, ki pridejo v vrat, se pojavijo najraje tam, kamor imajo neoviran dostop in kjer najdejo dovolj hrane. Posebno prikladen jim je moški vrat, ki ni zakrit od lasov in je torej izpostavljen raznim nezadostnim ranam in praskam. Moški nosijo tudi trde ovratnike, ki na vratu pritiskajo na kožo tako, da se čisto odrgne. Bolezenske kali (bakterije) se pilepijo najprej na take praske, potem pa zlezejo počasi globoko v

in zakrknjen. Verno je treba opazovati, kam se nagibljejo otrokova čuvstva in kako se javljajo, da je mogoče že zgodaj izruvati vse slabe strani, ki se pokažejo pri otroku.

Za kuhinjo

Krompirjevi opečenci. Olupi sirov krompir in ga zribaj. Kar se vode nateče, jo odlij in porabi za juho. Na eno skodelico zribanega krompirja ubij po eno jajce in primešaj pol male skodelice moke. Osoli in komur je všeč, naj pridene malo čebulnega soka ali drobno česna za duh. Premešaj dobro moko in zajemaj testo z žlico ter pokladaj na razgredo navadno železno ponev. Namaži ponev prej z mastjo. Ko se kupčki opečejo po eni strani, jih obrni še na drugo stran. V desetih minutah so opečeni na obeh straneh. K tem opečencem spada jabolčna omaka ali pa ocvrte srednje tanke plasti slanine. — Namesto krompirja lahko vzameš samo moko, med katero pa moraš presejati pecivni prašek. Dodaj tudi žličko sladkorja in mleka. Za izpremembo lahko zamešaš vmes par drobno sesekanih jabolč, katera potresi s sladkorjem in cimatom. — Za opečence iz riža uporabi po eno jajce na vsako skodelico kuhanega riža. Premešaj in pokladaj na ploščo, kolikor zajmeš z žlico.

Štruca iz jeter. Skuhaj kilogram telečjih ali svinjskih jeter in osminko kilograma slanine. Kuhaj polahko in pusti, da se voda do malega povre. Zmelj eno čebulo, eno zeleno papriko, kuhana jetra in slanino. Dve trdo kuhani jajci zreži na kocke. Posoli in potresi malo popra ter eno skodelico drobtin. Vmes ubij še dve jajci ter stlači vse skupaj v obliko štruce. Namaži z mastjo podolgovato posodo, potresi jo še s krušnimi drobtinami ter napolni z zmletimi jetri in drugim. Postavi v pečico (ror), kjer naj se peče skoro eno uro. Pečica naj bo vroča kakor za kruh. Med pečenjem parkrat zalij s tisto juho, v kateri so se jeterca kuhala, da se vsa porabi.

Sladke pomarančne lupinice. Razreži štiri pomaranče, vsako na štiri dele. Vsako četrtino olup tako, da bo ostal cel olup. Bela kožica se lahko zraven pusti, ker se pozneje postrga proč. Te olupke moči v vodi četrti ure, potem pa vodo odlij proč in zalij s čisto vodo, da so vsi olupki pokriti. Kuhaj lupine do mehkega. Prebodi jih z vilicami, da se prepričaš, če so dovolj kuhane. Poberi olupke iz te vode in z ostro žličko postrgaj, kar je bele kožice. Rumen olupki pa zreži s škarjami na ozke rezance. Zmeri tisto vodo, ki je ostala od kuhanja olupkov, in ako je ni za eno skodelico, pa ji dolij toliko druge vode, da bo skodelica baš polna. V to vodo deni dve skodelici sladkorja in kuhaj tako dolgo, da se naredi kroglica, ako kaneš kapljo te zmesi v mrzlo vodo. V tako zmes stresi pomarančne zrezke ter jih kuhaj polahko, dokler skoro vsa mokrota ne izhlapi. To potrebuje dobrih deset minut vrenja. Stresi vse skupaj na redko cedilo, da se more odcediti, kar je odveč zmesi in da ostanejo bolj suhi zrezki na cedilu. Dobro odcejene zrezke povlajaj v suhem sladkorju, razdeli, da se ne bodo sprijeli, ter pusti nekaj časa razgrnjene na voščenem papirju. Suhe zrezke shrani v kozarcih.

Praktični nasveti

Prezimovanje fuksij najboljše uspe v nekurgeni sobi. Tudi se lahko fuksije začasno vsade brez loncev v prst v kleti, ki pa ne sme biti zelo vlažna. Preko zime morajo fuksije počivati. Zalivaj jih le malo in samo v toliki meri, kolikor je potrebno, da les ne ovne, listi pa naj odpadejo. Pomladi, čim opaziš, da hoče rastlina poganjati, presadiš fuksije v svežo prst, obrežeš poganjke precej močno in postaviš rastlino spočetka k solnčnemu oknu v sobi.

Odstranitev zelenega volka. Zeleni volk, ki se napravi na bakrenih predmetih, se lahko odstrani potom drgnjenja z mešanico iz prav drobnega peska in močno razredčenega kisa.

Plesnoba na konzerviranem sadju previdno odstrani in preko sadja natrosi za osminko palca kebelo plast čistega sladkorja.

Madeže od loja in sveč odpravimo na ta način, da razgrevamo kepice vate na plamenu in kolikor mogoče vroče pritisnemo na madež, tako da vata loj popije. Pozneje osnažimo dotično mesto še z bencinom ali pa z etrom.

Kako se čisti pleteno pohištvo. Pletenih stolov ne smemo umivati z milnico, ampak s slano vodo. Milnica naredi vrbovje rumeno, medtem ko ostane lepo belo, če ga umijemo s slano vodo. Izberi si solnčen dan za to delo, da se stoli lahko na solncu do dobra posušijo.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Poljansko božično pismo

Gorenja vas, pred Božičem.

Mar ne mislite, da v dolini spimo, ker se že dalje časa nismo oglasili v «Domovini». Na Stefanovo bo naš marljivi Sokol zopet priredil članom in prijateljem ter vsem, ki so dobre volje, lepo prireditve. Igrala se bo igra «Vrtinec» in ker bo ta dan pričel tudi predpust, bo po vrhu dodana še burka za smeh. Po igrah prosta zabava. Tedaj ta dan v Sokolski dom!

Dne 1. decembra smo imeli istotam prav lepo, za ta dan primerno prireditve. Z lepim nagovorom in igro «Na kraljev dan», katero so igrali naši mali. Vsem navzočim sta govor in igra zelo ugajala.

No, tudi na Miklavža nismo pozabili. Igrali so otroci in odrasli «Božično bajko» s prav dobrim uspehom. Kakor vidite, ne dremujemo, temveč smo budni, vztrajni in delavni. Pridati je še, da je Sokol pridobil v zadnjem času še tamburaški zbor, katerega vodi učitelj brat Krapež.

Prvi sneg, ki je bil zapadel pred mesecem, je kmalu skopnel. Zdaj smo dobili novega; ta naj bi pa ostal par mesecev, da bi se zemlja odpočila pod njim in da bi opravili zimska dela, posebno spravlanje drv s hribov, kar se da napraviti le po snegu.

Žirovska elektrarna se dobro in naglo popravlja. Pri delu se je zgodilo že tudi nekaj manjših nesreč. Ljudje so se silno navadili na električno luč, kar kaže poljanska elektrarna, ki je v zadnjem času svoje omrežje izdatno razširila. Bati se je bilo, da ne bo mogla oddati toka, a kakor vse kaže, ga bo nazadnje še zmanjkalo.

Obmejna četa v Gorenji vasi je dobila svoje lastno poslopje, v katero se je že vselila. Žal, smo tako blizu meje, kar ni dobro za dolino. Zadnjič je šla neka gospodična, ki biva tu v dolini pri sorodnikih, v Vipavo na pogreb svojega očeta. Padla je v roke fašistom in je ne puste nazaj. Naši rojaki na oni strani silno trpé, saj se komaj smejo gibati.

Menda bodo pomladi vendar pričeli z nadaljevanjem dela na šoli v Gabrku med Poljanami in Škofjo Loko. Pod streho so jo spravili že leta 1914., ko je nastala vojna. Da se tedaj ni delo dovršilo, so kriva takratna šolska oblastva.

Naša dolina slovi tudi po svojih znamenitih lovcih. Celo naš pokojni rojak dr. Ivan Tavčar je bil vnet lovec. Kot lovec je obredel vse naše gore in griče, katere je potem ovekovečil v svojih povestih iz doline. Lovsko veselje, da ne rečemo strast, je vkoreninjena v naših lovcih, katerih je menda več kakor divjačine. Če se prisluškuje pogovorom, ki jih imajo med seboj, je kaj zanimivo: Eden je boljši «šič» od drugega; ta vse zadene, oni vse zgreši.

Pa še drugič kaj. Vsem bralcem in bralkam «Domovine», zlasti vsem Poljancem, vesele božične praznike in srečno novo leto!

Deveta obletnica Goriškega vrha pri Dravogradu

Gorice pri Dravogradu, v decembru.

Pred devetimi leti pri nas nihče ni poznal Goriškega vrha. Zavedni ljudje ga tudi danes ne poznajo. Le, žal, da je zavednih ljudi pri nas prav malo. Goriški vrh je nekak «špicname»

našega kraja, katerega so nam vsilili staroavstrijski nemškutarji, in to ob začetku nove države SHS. Pravo ime našega kraja je Gorice, kakor je napisano na vsakem zemljevidu in vsaki knjigi, ki je starejša ko devet let.

Tega vfihotapljenega imena, ki so ga izkovali staroavstrijski nemškutarji iz Gorizenberga, so se začeli naši ljudje zelo hitro posluževati in ostalo je nam kot spomenik na avstrijske Gorizenberg. Zalostno je, da se ga poslužujejo tudi oni, s katerimi smo že v stari Avstriji skupaj hodili v že tedaj slovensko šolo, in so pozabili, da so morali tako lepo razločno vsak v svoj zvezek zapisati: Gorice, dne tega in tega leta 1906. Po malem bodo naši ljudje še na svoja krstna imena pozabili.

Namesto da bi naši ljudje to skovanko opustili in odpravili, smo pa dobili še tablo z napisom Goriški vrh, in to menda za deveto obletnico Goriškega vrha. No, pa naj bo, saj je tabla nabita na najbolj klerikalni hiši.

Vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» v našem kraju želim srečno novo leto! L. P.

ZANIMIVOSTI

Zgodovina smrtnih kazni

Po vsem svetu so razdeljeni ljudje na dve struji: ena za odpravo, druga za obdržanje smrtnih kazni. Tudi v Jugoslaviji se često čujejo glasovi za odpravo te vrste kazni. Kolikor nam je znano iz zgodovine, je ta način kazni vedno obstojal, in to pri vseh narodih. Ze prerok Mojzes je rekel na gori Sinaj: „Oklo za oko, zob za zob!“ K temu so priložili naši predniki še pravilo, naj se grešniku kaznuje ud, s katerim je grešil. Enako so pojmovali pravico stari Perzijci, Egipčani in stari Grki. Mohamed je učil: O, vi verniki, za umor vam je dana in predpisana pravica maščevanja!

Da se je to načelo tudi dobesedno izpolnjevalo, za to so skrbeli prav tako sodniki v Izraelu kakor sodniki ob sveti reki Gangesu, ob Nilu, v Rimu, v Atenah in drugod.

Smrtne kazni v starih časih so bile strahovite. Le pri starih Egipčanih je bila ta kazen malo milejša. Pod vladno kraljev Aktisana in Sabakona je bila smrtna kazen celo popolnoma odpravljena. Zato pa je prvi ukazal na smrt obsojenim hudodelcem porezati nosove, drugi pa jim je smrtno kazen izpremenil v dosmrtno prisilno delo. Tudi indijski kralj Akoka, ki je umrl leta 226. pred Kristusom, je odpravil vse smrtno kazni, ki so jih uveljavili njegovi predniki, kar pa ga vendar ni zadržalo, da ne bi dal svoje nezveste žene zmečkati v velikem možnarju. Njegovi nasledniki pa so pričeli zopet s tako silo vihteti „meč pravice“, da so včasih ukazali pokončati prebivalce celega mesta zaradi zločina, ki ga je zakrivil samo eden izmed njih.

Grozne smrtno kazni so izvrševali stari Izraelci in Perzijci. Usmrtili se je vršila navadno z odsekanjem glave ali pa s kamenjanjem; če so zakrivali obsojenci težje zločine, so jih žive pokopavali, križali ali pa jih devali iz kože pri živem telesu. Včasih so tudi obsojenca zmleli med mlinskimi kamni ali pa so pripognili k tlom vrhove dveh dreves, med katera so privezali obsojenca. Na dano znamenje so presekali vrvi, ki so držale drevesi k tlom, na kar sta drevesi šinili z vrhovi kvišku ter obsojenca raztrgali na dvoje. Tudi strašna kitajska kazen prežaganja človeka po dolgem je bila strašna. Stari Izraelci so poznali in uporabljali skoro vse smrtno kazni: kamenjanje, križanje, pokopavanje živih, sežiganje na grmadi, trenje s kolesom in drugo.

Stari Grki so po izraelskem vzgledu usmrčali obsojenca s kamenjanjem, križanjem, lomljenjem udov, z obglavljanjem in obešanjem. Za naj-sramotnejšo smrt je veljalo obešanje. Smrtna kazen je bila pri Grkih nekaj časa uveljavljena celo za one, ki so pili vino, nemešano z vodo, za poljske tatove in druge manjše zločine.

Zelo barbarske in številne so bile smrtno kazni pri Rimljanih. Po rimskem cesarskem

Ali ste že član «LJUDSKE SAMOPOMOČI»?

Ako ne, prosimo, čitajte tozadevni današnji oglas!

pravu so zašili človeka, ki je umoril svojega očeta, v vrečo in ga utopili. Požigalce so Rimljani zažigali, krivoprišežnike so pehali z visokih pečin v globino, grešne vestalke (duhovnice) so žive pokopavali, poljske tatove obešali, ostale grešnike, ki so jih zalotili pri kakem prestopku, pa so križali, obglavljali ali pa so jih tolkli v možnarjih.

Ko je bila rimska republika v svojem polnem cvetu, so bila vsa državi nevarna dejanja kaznovana s smrtjo. Tako je dal na primer konzul Manlij obglaviti svojega lastnega sina, ker se je udeležil nekega prepovedanega boja, čeprav je izšel iz njega kot zmagalet. Porcij je odpravil smrtno kazen za svobodne Rimljane, Sula pa jo je zopet vzpostavil za morilce in zastrupljence. Za vladanja trinogov Kaligule in Nerona je postal Rim pozorišče divjanja krvnikov in rabljev. Žrtve teh neusmiljenih tiranov so bile pomorjene na najgrozovitejše načine; obsojence so zašili v živalske kože ter jih metali divjim zverem, pribijali so jih na križ ali pa so jih povijali v slamo ter na kole privezane sežigali, da so nesrečne žrtve služile podivjani sodrgi kot žive plamenice.

Nečloveška je bila smrtna kazen, ki jo je moral pretrpeti Doza, voditelj ogrskih upornih kmetov. Njega so posadili na razbeljeni prestol, okrog njega pa so nagnali njegove izstradane tvariše, katere so nagovarjali, naj jedo od njegovega mesa, če hočejo biti svobodni. „Prokleti psi!“ je zaklical Doza svojim šestim tovarišem, ki so res ugriznili v njegovo meso. To so bile edine besede, ki jih je izrekel mučenik.

Posebno je cvetelo krvniško zverinstvo v srednjem veku. Za zločin izdaje ali razžaljenja veličanstva so krvniki ljudi razčetrtili na štiri dele. Polblazni Damiens, ki je leta 1757. kralja Ludovika XV. z nožem neznačno ranil, je bil razčetrten, toda prej je moral prestati še neštete strašne muke. Najprej so ga ščipali z žarečimi kleščami, polivali so ga z vrelim oljem, nato pa so privezali njegove roke in noge k štirim konjem, katere so potem pognali na štiri različne strani. Hlapci, ki so poganjali konje, so imeli ukaz, naj ne poženo preveč, temveč samo toliko, da so nesrečnika raztezali ure in ure ter mu iztegnili kite in ude v neverjetno dolžino. Raztrgali so ga šele po dolgem in nečloveškem mučenju.

Strašna kazen je bila tudi ona, ko so srli obsojencu ude s kolesom. Leta 1555. so nekemu morilcu v Saganu odsekali roko, ščipali ga z razbeljenimi kleščami, nato so ga pa nasadili na kol. Leta 1603. so neki detomorilki v Labau-u predrli prsa in srce z ostrim kolom. Leta 1513. je mojster Diepolt, krvnik mesta Nürnberga, izjavil svetu mestnih očetov, da ne bo več nasajal zločincev na kol, češ, da ne more več prenašati pogleda na njihove muke. Lovske tatove so privezali na hrbte jelenov ter nato prestrašene živali izpustili. Razumljivo je, da sta na ta način človek in žival žalostno poginila.

Strahotno kazen so si izmislili v srednjem veku za kvarljivce dreves. Takega človeka so prijeli, ga privedli k drevesu, mu iztrgali popek iz telesa ter popek pribili na drevo. Nato so nesrečnika gonili z udarci bičev toliko časa okoli drevesa, da so se mu iztrgala iz trebušne votline vsa čreva, ki so se držala na drevesu pribitega popka. Dvoženstvo se je prav tako kaznovalo s smrtjo. Takega nesrečnika so presekali v dva dela ter vsaki njegovi ženi poslali v hišo po en del.

Kakor je smrtna kazen za težke zločine morda tudi opravičljiva, toda proti mučenju se upira notranjost vsakega človeka, ki res po pravici nosi človeško ime. V pre mnogih primerih je ta krutost izvirala od sadizma (abnormalno poželenje po mučenju ljudi ali živali). Ni dvoma, da je bilo mnogo sadizma v starih in srednjeveških zakonodajalcih, ki prečesto niso imeli v sebi niti za zrnce usmiljenja, a so sami prav tako zaslužili smrt kakor zločinec. Za, da se cerkve, ena kakor

druga, tej krutosti niso upirale in so v srednjem veku celo odobravalе zažiganje „čarovnic“. Le počasi se je smrtna kazen omilila, tako da danes obsojenca brez mučenja čim hitreje usmrte. Po nekaterih državah so smrtno kazni sploh odpravili.

Koliko je človeških plemen na svetu

Najbolj razširjeno je kavkaško (belo) pleme.

Četudi je človek po zunanji in duševnih zmožnostih zelo različen, je v svoji sestavi vendar eden in isti, naj živi na severnem tečaju ali pa v vročini ob reki Kongu. Tega kakor onega človeka povzdiguje ta um in govor visoko nad živali. Sicer ima naše telo v mnogem enako ureditev, kakor jo nahajamo pri najbolj razvitih živalih, pri sesavcih, toda že posamični človeški udje kažejo odlično prednost človekovo nad še tako popolno živaljo.

Sedež razuma so možgani, ki so pri človeku popolnoma različni od živalskih. Najbolj duševno zaostalega divjaka črepinja ima več možganov in bolj razvitih v sebi kakor pa lobanja najrazumnejše živali. Razum pri človeku je tako različno razvit, prav tako različen med pripadniki enega in istega plemena, da, celo med člani ene in iste družine, kakor je človeški rod sam na sebi različen glede svoje zunanosti. Deli se namreč na petera plemena, ki so naslednja:

Kavkaško pleme, ki se odlikuje po ravnobiznih čeljustih, beli koži, zardelih licih, mehkih rjavih ali črnih laseh, močni bradi, podolgastem obrazu in po lepem čelu. Duševno je to pleme med vsemi najbolj nadarjeno in telesno najlepše. Semkaj spadajo skoro vsi Evropci, zapadni Azijci in severni Afričani.

Mongolsko pleme obsega ljudi rumene ali rumenorjavnaste kože, črnih, tankih las, slabe brade, širokega obraza in štrlečih kosti v licih. Nos je majhen in top, oči so poševno vrezane in zelo ozke. K temu plemenu se prištevajo narodi Srednje Azije, Kalmiki, Kirgizi, Mongolci, Kitajci, v Evropi živeči Madžari in v Evropi ter v Ameriki živeči Laponci in Eskimi.

Etijsko ali črno (zamorsko) pleme ima črno polt, kodraste, volni podobne lase, ozko glavo, štrleče čeljusti in nazaj potisnjeno čelo. Nos je top, ustnice debele in zabuhle, zobje naprej štrleči. Zamorci po vsej Afriki razen severne pripadajo semkaj. Kakor je podnebje, kjer žive, so več ali manj črne kože.

Indijsko ali ameriško pleme je rdečebakrene polti, nizkega čela, štrlečih kosti v licih, gladkih črnih las in slabe brade. Tu sem spadajo prvotni prebivalci Amerike, tako zvani Indijanci.

Malajskega plemena člani so ljudje popolnoma rjave kože in črnih kodrastih las. Nos imajo širok, ustna velika, čelo pa nekoliko zbočeno. Stanujejo na otokih Južnega morja in v Avstraliji. Pravimo jim Malajci.

Samo po sebi je umljivo, da se zaradi pomnoževanja človeškega rodu, zlasti po deželah, kjer prebiva več plemen, kakor na primer v Avstraliji in Ameriki, plemena večkrat pomešajo med seboj. Tudi kavkaško pleme se je pomešalo v Ameriki z zamorskim plemenom ter je iz tega nastalo mešano pleme, Mulati imenovano. Drugi Evropci so se zopet družili z indijanskim plemenom, kar je dalo postransko pleme, Mestici imenovano. Tudi Američani in Afričani so združeni ustvarili novo podrejeno pleme Zambos. Otroci Evropeca in Mulatinje se imenujejo Terceroni, oni Evropeca in Tercerone Kvateroni. Kreoli so potomci Špancev in Portugalcev, rojeni v

Južni Ameriki. Vseh ljudi na zemlji je okoli 1500 milijonov.

× **Afganistanski vladar potuje po Evropi.** Afganistanski kralj Amanula je odšel na veliko potovanje po Evropi. Ko je odhajal, je izjavil, da bo Afganistan ohranil svojo samostojnost samo tedaj, ako si bo prisvojil zapadno evropsko kulturo. Njegov poset Evropi je zanimiv, ker je on prvi vladar iz daljnih krajev Azije, ki prihaja v Evropo. Kralj je odpotoval iz glavnega mesta Kabula s svojo ženo Turajo in velikim spremstvom. Celo dvornega norca ima s seboj.

× **Rudolf Habsburški ni izvršil samomora, nego je bil ubit.** Novinar Josip Penizek, ki je živel dolgo časa na Dunaju, objavlja v knjigi svojih političnih spominov zelo zanimive podatke o smrti prestolonaslednika Rudolfa Habsburškega. Profesor dunajskega vseučilišča Albert, ki je bil istotako češke narodnosti kakor Penizek, je tri dni po smrti Rudolfa pripovedoval, kako je Rudolf umrl. Grof Baltaczi, varuh baronice Marije Večere, Rudolfove ljubice, je prišel v lovski grad Meyerling, kjer je bival Rudolf z Večero. Tam je prišlo med obema do prerekanja, pri čemer je grof Baltaczi zgrabil na zidu lovsko puško ter razbil Rudolfa s kopitom glavo. Profesor Albert je bil pozvan naj popravi razbito lobanjo, da se bo tako prikril uboj in se raje razširila vest o samomoru. Obenem je profesor moral podpisati protokol, da o dogodku ne bo črnil nikdar besede.

× **Svetovna produkcija zlata.** 600 ton znaša letna produkcija zlata na svetu. Najvišja je bila leta 1915. s 710 tonami. Potem je šlo tako naglo navzdol, da je znašala leta 1922. komaj 170 ton. Vojna in povojna leta so omejila uporabo zlata in tudi število delavcev v zlatih rudnikih. Leta 1923. je pa produkcija zlata začela zopet naraščati ter je dosegla sedaj letnih 600 ton.

× **Ognjenik so zasuli.** Nekim nemškimi inženjerjem v Nicaragui se je posrečilo, da so z ogromno količino peska, ki so ga vrgli v žrela bljuvajočega ognjenika Santiago, onemogočili njegovo kvarno delovanje. Santiago je prizadeval z bljuvanjem strupenih plinov ogromno škodo kavrnim nasadam, ki so sedaj varni. V okolici ognjenika je čutiti rahle potresne sunke.

Zdravljenje

in krepitev organizma.

Človeški organizem ostane zdrav, mlad in sposoben za delo samo dotlej, dokler njegove življenske žleze normalno funkcionirajo, to je, da so zdrave. Bolne ali oslabele žleze ne preskrbujejo organizma z energijo tvornim fermentom, rali česar zastaja reden obtok krvi in izmena materij; v organizmu se poraja mokrotna kislina, urati in drugi strupi, ki izsilijo slabost, razne bolezni, prezgodnja ostarelost, onemoglost in smrt. No, na srečo so svetovni učenjaki (Broun-Sekar, Karno, Voronov) dokazali, da bolni, oslabei ali nemočni organizem po fiziološkem ekstraktu živalske žleze, kakor je «Kalefluid» D. Kaleničenko, zopet ozdravi ter postane zopet sposoben za delo, ker

«Kalefluid» D. Kaleničenko

pomljuje vse elemente organizma, vrača moč in zdravje, regulira delo vseh organov in žlez, a tudi izmenno materij, razkrajja in odpravlja iz organizma mokračno kislino, urate in druge strupe, ki nosijo v sebi bolezni, nesposobnost za delo, starost in nato smrt.

Po zdravljenju s «Kalefluidom» poneha neurastenija, slabost, bolezni in hitro so odpravljene tudi prejšnje bolezni; oslabei človek postaja zopet zdrav, sposoben za delo in uživa zopet vse radosti mladih let. «Kalefluid» je odlikovan z mnogimi nagradami v Parizu, Londonu, Bruslu, Firenci in Rimu: pet «Grand Prix» ter velika zlata kolajna na izložbi v Rimu leta 1927. «Kalefluid» se prodaja v lekarnah in drogerijah. Pošilja se po povzetju. Ekspedicija brezplačna. — Za Francosko: Société «Kalefluid» D. Kaleničenko, 7, rue de la Quest Neully fur Seine pres Paris. — Za Angleško: Generala Agency of «Kalefluid» 65. Harrington Gardens, London, S. W. 7. — Za Ameriko: Bibikof. 7934. Belle av. Detroit Mich., U. S. A.

Literaturo «Pomlajenje in zdravljenje organizma» se pošilja vsakomur brezplačno in franco. Naslavljajte: Beograd, Katičeva ulica št. 1, Miloš Marković.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Vrag je odnesel njegovo truplo.

V nekem protestantovskem župnišču menda tam v deveti deželi, so v svinjaku svinje zlomile vrata in zbežale. Velika, črna svinja je zašla v cerkev. Ko je mislil cerkovnik zvoniti večno luč, je zaslišal iz cerkve kruljenje in ropot. Meneč, da straši, je hitel po župnika, češ, naj zagovori duše mrtvih spet k pokoj.

Ko je stopil župnik na cerkveni prag, se mu je zakadila svinja z vso silo med noge, in ker je bil župnik male postave, je razumljivo, da si ga je svinja zadela na hrbet. V precejšnjem diru je župnik ritensko jezdil svojo svinjo in klical na pomoč.

Cerkovnik, ki je bil vsega dogodka priča, je pokleknil, dvignil roke proti nebu in z žalostnim glasom molil: «Gospod, neskončno usmiljeni, vsaj njegove duše se usmili, truplo je že itak odnesel hudič...»

Dober pripomoček.

Dva zdravnika sta se razgovarjala in je dejal prvi: «Z ženskami je križ, ker pri zdravniški preiskavi neprestano čebljajo.»

Drugi: «Napravi tako kakor jaz. Pri meni morajo bolnice ves čas zdravniške preiskave držati jezik iz ust...»

Mladost se ne da pričarati.

Žena (bolj v letih): «Zdaj, ko sem si dala ostriči lase, ne bo nihče trdil, da sem stara babnica.»

Mož: «Prav praviš, zdaj si podobna staremu dedcu.»

Žrtev ponočevanja.

Ubogi Peter, celo noč je vasoval, v cerkvi pa je med pridigo zaspal...

Kaplan (pridiguje): «... in Kristus je šel k Petru in mu rekel: 'Peter ali spiš?'

Peter (se je medtem zbudil in slišal bolj v polsnu zadnje besede): «Ej, kaj pa to, gospod kaplan, samo malo sem zadremal...»

To je prav lahko.

«Danes smo morali pisati na tablo samo ženska krstna imena,» je pripovedoval Janezek, ko je prišel iz šole, in jaz sem jih vedel največ.»

«Kaj ti jih je toliko padlo na um?»

«O, to je bilo prav lahko. Jaz sem enostavno napisal na tablo imena vseh služkinj, ki smo jih imeli letos pri nas...»

Stalen gost.

Sodnik: «Ali sedite danes prvič na zatožni klopi?»

Obtoženec (star potepin): «Danes? Da, danes prvič...»

Bogat skopuh.

Vprašali so nekega bogatega skopuha, koliko mu je let.

«Tako okoli 40 do 55, ne vem prav točno,» je odgovoril skopuh.

«Kako to, vi ne veste za svoja leta?»

«Kakšno korist imam od tega? Jaz štejem svoj denar, svoje dohodke, a za svoja leta se ne brigam, ker vem, da mi jih ne bo nihče ukradel.»

Čudno vprašanje.

Učenec: «Gospod učitelj, ali sem lahko kaznovan za kaj takega, česar nisem napravil?»

Učitelj: «Ne, dečko moj!»

Učenec: «Gospod učitelj, jaz nisem napravil šolske naloge...»

Dober izgovor.

Ona: «Kdaj si prav za prav prišel sinoči domov?»

On: «Res ne vem; bil sem tako v zadregi, ker je bilo tako pozno, da si nisem upal pogledati na uro.»

Dober računar.

Učitelj je vprašal Jurčka: «Povej mi, koliko ti ostane, ako od 50 vzameš polovico?»

Jurček: «Druga polovica.»

Ljubezen s tepenjem.

«Vi me nimate prav nič radi!» pravi mali Tonček materi. «ker me vsak dan tepete!»

«Oh, ljubi Bog, pa kako rada te imam. Ko bi te rada ne imela, bi te ne tepla. Tepem te le zato, da bi bil priden.»

«No, zdaj pa že vem,» odgovarja Tonček, «zato Vas oče vsak dan pretepajo, ker Vas imajo radi...»

Leni deček.

Francek je velik lenuh. Na noben način se noče učiti. Kara ga oče, kara ga mati, kara ga ves svet, a nič ne pomaga. Nekega dne, preden se je podal na pot v šolo, je zaprosil mater, naj mu da kruha. Dobra mati je stopila takoj k omari, mu odrezala kos kruha, mu ga ponudila in rekla: «Vzemi, Francek, toda vedi, da človek ne živi od samega kruha!»

«Pa mi daj še malo sira!» ji je odgovoril mali potepin.

Razdelitev porcij v stari Avstriji.

General (ki je nadziral vojašnico): «In kakšna je hrana? Ali se pravično razdeljuje?»

Narednik: «Da, gospod general.»

General: «Ali ne dobivajo nekateri večjih, drugi pa manjših porcij mesa?»

Narednik: «Ne, gospod general, vsi dobivajo enako premajhne porcije.»

Ni izhoda.

Služkinja: «Milostiva, naš gospod že vedo, da ste imeli snoči v posetih nekega gospoda.»

Gospodinja: Za božjo voljo. Neža, tu imate 20 dinarjev in recite, da je bil dotični gospod pri vas.»

Služkinja: «Ne, gospa, tega pa ne storim, ker bi se gospod še bolj jezili...»

Naj bo zadovoljen.

Gost: «Ta pečenka je strašno trda. Poleg tega pa je še prav majhna porcija.»

Natakar: «Če je pečenka trda, kar zahvalite Boga, da porcija ni velika...»

Boji se zajcev.

Tončekov oče gre rad na lov. Nekoč mu pravi Tonček: «Atek, ali se res bojiš zajcev?»

Oče: «Zakaj?»

Tonček: «Pa zato, ker vedno vzameš psa s seboj.»

Pretkan odgovor.

General oficirju: «Zakaj se smejete, če vas resno opominjam na vašo dolžnost?»

Oficir (videč, da ga tovariši pogledujejo od strani): «Ne zamerite, gospod general, da ravnam tako. Če se držim resno, moji tovariši takoj vedo, da ste me okarali, če se pa držim na smeh, menijo, da ste me povabili na kosilo.»

Iz stare Avstrije.

Vojaški župnik je bil na orožnih vajah, kjer so prav močno streljali s topovi.

«No, gospod župnik,» ga je nagovoril po končanih vajah general. «danes ste si lahko prav živo predstavljali peklenški ogenj.»

«Da,» je odgovoril duhovnik. «zlasti, ker sem videl vas, gospod general, v sredi med ognjem...»

Posledice pozabljivosti.

Ko je izgubil pobožen vojščak v bitki obe nogi, je rekel mirno: «Prav se mi godi! Tolikokrat sem ljubemu Bogu priporočal dušo in telo, a na te presnete noge sem vselej pozabil.»

Plešast ženin.

Vera: «Zora, tvoj ženin ima plešo!»

Zora: «Nesmisel, on ima le visoko čelo!»

Vera: «No, potemtakem dobiva že tudi na tilniku visoko čelo!»

Njegovo mnenje.

«Kaj razumete, pod ljubeznijo na prvi pogled?»

«Hm, če mi deklica pade istočasno v oči in v objem.»

Vedno najde izgovor.

Gašperček ni neumen. Nekoč ga je povedel oče v vinograd in mu zapovedal, naj potrga travo, ki je zrastle okrog trt. Nato se je oče odstranil in se kmalu zopet vrnil, da vidi, kako sinček dela. No, in videl je, da Gašperček, kakor je dolg in širok, leži pod drevesom in spi. Oče se je razjezil in zaklical: «Hej, sinko, ti grešiš proti Bogu in ljudem, Ne zaslužiš, da te solnce obsije.»

«Imate prav, ate, zato sem pa legel v senco.»

Ne gre mu v glavo.

Učitelj (v šoli): «Recimo, Gašperček, da tvoj ded tebi daruje...»

Gašperček: «Gospod učitelj, moj ded je že davno umrl.»

Učitelj: «To je vseeno, hočem ti dati sam primer. No, recimo, da tvoj oče tebi daruje...»

Gašperček: «Gospod učitelj, moj oče pa je pred tremi dnevi odpotoval v Ljubljano.»

Učitelj: «Za božjo voljo, ne prekinjaj me! Recimo, da ti tvoja tetka... Tetko boš morda imel katero?»

Gašperček: «Tetko pa imam, tetko Kunigundo imam.»

Učitelj: «No, dobro! Recimo, da tebi tvoja tetka Kunigunda daruje pet dinarjev. Od teh pet dinarjev daš dva svoji materi, koliko ti bo ostalo?»

Gašperček: «Nič, gospod učitelj.»

Učitelj: «Zakaj nič?»

Gašperček: «Vi še ne poznate moje mamice, ona bi mi vzela vseh pet dinarjev.»

V boj za srečo!

Še 14 dni nas loči od prvega žrebanja srečk drž. razr. loterije 15. kola. V tem roku naj si vsakdo preskrbi naše srečke.

Izžrebana bo vsaka!

Pišite čim prej po srečke, da ne bo prepozno

Zadružna hranilnica r. z. z o. z.

Glavna prodajalnica srečk za Slovenijo, Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Mihče in številka štiri.

Mihče je že tretje leto obiskoval prvi razred ljudske šole, pa še vedno ni znal šteti. Do treh je še nekako šlo, toda do štirih ni prišel, da o številu pet sploh ne govorimo.

Učitelj je začel razmišljati, kako bi Mihčeta navedel na to, da bi razumel tudi številko štiri. Nekoč ga je vprašal: «Ali imate doma psa?»

«Nimamo.»

«Ali imate mačko?»

«Mačko imamo.»

«Dobro, Mihče, in sedaj, ko prideš domov, poglej lepo, koliko nog ima vaša mačka, pa mi boš jutri povedal.»

Drugega dne je učitelj vprašal Mihčeta, ali je storil zapovedano, in Mihče mu je veselo odgovoril: «Da, da, gospod učitelj.»

«No, koliko nog ima vaša mačka?»

«Spredej dve in zadaj dve,» je odgovoril modri Mihče, ker nog še vedno ni znal prešteti.

Dobro ga je zavrnila.

Mož: «Ze Tolstoj je dejal, da izvira vse zlo od Vas, žensk.»

Žena: «Celo možje izvirajo od nas...»

Poredni Gašperček.

Kadarkoli gre Gašperček v hlev, vsakokrat se zamaže. Mati mu je že večkrat branila, naj ne hodi tja, toda on se za njene besede ni brigal. Nekoč je zopet odšel na prepovedan prostor in sam Bog ve, kako se je zgodilo, da se je spodfaknil in padel v gnojnico. Ko se je malo za tem vrnil v hišo ves moker in zamazan, je mati sklenila roke in zakričala nad njim: «Pa si bil že zopet v hlevu! Kolikokrat sem ti rekla, da ne smeš tja?»

«Desetkrat, mamica,» je odgovoril mali popetpin.

Vljudnost.

V bitki je pobral vojniki ranjenega tovariša ter ga odnesel z ognja.

«Lepa ti hvala,» je zastokal ranjenec, «daj Bog, da bi ti skoro tudi jaz mogel postreči prav tako.»

Janezkova duhovitost.

Janezek se je hvalil, da vrže kamen preko največje hiše v mestu.

«Kako to?» so ga začudeni vpraševali njegovi tovariši.

«Ej, zlezal bi na streho te največje hiše in vrigel kamen na drugo stran.»

Igra.

Milena: «Oh, Zoran, midva se ne moreva poročiti. Moj oče je zaigral včeraj vse premoženje.»

Zoran: «Ne boj se, midva se poročiva! Jaz sem namreč priigral njegov denar.»

Prvič v cerkvi.

Stric: «Kako je bilo v cerkvi, Janezek?»

Janezek: «Mnogo nas je bilo in vsi smo molčali, samo neki mož v beli srajci se je kregal na peči, pa mu ni nihče ugovarjal...»

V potu obraza.

Katehet (v šoli): «Francek, kako razumeš stavek: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh?«

Francek: «No, človek mora toliko časa jesti, da se začne potiti.»

Majhen pretkanec.

Dedek je poučeval Tončka, kako škodljivo je vino za mladino.

«Kaj, starim ljudem pa ne škoduje?» je vprašal Tonček.

«Ne,» je menil dedek, «starim ljudem ne stori nič zlega.»

«Ne škoduje?» se je čudil Tonček. «Kako pa more vino vedeti, kdo je star ali mlad?»

Čvrsta punca.

Zoran: «Torej si najino nekdanjo znanko Vido zopet videl?»

Milan: «Da, že deset let je preteklo, kar je zapustila naše mesto.»

Zoran: «Ali je ohranila svojo dekliško postavo?»

Milan: «Ne samo ohranila, še podvojila jo je.»

Par ima.

Žena (v jezici svojemu možu): «Ti si največji osel na svetu.»

Mož: «Drugače bi pa ti ne imela para...»

Dober odgovor na zasmehovanje.

Lovec baron (gonjaču): «Smodnika pač VI niste iznašli.»

Gonjač (ki ga je baron malo obstrelil): «Ampak občutil sem ga pa, gospod baron.»

Otroška pamet.

Mali Tinček je v šoli rekel katehetu, da ni Boga.

Katehet: «Kdo te je tako učil? Zakaj trdiš, da ni Boga, ti paglavček?»

Tinček: «Ker ga še nisem videl.»

Za te besede jih je prejel Tinček nekaj na tisto plat, kjer navadno sedi. Poleg tega pa je še zvedel resnico, da je Bog čisti duh.

Nekaj dni nato je katehet zopet vprašal Tinčka: «Ali še trdiš, da ni Boga?»

Tinček: «Ne!»

Katehet: «Zakaj ne?»

Tinček: «Da ne bom zopet tepen.»

„Prijatelj zdravih tolažba bolnih“

lahko so nazivali že naši stariši in dedje pravi lepodišeči »Fellerjev« bol ublažujoči

ELSA-FLUID

tako so nazivali več kot 30 let njegovi zvesti odjemalci to priljubljeno narodno sredstvo in kozmetikum, ter v mnogim zahvalnim listima priznavajo, da se imajo zahvaliti edino pravem Fellerjevem »Elsafluidu«, ako so se obvarovali pred prehladom, kihanjem, influenco, gripo, kašljem, hripavostjo, kakor tudi da niso trpeli na nespavanju, nervozi in slabosti.

Ker kaj je vzrok vsem tem težavam? V največji meri je krivo nezadostno negovanje telesa in slabi obtok krvi! Toda s čim se telo najbolj neguje in na kaki način se krvotok najneškodljivije in najugodnije pospešuje? Potom otiranja, mazanja in pranja s pravim »Fellerjevim« Elsafluidom, kateri je prirejen iz sokov raznih zdravilnih rastlin, in koja uporaba zunanja kakor tudi notranja prija želodcu in vsemu ostalemu telesu. Poizkusite! Kmalu bo Vaše razpoloženje veselo, Vaš tek izvrsen, volja do dela se bo ojačila, čutili se boste osveženi in pomlajeni! Toda kje si boste nabavili ceno in pravi »Fellerjev« Elsa-Fluid?

V lekarnah in vseh tozadevnih trgovinah kjerkoli boste zahtevali. Povsod boste plačali za poizkusno stekleničico 6 Din, za dvojno 9 Din, za specialno steklenico 26 Din. Ali, ako naročite direktno po pošti stane z omotom in poštnino vred 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din. Nasprotno 27 poizkusnih ali 18 dvojnih ali 6 specialnih samo 139 Din. Naslov označite jasno.

EUGEN V. FELLER,
Stublca Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

Slabi časi za potepine.

Prvi potepin: «Kako ti gre?»

Drugi: Slabo. Dandanes naj vrag krade, ko postajajo ljudje dan za dnem nervoznejši in so prišli ob spanje.»

Ne more drugače odgovoriti.

Mati (vpraša Tinčka): «Ali si se naučil pesmico?»

Tinček: «Nisem.»

Eno uro nato je prišla mati znova v sobo ter ga ponovno vprašala: «Ali že sedaj znaš pesmico?»

Tinček: «Ne!»

Kratko časa nato je mati zopet vprašala: «Ali še zdaj ne znaš pesmice?»

Tinček: «Še sedaj ne.»

Mati se je razjezila in menila: «Sram te boji, vedno mi enako odgovarjaš!»

Tinček (mirno): «Seveda ti moram enako odgovarjati, ker mi vedno stavljaš eno in isto vprašanje...»

Listnica uredništva

Starogorec. Bila je potrebna zaradi paragrafov.

Sv. Trojica v Haložah. Paragrafi ne pustijo! Mala Rečica. Prosim, da nam o zadevi pišete še enkrat in jasneje, vendar prav kratko!

Sv. Jurij pod Kumom. Pojasnilo je prav kratko: Dopis je bil proti tiskovnemu zakonu. Povedali smo že večkrat, da je tiskovni zakon strog (zaporne in visoke denarne kazni). Razen tega je bil dopis tudi tako nejasen, da se ni dalo točno razbrati, kaj ste želeli. Prosimo Vas, da pišete kratko in jasno brez žaljivih osebnih napadov. Mi ne prevzemamo odgovornosti in boste morali za žaljivke zagovarjati Vi, kar bi Vas lahko stalo lepo vsoto, če ne bi mogli s pričami dokazati resnice.

Lunovec. Proti zakonu, ker je žaljivo. Sicer ji pa pustite veselje! Črez deset let se temu ne boste več čudili. Nikar, nikar takih malenkosti!

Skovec pri Veliki Loki. Imamo toliko takih spisov, da jih še teh ne moremo priobčiti. Prosimo, da nam nikar ne pošiljate, ker je izključeno, da bi mogli objaviti.

L. G. Vaše zgodbe in smešnice so zelo uporabne. Prosimo za nadaljevanje.

MALI OGLASI

Zamenjava bučnic

za prvovrstno bučno olje v trgovini
Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer.
Nakup jajc, masla, putra ter svinjskih kož. 208Izšla je
Blasnikova
VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928.,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

„VELIKA PRATIKA“ je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednjih, tiskarna in litografski zavod, Ljubljana, Breg 12. 251

LJUDSKA SAMOPOMOČ

podporno društvo za slučaj smrti

v Mariboru

sprejema vse zdrave osebe bivajoče v Sloveniji, nad 50 do 80 let stare

samo še do 31. decembra 1927.

Podporna vsota iznaša od 1000 do 16.000 Din. Društvo šteje že nad 2000 članov. — Zahtevajte takoj pristopno izjavo zastoj iz pisarne

„Ljudska samopomoč“ v Mariboru

Aleksandrova cesta 45/II.

Priporočljivi najlepši nakup pri

ČEŠNIKU

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Francoska linija, Cie. Gle. Transatlantique

(FRENCH LINE)

HAVRE-NEWYORK

samo 5 1/2 dni čez morje. — Dobra hrana in pijača brezplačno.

Cie Chargeurs-Réunis, Sud Atlantique, Transport-Maritimes za Severno in Južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havra, Bordeauxa in Marsilije v Argentinijo, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik
IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

Službo išče

na deželi ali v mestu, okolici Maribora ali Celja pridna in poštena, 22 let stara dekle. Zna kuhati in nekoliko šivati, je večča vseh hišnih del in ima letna izpričevala. Nastopi lahko 1. januarja 1928. — Naslov v upravnistvu «Domovine». 302

Lep dobiček

pri vsaki koži divjačine gre v Vaš mošn. iček, če jo prodaste tvrdki

P. SEMKO, Turjaški trg 1.

Prava uteha za živčno bolne

je moje ravno kar izdano delo! V n em se na podlagi dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangellij zdravja

pošljem vsakomur, kdor se obrne na spodaj označeni naslov, popolnoma brezplačno.

Tisoče zahval 301

dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. — Kdor spada k

ogromni množici živčno bolnih,

kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, nervoznega glavobola, pomanjkanja spanja, pokvarjenega želodca, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti ter ostalih brezštevilnih pojavov,

si mora naročiti moje tolažečo knjižico!

Kdor jo pazljivo bere, dobi pomirljivo prepričanje, da obstoja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišete še danes na naslov

E. Pasternack, Berlin S. O.
Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. 775.

Posteljne odeje, lastni izdelak, od 160 Din naprej. — Posteljne garniture od 300 Din naprej. — Preproge, zavese, porhelaste rjuhe 200, 220, 230 cm dolge. — Ogrinjalke kocke, pletl. — Velur, pliš, zamet za mantelne. — Ogrski koci, dolgodiaki. — Konjski koci, plahte. — Perje, kg od 45 Din naprej.